Colecția **OPERE FUNDAMENTALE**

200 *de volume*

catalogul volumelor apărute în perioada anilor

2000–2017

ACADEMIA ROMÂNĂ

Fundaţia Naţională pentru Ştiinţă şi Artă

Colecţia OPERE FUNDAMENTALE

200

de volume

catalog 2000–2017

CUVÂNT ÎNAINTE *de*
Eugen Simion

MEDALIOANE de ***Nicolae Mecu***

Bucureşti
2018

Coordonare
Tiberiu Avramescu** și **Vasile Ciucă

Coperta & viziune grafică
tehnoredactare, prelucrare imagini
Mircia Dumitrescu & Anna-Mária Orbán

Culegere computerizată
Mihaela Burugă

Volum apărut cu sprijinul
Muzeului Național al Literaturii Române

Cuvânt înainte

Ideea de a lansa o colecţie de tip *Pléiade* în literatura română este mai veche. Am discutat acest proiect, prima oară, cu Marin Preda, la Mogoşoaia, pe la sfârşitul anilor ’70. Cultura română – îi spuneam directorului „Cărţii Româneşti” – merită să aibă o asemenea colecţie de două ori avantajoasă: o dată pentru că oferă cititorului un obiect estetic, a doua oară, pentru că strânge într-un volum sau mai multe opera integrală a autorului într-o ediţie critică. Preda se arăta sceptic, nu cu ideea în sine, ci cu posibilitatea de a o realiza. A căzut de acord, totuşi, că merită să încercăm. „O sută de cărţi fundamentale – ziceam eu – să selectăm cele o sută de cărţi fundamentale din cultura română”... Păstrez, cred, printre hârtiile mele un şerveţel pe care notasem la repezeală primele zece titluri...

Preda a dispărut curând (în mai 1980) şi ideea de a porni colecţia de opere fundamentale s-a retras şi ea, întristată, undeva în cotloanele imaginaţiei mele... A revenit, în forţă, în 1999 când ministrul de atunci al Culturii, Ion Caramitru, a convocat o reuniune cu cei implicaţi în sărbătorirea a 150 de ani de la naşterea lui Mihai Eminescu. Îmi amintesc bine acea întâlnire la care participau oameni de peste tot. Fiecare propunea câte ceva: un spectacol, o călătorie pe urmele lui Eminescu, o statuie în fiecare oraş, un concurs de poezie, seminarii, expoziţii, albume, traduceri în limbi străine etc. ... Lucruri folositoare, desigur, dar – cele mai multe – efemere.

Mi-a revenit atunci în minte vechiul proiect, abandonat odată cu moartea lui Preda... Proiectul putea începe cu poezia lui Eminescu. L-am propus şi, spre satisfacţia mea, ministrul Culturii a înţeles repede despre ce-i vorba şi l-a acceptat... Aşa se face că, la 15 ianuarie 2000, apăreau primele trei volume din Eminescu, cuprinzând poezia, proza şi o parte din publicistica sa... Colecţia de „Opere fundamentale" – cum i-am spus până la urmă – debuta bine. Au fost trase, succesiv, 5000 de exemplare . Acest fapt ne-a dat curajul de a continua. A venit la Ministerul Culturii alt ministru (acad. Răzvan Theodorescu) şi colecţia a continuat oarecare vreme, nu prea lungă, un an – doi, – pentru că au apărut alţi miniştri ai Culturii şi au stopat orice posibilitate de a finanţa acest proiect. Am căutat atunci, alte mijloace şi spre bucuria mea le-am aflat. Aşa au putut apărea: I.L. Caragiale, Creangă, Arghezi, Ion Barbu, Bacovia, etc. Când scriu, acum aceste rânduri (3 decembrie 2005), ne pregătim să scoatem al 71-lea titlu al colecţiei. Se întâmplă să fie (şi se întâmplă bine să fie) al VIII-lea volum din opera integrală a lui Arghezi, cuprinzând o parte din publicistica lui interbelică. Alte patru volume (Sorin Titel, T. Maiorescu) urmează să fie publicate până la sfârşitul anului. Aşadar: din ianuarie 1999 până în decembrie 2005 am reuşit să scoatem 75 de volume masive, tipărite la „Monitorul Oficial" în condiţii grafice cu nimic mai prejos decât modelul nostru parizian. Câteva titluri: operele integrale ale lui Eminescu (şapte volume), I.L. Caragiale (patru volume – opera integrală), Creangă, Ion Barbu (două volume), Arghezi (opt volume; ediţia

continuă), Slavici (şase volume), Bacovia, Cantemir (un volum, cuprinzând scrierile româneşti), *Mari cronicari moldoveni*, *Cronicari munteni*, Heliade Rădulescu (I-II), Goga, Rebreanu (I-III), Mateiu I. Caragiale, Macedonski, Nicolae Filimon, Ştefan Bănulescu, Petru Dumitriu, Anton Holban, Sorin Titel, Mircea Vulcănescu etc. ...

Planul nostru este ambiţios. El are în vedere tot spaţiul culturii române, de la origini până în prezent. Prezentul (adică literatura postbelică) este reprezentat, deocamdată, de scriitorii clasicizaţi sau pe cale să se clasicizeze. Am început cu Preda, Nichita Stănescu, Sorescu şi am continuat, am menţionat deja, cu Petru Dumitriu, Ştefan Bănulescu şi Sorin Titel. Am dori să continuăm, de pildă, cu Leonod Dimov. Încercarea noastră de a-l tipări s-a izbit însă de exigenţele (prea mari pentru noi) ale moştenitorilor. N-am reuşit până acum să ajungem la o înţelegere nici în privinţa lui Blaga. Nu mi-am pierdut însă speranţa. Se profilează o ediţie integrală a scrierilor Hortensiei Papadat-Bengescu şi alta care sa însumeze poeziile si eseurile lui Ion Pillat... Dacă socotelile noastre (financiare şi intelectuale) se împlinesc, vom avea într-un an-doi, strânse în volume masive, scrierile literare ale lui Kogălniceanu, Ion Ghica, C. Negruzzi şi două sau trei volume din scrierile reprezentative ale „Şcolii Ardelene” (de la Inochentie Micu Klein până la George Bariţ).

Nu i-am uitat, evident, pe marii critici. G. Călinescu a fost prezent, în 2004, cu toate romanele sale, iar în viitor vrem să tipărim integral publicistica eminentă a lui G. Călinescu (o echipă formată din

cercetători de la Institutul „G. Călinescu” pregăteşte cu osârdie, această ediţie care, după toate probabilităţile, va însuma circa 8000 de pagini). În fine, ne gândim la o selecţie din scrierile lui Nicoale Iorga şi la două-trei volume care să cuprindă toată opera lui Maiorescu (inclusiv jurnalul său care nu a fost niciodată publicat integral până acum).

Dar să ne întoarcem la literatură. Nu-l putem uita, desigur, pe Sadoveanu, un mare prozator care trece acum printr-un moment dificil. Plăteşte moral pentru câteva scrieri conformiste (*Mitrea Cocor, Aventură în lunca Dunării*, etc.). Va trebui să trecem peste ele şi să tipărim marile lui naraţiuni. Mă gândesc, apoi, la Camil Petrescu (romancier, dramaturg şi eseist), la un volum sau două care să cuprindă pe simboliştii români (mari şi mici) separat la poemele lui Minulescu, la romanele şi povestirile lui Mircea Eliade, la scrierile româneşti ale lui Cioran, Eugen Ionescu şi, evident, la opera lui C. Noica. Dintre scriitorii mai noi, n-ar trebui să lipsească, cred, din colecţia noastră, G. Ibrăileanu, E. Lovinescu, Tudor Vianu, Şerban Cioculescu, Pompiliu Constantinescu, Perpessicius, Vladimir Streinu, nici B. Fundoianu – poet şi eseist – şi atâţia alţii. Ne trebuie timp, ne trebuie specialişti (cei existenţi aparţin, de regulă, generaţiei vechi); este încurajator, totuşi, că au început să apară câţiva tineri instruiţi, dornici să facă această muncă anevoioasă şi deloc rentabilă din punct de vedere material.

O colecţie de „Opere fundamentale” este un semn că România rămâne, chiar în condiţiile tranziţiei, o ţară culturală. Francezii au început proiectul lor în 1931. Au ajuns, azi, la numărul 500

din colecţia – de mare prestigiu şi de delicata frumuseţe – *Pléiade*. Printre ultimii veniţi în familie se află Georges Simenon şi Aragon. Tribulaţiile politice, deloc glorioase, ale poetului suprarealist n-au împiedicat Editura Gallimard să-i publice poemele şi romanele. Amintesc acest amănunt pentru că am tipărit în 2004, în trei volume masive, opera românească a lui Petru Dumitriu, autor controversat. Un prozator, altminteri, de prim ordin în literatura română postbelică. Opera lui este inegală ca valoare, uneori sub talentul şi sub conştiinţa lui morală, dar ceea ce a scăpat mecanismelor ideologiei oficiale şi slăbiciunii omului care a scris-o este substanţial şi trebuie cunoscut de generaţiile mai noi... Nu putem ignora, de asemenea, nici pe Eugen Barbu, autor a trei-patru cărţi remarcabile...

Iată, dar, un program vast şi, încă odată, ambiţios. Sper să-l putem duce la capăt. Fără partenerii noştrii (Editura Univers Enciclopedic Gold prin Vlad Popa şi „Monitorul Oficial" prin Doamnele Eugenia Ciubâncan şi Carmen Nastea) n-am fi reuşit să pornim şi, cum s-a văzut, să ducem până azi această colecţie... Le mulţumesc pe aceasta cale. Pe criticii, cârtitorii şi răuvoitorii noştri îi rog să nu se grăbească. Să aibă încă puţintică răbdare. Ştiu că nu toate ediţiile sunt perfecte, dar avem timp, sper, să corectăm ezitările, ambiguităţile noastre. Specialişti de înaltă clasă nu se mai găsesc, azi, în România pe toate drumurile.

Aşadar: continuăm.

3 decembrie 2005

Acestea erau, cu aproape zece ani în urmă, proiectele, ambiţiile, reveriile noastre în privinţa seriei de „opere fundamentale”. Ce am reuşit să realizăm între timp? Am reuşit să publicăm încă aproape 80 de volume, aşa încât la data când scriu aceste rânduri (2 ianuarie 2014) am în faţă volumul 150 care reproduce, cu un aparat critic adus la zi, poemele integrale ale lui Eminescu în ediţia Perpessicius. Este, dincolo de bucuria de a oferi publicului românesc o ediţie de referinţă din Eminescu, după publicarea în facsimil (în 38 de volume) a manuscriselor sale, este totodată, zic, şi un elogiu adus lui Perpessicius, cel dintâi şi cel mai important editor de până acum al operei integrale a lui Eminescu. O ediţie la care a trebuit să ne întoarcem, din când în când, chiar dacă unele lecţiuni de aici pot fi corectate. Cu cele 38 de volume de facsimile în faţă, această operaţie poate şi trebuie făcută.

Am reuşit, între timp, să tipărim în 12 volume (18.000 pagini) toată publicistica lui G. Călinescu, apoi poezia şi teatrul lui Blaga, cele opt romane ale Hortensiei Papadat-Bengescu (inclusiv *Străina*), pe Ion D. Sîrbu (jurnalele intime şi corespondenţa), Maiorescu (jurnal, I), Mihail Sebastian (proza şi primele două tomuri din publicistica lui), Ion Budai-Deleanu, C. Negruzzi, discursurile parlamentare ale lui Maiorescu (două tomuri), Hasdeu (patru volume) şi să continuăm ediţiile integrale începute (Arghezi, Slavici, Goga, Sorescu, Nichita Stănescu etc.). Am început şi o serie dedicată marilor scriitori străini. Am debutat cu Shakespeare, Proust şi vom continua în 2014-2015 cu Baudelaire. N-am reuşit să publicăm încă pe Ion Pillat, Camil Petrescu, Kogălniceanu,

Ghica, aşa cum doream, nici pe Sadoveanu, Voiculescu şi Mircea Eliade, din motive ce nu ţin de noi. Ţin, în primul rând, de exigenţele din ce în ce mai mari şi irealizabile, financiar vorbind, ale celor ce deţin drepturile de autor. Ţin, totodată, şi de împuţinarea alarmantă a celor capabili să alcătuiască asemenea ediţii complexe. Nu mai vorbim de dezinteresul total arătat de instituţiile culturale ale statului faţă de asemenea proiecte care, evident, nu aduc bani, dar dovedesc, repet, că România nu este culturaliceşte ultima ţară din Europa. Dimpotrivă, este o naţiune culturală, marii ei poeţi şi moralişti, de exemplu, pot demonstra acest fapt...

Cu ajutorul oamenilor de bine (oameni de afaceri, primari, preşedinţi de consilii judeţene) am ajuns, aşa dar, la volumul 150 din seria de „Opere fundamentale”. Fundaţia Naţională pentru Ştiinţă şi Artă, fundaţie de utilitate publică, aflată sub auspiciile Academiei Române, încearcă să ducă mai departe acest proiect de interes naţional. Proiect ambiţios, dificil.

Am tipărit, cum am semnalat, opera subiectivă a puţin cunoscutului Ion D. Sîrbu şi vrem să publicăm opera moralistică şi memorialistică a lui Petre Pandrea. Ne gândim apoi, la moraliştii români (mulţi şi excepţionali), apoi la criticii români (primele două tomuri de E. Lovinescu sunt în pregătire), la o antologie amplă din avangarda românească, la un volum care să cuprindă scrierile româneşti ale lui B. Fundoianu şi la altul dedicat lui M. Blecher; în fine, nu l-am uitat pe Fănuş Neagu (în pregătire se află o culegere din povestirile sale), nici pe înaintaşul său Ion Agârbiceanu etc. Am reuşit

să tipărim în 2012 în două tomuri masive scrierile românești ale lui Cioran. N-au putut fi însă difuzate, din motive, iarăși, care nu depind de Fundația Națională pentru Știință și Artă. O poveste tristă care va fi relatată într-o zi...

Până atunci sperăm că Parlamentul României își va aduce aminte că identitatea noastră este reprezentată, în primul rând, de cultura noastră și, în consecință, va scoate o lege care să sprijine financiar tipărirea clasicilor, așa cum fac toate națiunile civilizate și responsabile. Căci, se știe, cine nu se îngrijește de cultura lui nu-și asigură viitorul în istorie.

2 ianuarie 2014

Parlamentul României nu ne-a dat între timp niciun semn (și nici altă instituție publică) în privința tipăririi, în ediții științifice integrale, a clasicilor români. Așa că a trebuit să ne descurcăm, ca și până acum, cum am putut: cu ajutorul oamenilor de bine sensibili la cultură care înțeleg că orașul lor se înnobilează dacă respectă, în acest mod, valorile literaturii ivite, în decursul vremii, în sfera lor geografică, respectându-se, astfel, pe ei înșiși.

În anii din urmă, Fundația Națională pentru Știință și Artă – fundație, repet, de utilitate publică aflată sub auspiciile Academiei Române – a încheiat un protocol de colaborare cu Muzeul Național al Literaturii Române și, prin el, cu Primăria Municipiului București și, grație acestei noi alianțe, am putut publica ediții integrale din N. Bălcescu, M. Kogălniceanu, Ion Ghica, și am putut continua altele începute mai înainte: Maiorescu – cu trei volume

din *Jurnal*, Slavici (publicistică), Arghezi (volumele XI şi XII, cuprinzând totalitatea scrierilor în proză), Topîrceanu, Cioran, Ion Vinea, E. Lovinescu (vol. I din *Junimismul literar*), G. Călinescu (însumând, în trei volume, totalitatea scrierilor despre Eminescu), Eminescu (ediţie cronologică a poemelor, îngrijită de D. Murăraşu) etc. Graţie colaborării cu Consiliul Judeţean Alba şi cu Primăria din Arad, am putut tipări – în opt volume – epica lui Ion Agârbiceanu şi, în două volume, poezia integrală a lui Augustin Doinaş. Primăria din Dumbrăveni, judeţul Suceava, ne-a sprijinit să tipărim, în alte trei volume masive, toate articolele politice ale lui Eminescu...

În acest chip şi cu aceste mijloace, colecţia „Opere fundamentale" a ajuns, iată, la volumul 200. Săptămânile trecute am ajuns din nou la Paris şi n-am ratat ocazia să intru în librăriile din Cartierul Latin pentru a vedea cât a sporit, între timp, colecţia „Pléiade", editată de Editions Gallimard, modelul nostru. Am descoperit că, prin operele *Doamnei de Staël*, a ajuns la volumul 637, de nu mă înşel. Dar, reamintesc, colecţia „Pléiade" a debutat în 1931. Noi, europeni din Est, cu necazurile şi întârzierile noastre în istorie, am publicat primele trei cărţi din colecţia „Opere fundamentale" de-abia în anul de graţie 2000. Au trecut, de atunci, 18 ani şi, iată, avem, în mână primul tom din scrierile ideologice şi culturale ale lui M. Kogălniceanu (din cele trei care acoperă opera lui, mai puţin oratoria), marcând, astfel, cel de al 200-lea volum al colecţiei. O coincidenţă simbolică: volumul 200 apare atunci când se împlinesc 200 de ani de la naşterea lui Kogălniceanu, omul politic fundament al secolului al XIX-lea românesc.

Mai este ceva de precizat: seria de literatură universală, începută cu o nouă traducere din Proust, a continuat cu integrala Shakespeare (în cinci volume), cu un volum din scrierile lui Kant (cuprinzând studiile lui fundamentale – cele trei *critici*!) şi un prim volum din eseurile lui Thierry de Montbrial. Am reluat proiectul Cantemir (primul proiect al Academiei Române, în 1866) şi am reuşit să tipărim până acum, în text bilingv, cinci noi volume (*Descrierea Stării de Odinioară şi de azi a Moldovei* – un volum; *Creşterea şi descreşterea Imperiului Othman* – două volume; *Despre numele Moldaviei: în vechime şi azi, Istoria moldo-vlachică, Viaţa lui Constantin Cantemir, Descrierea stării Moldaviei: în vechime şi azi* – un volum; *Icoana de nezugrăvit a ştiinţei preasfinte, Pasaje neclare în Catehism, O cercetare naturală a monarhiilor, Elogiu pentru autor, Mic compendiu de logică* – un volum), în traduceri noi, pe lângă cele publicate mai înainte (scrierile româneşti ale lui Cantemir: *Divanul sau Gâlceava înțeleptului cu lumea*, *Istoria ieroglifică* și *Hronicul vechimii a romano-moldo-vlahilor*), cu speranţa ca, în 2019, să încheiem acest proiect de prim ordin în cultura noastră. Am încheiat, deja, câteva ediţii integrale: Arghezi, Slavici, G. Topîrceanu, Cioran (opera românească), pe lângă cele citate mai înainte. Au apărut şi titluri noi în seria „Opere fundamentale”: de pildă, M. Blecher sau *Avangarda românească*, şi se află în pregătire două volume despre *Existenţialismul românesc*, altul despre *Literatura parenetică românească*, integrala poeziei lui Minulescu şi integrala scrierilor lui Pompiliu Constantinescu, Şerban Cioculescu,

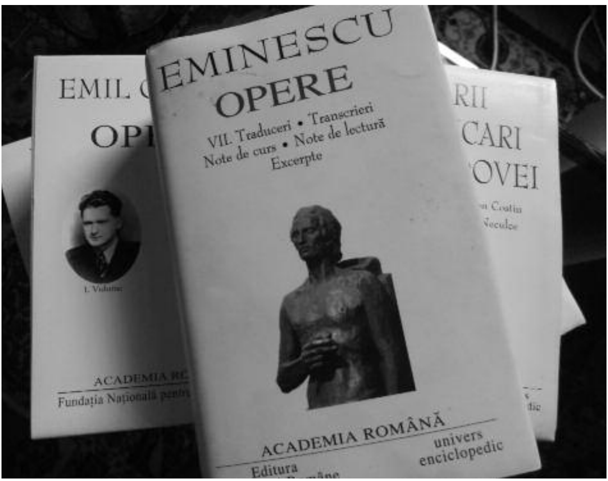
Vladimir Streinu, G. Ibrăileanu şi, evident, E. Lovinescu (din care au apărut până acum patru volume). Nu l-am uitat, de bună seamă, pe Nicolae Iorga. Primele trei volume din *Istoria literaturii româneşti* sunt aproape gata de a fi trimise spre tipografie. Trebuie să menţionez că, în realizarea acestor ediţii critice, care necesită multă ştiinţă de carte şi o enormă perseverenţă, un rol esenţial l-a avut şi-l va avea, sper, în continuare, grupul de cercetători de la Institutul de Istorie şi Teorie Literară „G. Călinescu" al Academiei Române, condus de prof. N. Mecu. Cine crede că o ediţie critică se face uşor, asamblând doar textele autorului, se înşală profund. Iar cine crede că o cercetare de acest fel nu-i o operă intelectuală de performanţă se înşală de două ori. Convingerea noastră (şi, în acelaşi timp, ambiţia noastră) este să dăm culturii române un corpus de ediţii de referinţă din clasicii noştri, împiedicând, astfel, improvizaţia, lucrul de mântuială, pe scurt, *adamismul* de care suntem de multe ori suspectaţi. O cultură puternică cere şi o civilizaţie puternică a culturii.

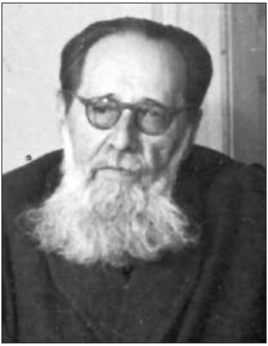
Acestea şi altele reprezintă, dincolo de alte considerente intelectuale, modul nostru de a întâmpina o sută de ani de la *marea unire* din 1918, atunci când românii s-au putut regăsi între graniţele aceleiaşi ţări. Un eveniment major în istoria noastră. La pregătirea şi realizarea lui, scriitorii români din mai multe generaţii au avut un rol esenţial.

Eugen Simion

18 decembrie 2017

I
SCRIITORI ROMÂNI

Ion
AGÂRBICEANU
(1882-1963)

„Selectat”, cum ar fi spus G. Ibrăileanu, de momentul literar, cultural și etic 1900-1910, care a fost unul de impunere și expansiune a ideii naționale și a sămănătorismului (curent în care critica istorică literară l-a înseriat fără a fi prea atentă la marca obștesc-transilvană și la cea strict individuală a prozatorului), marginalizat de critica estetică interbelică, reintrat după cel de-Al Doilea Război Mondial în corpusul de prim-plan al atenției, trăind și scriind în ultimele sale decenii de viață sub teroarea celor mai negri ani ai regimului comunist, pe care – în chip miraculos – i-a traversat fără cedări ideologice și morale, Ion Agârbiceanu a rămas, după dispariția sa fizică, în zona medie a ierarhiilor prozei, chiar dacă eforturile unor străpungeri către ținutul vârfurilor nu au lipsit (cazurile cele mai concludente: Mircea Zaciu și Cornel Regman). Ediția de acum, întocmită de Ilie Rad cu un aparat de un nivel proxim celor critice și maximală ca sumar, pune premisele revizuirii majore a încadrării tipologice și totodată axiologice a prozatorului. Fără

îndoială, Agârbiceanu va rămâne și de acum înainte un scriitor de antologie, însă, cu toate textele lui în față strânse în cele opt volume din seria „Opere fundamentale”. Substanțialul studiu introductiv al lui Eugen Simion, echivalând cu o nouă, proaspătă micromonografie a operei, redimensionează scrisul lui Agârbiceanu din toate aceste perspective, deschizând o nouă zodie a receptării. În primul rând scoțându-l pe autorul mulțimii de proze scurte de sub presiunea ideii amintite mai sus, devenită clișeu critic: plasarea lipsită de nuanțe a autorului sub directiva sămănătoristă de atitudine, tematică și stilistică. Dar studiul se profilează de bun augur și într-un alt sens. Asupra prozatorului născut la Cenade sub razele de lumină ale miticului Blaj s-au aplecat cu precădere (și cu o empatie generoasă în calificative superlative) criticii și istoricii literari transilvani. Prin noua contribuție, un mare critic muntean reorientează geografic acul receptării și e de nădăjduit ca acesta să bată și către alte puncte cardinale. Ne îndreptățesc la atari așteptări pătrunzătoarele și comprehensivele cronici scrise despre primele două volume ale ediției. *Nota bene*: de către critici din ultimele generații.

„Există în opera lui Agârbiceanu un filon creștin ecumenic: de-a lungul acestei construcții epico-lirice de impresionante dimensiuni, la care a trudit vreme de cinci decenii, spiritul Apusului medieval și modern se contopește cu duhul Răsăritului arhaic-țărănesc. Contemplația mioritică își asociază vibrația meditației franciscane, imnului închinat făpturilor umile și Fratelui-Soare. O dimensiune a operei

celebrează miracolul nesecat al Creației, cealaltă coboară în abisurile sufletului omenesc. Parafrazând formula marelui filozof, Părintele Agârbiceanu scrutează în cele mai frumoase pagini dăruite literaturii române «cerul înstelat deasupra noastră și forța morală din noi».” (Mircea ZACIU)

„Judecate estetic, după o sută de ani de când au fost publicate, povestirile lui Agârbiceanu, numeroase și inegale, arată un simț epic indiscutabil și, nu de puține ori, un talent de mare prozator. Continuând pe Slavici, în linia prozei morale, și prefigurând pe Rebreanu, în linia realismului social dur, proza lui Agârbiceanu este, în genere, substanțială și a o suspecta mereu de toate slăbiciunile sămănătorismului și de stereotipiile moralismului este o mare eroare din partea criticii literare.” (Eugen SIMION)

*

Ediție îngrijită, tabel cronologic, notă asupra ediţiei, bibliografie, note şi comentarii, referinţe critice, glosar de Ilie Rad. Studiu introductiv de Eugen Simion:

1. **Opere,** vol. I, 2014, CLIV+1318 pag. ***Schiţe şi povestiri (1902-1910)***.
2. **Opere,** vol. II, 2014, 1648 pag. ***Schiţe şi povestiri (1911-1922)***.Vol. I-II: 160 lei.
3. **Opere,** vol. III, 2015, XVI+1808 pag. ***Schiţe şi povestiri (1923-1959)***.
4. **Opere,** vol. IV, 2015, 1288 pag. ***Povestiri şi nuvele (1906-1964)***. Vol. III-IV: 160 lei.
5. **Opere,** vol. V, 2016, XVI+1728 pag. ***Romane***: *Arhanghelii* (1913), *Legea trupului* (*Povestea unei*

vieţi) (1926), *Legea minţii* (*Povestea altei vieţi*) (1927), *Biruinţa* (1930).

6. **Opere,** vol. VI, 2016, 1856 pag. ***Romane***: *Sectarii* (1938), *Domnişoara Ana* (1942), *În pragul vieţii* (1942), *Strigoiul* (1969).

   Vol. V-VI: 199,50 lei.

7. **Opere,** vol. VII, 2017, XIV+1618 pag. ***Romane***: *Licean... odinioară* (1939), *Vremuri şi oameni*, *I (1914-1916)* (1942), *Vremuri şi oameni, II (1916-1918)* (1942); *Vremuri şi oameni. Lume nouă, III (1919-1940)* (1943).

8. **Opere,** vol. VIII, 2017, 1600 pag. ***Romane***: *Vâltoarea* (1940), *Prăpastia* (1940), *Sfântul* (1942), *Frământări* (1943), *Prăbuşirea* (1943).

   Vol. VII-VIII: 199,50 lei.

Ioan ALEXANDRU
(1941-2000)

„Am luat parte la manifestația din Piața Universității și am fost martor la evenimentele de acolo, cu o cruce în mână, cu Sfânta Scriptură și cu Icoana Mântuitorului. Le țineam predici soldaților să nu omoare!”. Mărturisirea, evocând teribila noapte de 21 spre 22 decembrie 1989, ne cheamă în minte, tulburător, versul lui Andrei Mureșanu din faimosul imn pașoptist („Preoți, cu crucea-n frunte, căci oastea e creștină!”). Nu întâmplător, vocația de căpătâi a lui Ioan Alexandru, așa cum i-o dezvăluie a doua parte a operei lui, este a unui poet de fibră vaticinară, care și prin gestul din decembrie își confirmă directa filiație cu mesianismul național transilvan și cu tradiția poeziei religioase autentice (în dublu sens autentică: și ca *religioasă*, și ca *poezie*). A debutat ca poet al auroralului, trăit și redescoperit, cu accente expresioniste, în chiar spațiul său natal, „satul transilvan, cu toată austeritatea și sacralitatea lui” (cum îl definește într-un interviu); poet, totodată, al unui vitalism frenetic. A trecut

apoi la o tematică tragică: *Infernul discutabil* și *Vămile pustiei*, două cărți de poezie unanim considerate între cele mai bune ale deceniului 7, unii critici acordându-le chiar superioritatea absolută. Apoi, poetul care descoperise pe Hölderlin, pe filosofii și scriitorii Eladei și se adâncise în exegeza Bibliei (toate aceste inițieri spirituale fiind făcute prin lectura în original a textelor, din care de altfel a și tradus) a pus în lucrare un grandios program situat în prelungirea modernă a imnurilor pindarice și a laudelor iudeo-creștine. Prin autoritatea supremă a acestor modele tematico-stilistice ale umanității, autorul *Imnelor* (ale *bucuriei* și ale provinciilor istorice românești) conferea tradiției locale prestigiul universalității. Deși pune laolaltă poeme inegale valoric, în întregul ei, colecția de „imne" este monumentală, iar lectura ei presupune o pregătire specială și familiarizarea cu dicțiunea solemnă a textelor sacerdotale. Inadecvările de lectură, alăturate falsei înțelegeri a situării poetului în vreme, au putut conduce, în epoca apariției lor, la catalogări de felul „misticul oficial", colaboraționist al regimului: aserțiuni cu totul nedrepte, căci Alexandru – acest bard și psalt modern – se plasează prin întreaga lui creație lirică și prestație civică în tradiția cea mai curată a profetismului de dincolo de munți, asociind mesianismul Școlii Ardelene, al pașoptiștilor și al memorandiștilor, cu patosul lui Goga și Cotruș și cu „zariștea metafizică" și nostalgia edenului de la Blaga. La o lectură comprehensivă și totodată corectă, dreaptă – nicio contaminare cu joasa

propagandă naționalistă a regimului Ceaușescu și nimic din ceea ce ar putea fi așezat sub semnul sintagmei „...cu voie de la poliție”.

În cele două masive volume, istoricul literar și editorul Alexandru Ruja strânge tot ce a fost poezie publicată de autor în volume sau în periodicele literare. Este prima ediție integrală a operei poetice a lui Alexandru, alcătuită pe baza unei informații bogate și care se cuvine cu atât mai mult apreciată dacă știm că editorul nu a avut la îndemână o monografie a poetului și nici măcar o bibliografie a scrierilor lui.

„Pentru neomoderniștii generației sale, [Ioan Alexandru] făcea, într-un fel, figură de... «neotradiționalist», dar mai mult în sensul acestui atribut admis în spațiul «modernist», căci reactiva într-o formulă a «autenticității» un expresionism de substanță, de puternic angajament existențial, doar parțial «blagian» ori situabil în tradiția statuară a reprezentărilor lui Aron Cotruș, însă fără retorica aceluia. De la «imne» încoace, angajamentul a devenit «ascultare» în sens cvasimonahal, iar «nevoințele» de odinioară atât de încordat exprimate în vers, au trecut și ele sub același accent, anulând orice impuls de a mai trece «dincolo de legile cuviinței».” (Ion POP)

*

Text ales şi stabilit, note, comentarii, variante, cronologie şi indici de Alexandru Ruja. Introducere de Eugen Simion:

9. Opere, vol. I, 2015,CLXVIII+1702 pag. ***Cum să vă spun***; ***Viaţa deocamdată***; ***Infernul discutabil***; ***Vămile pustiei***; ***Imnele Bucuriei; Imnele***

Transilvaniei**; **Imnele Moldovei**; **Imnele Ţării Româneşti.

10. Opere, vol. II, 2015,1512 pag. ***Imnele Iubirii**; **Imnele Putnei**; **Imnele Maramureşului**; **Poezii din reviste***.

Vol. I-II: 164 lei.

Tudor
ARGHEZI
(1880-1967)

Poet, romancier, dramaturg, pamfletar, publicist dinamitând canoanele tuturor formelor literare în care s-a manifestat scriptic; publicându-şi prima poezie la 16 ani, dar dând la tipar primul său volum abia la 47; scriind în fiecare zi, dar debutând, cum mărturisește, zilnic; monument de orgoliu creator şi provocator de dumnezei, dar simțind ca puţini alţii tortura scrisului; trăind nu o dată sentimentul că e „cel mai tâmpit dintre proşti" şi mărturisindu-şi nimicnicia în faţa miracolului şi puterii divine . Acelaşi şi mereu altul cu fiecare nou volum, de la cel dintâi, *Cuvinte potrivite* (1927), până la ultima plachetă, intitulată premonitoriu *Noaptea* (1967). Acesta este Tudor Arghezi, despre care Pompiliu Constantinescu scria în 1940: „Poezia lui [...] e sortită, ca putere de expresie, ca adâncime de sensibilitate, ca organică viziune de lirism, să ocupe versantul liber de lângă Eminescu". Non-conformismul scriitorului nu s-a rezumat la gesturi spectaculos-gălăgioase de frondă, nici la violentări exterioare de paradigmă (cum ar fi, luat în sine,

limbajul din *Flori de mucigai* – 1931 – sau cel din pamflete), ci ţine de însăşi structura interioară a creatorului, de statutul lui ontologic existenţial. De aici, bunăoară, figura lui spirituală contradictorie din *Psalmi* şi din restul poeziei religioase, imaginarul de apocalipsă din romanul *Cimitirul Buna-Vestire* (1936) sau statutul generic al universului său artistic, de o concreteţe şi aglomerare de materie ce au putut induce lui Ion Barbu imaginea nedreaptă a unui poet „respins de idee”, când în realitate Arghezi este un vizionar al imanenţei, așa cum a demonstrat Ioana Em. Petrescu. Ediţia de acum, imposibil de realizat fără admirabila generozitate a Mitzurei Arghezi, reuneşte pentru prima dată întreaga poezie şi publicistică a scriitorului.

„Încurcat și enervat mereu de rezistența pe care i-o opune expresia, d. T. Arghezi se opintește odată brusc, sfărâmă toate lanțurile și spune mai tare și mai minunat decât oricine ceea ce are de spus. Să citească oricine un rând de d. T. Arghezi. Va simți atunci din ce rezervă inițială de forță pleacă cuvântul totodeauna încordat, cu toată comprimarea care l-a apăsat. Coarda care-l trimite nu e niciodată flască. El pleacă rar, dar totdeauna pornește încărcat ca un cocoș de pușcă.” (Mihai RALEA)

„Relaţia Psalmistului cu Domnul este aceea a omului cu semnul. Relaţie funciar ontică şi abia în subsidiar gnoseologică. În ce măsură semnul este, în ce măsură poate fi cunoscut, iată drama Psalmistului. Semnul se află chiar într-însul. Mai este el semn al Altuia; semnifică el altceva decât o preasubiectivă

nălucire? [...]Are acest semn o fiinţă? Corespunde el Fiinţei divine? Unde, în ce fruct, în ce miez – se va întreba Psalmistul – se întrupează acest tainic semn? Poezia Psalmistului este în întregime orientată în acest sens.” (Nicolae BALOTĂ)

*

Ediție îngrijită, tabel cronologic și bibliografie de Mitzura Arghezi și Traian Radu. Prefață de Eugen Simion:

11. Opere, vol. I, 2000, CXII+842 pag. ***Versuri***: *Cuvinte potrivite* (1927); *Flori de mucigai* (1931); *Cărticica de seară* (1935); *Mărțișoare* (1936); *Hore* (1939); *Alte cuvinte potrivite* (1940); *Făt-Frumos* (1940); *Aleluia!* (1940); *Șapte cântece cu gura închisă* (1940); *Din Abecedar* (1940); *Una sută una poeme* (1947); *1907 - Peizaje* (1955); *Stihuri noi - 1946-1955* (1956); *Carnet - mai 1944* (1956); *Cântare omului* (1956); *Stihuri pestrițe* (1957).

12. Opere, vol. II, 2000, 1032 pag. ***Versuri***: ***I. În volume***: *Frunze* (1961); *Poeme noi* (1963); *Cadențe* (1964); *Silabe* (1965); *Ritmuri* (1966); *Noaptea* (1967); *Frunzele tale* (1968); *Crengi* (1970); *XC* (1970); *Călătorie în vis* (1973); *Deslușiri* (1980); ***II. Versuri pentru copii***: *Facerea lumii* (1931); *Țara piticilor* (1947); *Drumul cu povești* (1947); *Prisaca* (1954); *Cartea mea frumoasă* (1958). ***Addenda***: *Prietenii copiilor pe terenul de sport* (1942-1943); *Animale mici și mari* (1943); *Iubitele noastre animale* (1944); *Mici copii, mari bucurii* (1944); *Sporturile copiilor* (1944); *Sărbătoarea de păpuși se începe chiar acuși* (1944); *Șapte frați* (1963); III. Din periodice; IV. Inedite.

Vol. I-II: 100 lei.

Ediție îngrijită și note bibliografice de Mitzura Arghezi și Traian Radu. Prefață de Eugen Simion:

13. **Opere,** vol. III, 2003, 1494 pag. ***Publicistică (1896-1913)***.
14. **Opere,** vol. IV, 2003, 1464 pag. ***Publicistică (1914-1918)***.

Vol. III-IV: 110 lei.

15. **Opere,** vol. V, 2004, 1608 pag. ***Publicistică (1919-iulie 1928)***.
16. **Opere,** vol. VI, 2004, 1582 pag. ***Publicistică (august 1928-1930)***.

Vol. V-VI: 107 lei.

17. **Opere,** vol. VII, 2005, 1276 pag. ***Publicistică (1931- iunie 1933)***.
18. **Opere,** vol. VIII, 2005, 1402 pag. ***Publicistică (iulie 1933-1940)***. Volumul cuprinde și ilustrații (pag. 1349-1483)

Vol. VII-VIII: 92,50 lei.

19. **Opere,** vol. IX, 2006, 1914 pag. ***Publicistică (1941- 1947)***. Volumul cuprinde și ilustrații (pag. 1845-1899)

Vol. IX: 80 lei.

Volumele I-IX au apărut în colaborare cu Editura Univers Enciclopedic.

20. **Opere,** vol. X, 2011, 1776 pag. ***Publicistică (1951-1967)***: *Postume; Cutia de poștă, Anchete și interviuri, Prefețe*.

Vol. X: 85 lei.

Ediție îngrijită şi note bibliografice de Mitzura Arghezi şi Traian Radu. Prefaţă de Eugen

Simion:

21. Opere, vol. XI, 2017, XL+1192 pag. ***Proză***: *Icoane de lemn; Poarta neagră; Cartea cu jucării; Tableta din Ţara de Kuty*.

22. Opere, vol. XII, 2017, 1232 pag. ***Proză***: *Ochii Maicii Domnului; Cimitirul Buna-Vestire*; *Ce-ai cu mine, vântule?; Lina; Cuvinte potrivite şi... încrucişate.*

Vol. XI-XII: 150 lei.

Volumele XI-XII au apărut în colaborare cu Muzeul Naţional al Literaturii Române.

„Un scriitor care, în limba publicisticei, a ieşit din cercul tras de Maiorescu şi se mişcă cu succes estetic pe registul cel mai întins al graiului românesc ni se pare a fi d. Arghezi, un adevărat revoluţionar în limba noastră literară.”

G. Ibrăileanu

A.E. BACONSKY
(1925-1977)

Dintr-un convenţional poet proletcultist, A.[natol] E.[milian] Baconsky devine protagonist al întoarcerii lirismului la esenţa sa. După ce într-un răsunător discurs rostit la Congresul Scriitorilor din 1956 îşi reneagă creaţia anterioară, începând cu volumul de pasteluri (gen considerat atunci „evazionist") *Dincolo de iarnă* (1957), poezia lui se eliberează de dogmele impuse, ajungând, cu *Cadavre în vid* (1969) şi postumul *Corabia lui Sebastian* (1978), să articuleze o distopie lirică, străvezie denunţare a regimului dictatorial. Un univers similar plăsmuieşte nuvelistica fantastică şi parabolică din *Echinoxul nebunilor* (1967) şi, mai ales, romanul de aceeaşi factură *Biserica Neagră* (publicat în 1972 în Germania şi abia în 1990 în România), o utopie negativă vizând depersonalizarea şi dezumanizarea din societatea totalitară. Paralel cu creaţia originală subversivă, o bogată activitate de comentare (*Meridiane*, 1965, 1969) şi traducere a marii poezii a lumii (*Panorama poeziei universale contemporane*, 1972).

„Mai puternică decât experiența vidului și a neantului, rămâne mereu la A.E. Baconsky experiența *literaturii*: scrupulul artistic, în loc să mărească tensiunea spirituală a poeziei o atenuează, filtrând-o prin prismele subtile ale metaforelor așa cum vitraliile filtrează și purifică razele soarelui. Spiritul liricii generației ’60 se regăsește la acest poet cu un decniu mai vârstnic ca la puțini alții.” (Nicolae MANOLESCU)

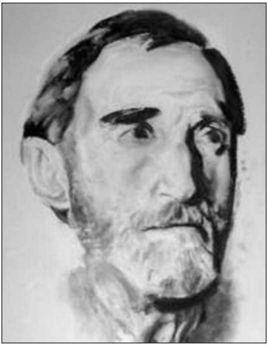
*

Ediţie îngrijită de Pavel Ţugui şi Oana Safta. Introducere de Eugen Simion:

23. Opere, vol. I, 2009, CXXIV+746 pag. ***Poezii***: 1. Din volume: *Două poeme* (1956); *Dincolo de iarnă*. *Pasteluri* (1957); *Fluxul memoriei* (1957); *Călătorii în Europa şi Asia* (1960); *Versuri* (1961); *Imn către zorii de zi* (1962); *Fiul risipitor* (1964); *Fluxul memoriilor. „Inedite”* (1967); *Cadavre în vid* (1969); *Corabia lui Sebastian*. *Poezii şi antipoezii* (1978); 2. Din periodice şi antologii colective.

24. Opere, vol. II, 2009, 968 pag. ***Proză***: *Echinoxul nebunilor şi alte povestiri* (1967), *Biserica neagră* (roman); ***Versuri*** (Addenda): 1. Din volume: *Poezii* (1950); *Cântece de zi şi noapte* (1954); *Ciclul bulgar. Poeme. Copiii din Valea Arieşului* din volumul *Două poeme* (1956); 2. Din periodice şi antologii colective. Vol. I-II: 106 lei.

În volumul al doilea al ediţiei au fost incluse versurile din perioada proletcultistă a poetului, renegate de acesta, dar nu lipsite de oarecare valoare, mai mult documentară.

George BACOVIA
(1881-1957)

Considerat de critica interbelică un poet monocord şi minor, George Bacovia este descoperit cu adevărat de criticii generaţiei ’60, care-l plasează printre marii noştri poeţi moderni, poziţie rămasă şi astăzi neclintită. Descinzând din ramura sumbră şi nevrotică a simbolismului, volumul *Plumb* (1916) configura un univers insolit, dominat de sentimentul totalei insecurizări şi solitudini, de acaparantul plictis provincial împins până la vidul existenţial – coordonate ale întregii sale lirici –, culminând (şi ca viziune, şi ca limbaj) în *Stanţe burgheze* (1946) şi consolidând impresia de depăşire a simbolismului prin expresionism sau prin anticipare a literaturii absurdului ori chiar a postmodernismului (prin fragmentarism şi sincopă, textualism, referinţă culturală). Bacovia realizează o performanţă paradoxală pentru logica poeziei moderne, căci dacă „Rimbaud invita poetul modern să viziteze nevăzutul, neauzitul, nepipăitul şi nemirosibilul pentru a putea reinventa poezia”, el izbuteşte acelaşi lucru determinând poezia „să coboare în micul

infern al existenţei curente” (E. Simion). Ciclul *Bucăţi de noapte* reiterează, cu un plus de stranietate şi cu tehnica proprie poemului în proză bacovian, de asemenea novator (notaţia eliptică, suspensia, sintaxa abruptă), eul liric şi atmosfera din volumele de versuri.

„Nicăieri nu se pune mai tulburătoare problema «poeziei de atmosferă» ca la Bacovia. [...] Atmosfera iese din limitarea senzațiilor, a imaginilor, a expresiei poetice și din repețirea lor monotonă; obsesia dă chiar impresia unei intensități și profunzimi la care spiritele mobile nu ajung. Poezia se reduce astfel nu numai la un nihilism intelectual, ci și la unul estetic...” (E. LOVINESCU)

*

Ediţie îngrijită de Mircea Coloşenco. Introducere de Eugen Simion. Ediţia I, 2001, 1014 pag. Ediţia a doua revăzută şi adăugită de Mircea Coloşenco:

25. Opere, 2012, LXXV+1020 pag. ***I. Poezii***: *Plumb* (1916); *Scântei galbene* (1926); *Cu voi...* (1930); *Comedii în fond* (1936); *Stanţe burgheze* (1946); *Stanţe şi versete* (1949-1954); *Alte versete* (1899-1957); ***II. Proză***: *Bucăţi de noapte* (1926-1956); *Poeme în proză; Alte poeme în proză; Dintr-un text comun. Roman* [*Cântec târziu*] (1944); ***III. Publicistică***; ***IV. Corespondenţă***; ***V. Grafică, Addenda, Note. Variante. Comentarii*** (compoziţii muzicale pe versurile poetului, repere critice).
Vol.: 72 lei.

Eugen
BARBU
(1924-1993)

Din mulţimea paginilor scrise de Eugen Barbu, în care proza de calitate alternează cu literatura de consum şi cu conspectul şi glosa, critica a decupat câteva valori sigure, începând cu romanul *Groapa* (1957), capodoperă încadrându-se în tradiţia romanului mahalalei bucureştene, pe care însă scriitorul o înnoieşte prin potenţarea sordidului şi a cruzimii, ca şi a limbajului argotic – tot atâtea argumente ale criticii de întâmpinare a momentului ca s-o respingă ca „naturalistă”. Schimbând registrul acestui realism necruţător cu unul livresc, prozatorul reconstituie în *Princepele* (1969) – folosind cu imaginaţie lingvistică documente de epocă rare – tot un univers crepuscular, însă plasat în secolul fanariot, cu protagonişti memorabili: Principele, despot de o cruzime rafinată şi cinică, pe postul de discipol, şi Messer Ottaviano, pe cel de maestru. Relativ acelaşi spaţiu diegetic este reluat în *Săptămâna nebunilor* (1981), unde timpul e însă cel al Eteriei ca şi cel anterior, un roman al unei lumi în asfinţit, al cărei protagonist, Hrisant Hrisoscelu,

trăieşte, transportat în lumea iluziei (replică la eşecul idealului revoluţionar), o lungă agonie. Tot la palierul de sus al operei se situează o seamă de nuvele din sfera realismului dur: *După ploaie*, *Domnişoara Aurica* ş.a.

„*Groapa* afirma un stilist creator de atmosferă, un prozator din fibra balcanicilor, fixat asupra mediilor sordide, venind să se atașeze unui lung șir de autori români, diferiți ca formulă și valoare, ce evocaseră la rândul lor umanitatea declasată și tragică a periferiilor [...] Față de aceștia, Eugen Barbu este independent prin factura stilisică, dar consonant prin problematică și prin optica asupra lumii «de la margine»: duritatea raporturilor umane, «patima», fondul sentimental subiacent etc. În felul acesta, cartea se așază la capătul unei serii, pe care o ilustrează remarcabil, nedepășind-o totuși în chip substanțial sub raportul viziunii generale. *Princepele* se subsumează și ea unei tradiții artistice bogat reprezentate [...], dar implică, mai subliniat decât *Groapa*, o tentativă modernă.” (G. DIMISIANU)

*

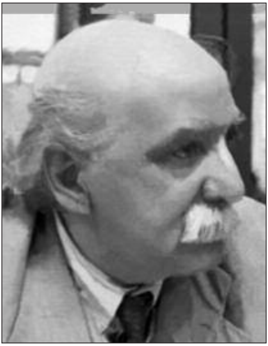
Ediţie îngrijită, cronologie, note, comentarii, repere critice de Mihai Ungheanu. Prefaţă de Eugen Simion:

26. Opere, vol. I, 2006, LX+1604 pag. ***Nuvele***: *Oaie şi ai săi, Prânzul de duminică, Vânzare de frate, Martiriul Sfântului Sebastian, Miresele, Mausoleul*; ***Romane***: *Groapa*.

27. Opere, vol. II, 2006, 1880 pag. ***Romane***: *Săptămâna*

nebunilor; *Principele*; *Ianus*; ***Jurnal*** (1942-1965).
Vol. I-II: 148 lei.
Volumele I-II au apărut în colaborare cu Editura Univers Enciclopedic.

Ediţia este, în mod firesc, selectivă. Lipsesc o seamă de lucrări, precum *Şoseaua Nordului* (1959), *Facerea Lumii* (1964), *Incognito* (patru volume, 1975-1980), slabe din punct de vedere estetic şi prea tributare epocii în care a trăit scriitorul sau acuzate de plagiat.

Ion
BARBU
(1895-1961)

Când afirma că obiectul poeziei lui Rimbaud îl formează „*les existences embryonnaires, les germes, les paysage nubiles, les limbes [...], les points critiques d'une nature complétée par l'adjonction de certaines existences idéales*", Ion Barbu îşi definea propria poezie. Mai puţin vizibil în primele poeme – aşa-numitele în epocă „parnasiene", centrate pe dionisiac-nietzscheeanul „elan" (vital) şi pe „abisul noumenal" (transcendenta „Fiinţă") –, *increatul cosmic* articulează creaţia lui de maturitate. Începând cu poemul *După melci* şi culminând cu ciclul „balcanic" (*Isarlâk*), cel „baladesc" (*Uvedenrode*) şi cel „hermetic" (*Joc secund*), simbolurile centrale („gasteropozii", „oul" – „dogmatic" –, „nunta", androginul Soare) figurează încă nemanifestatul, originarul, completitudinea. Poemele sunt de o modernitate paradoxală, căci prin ele Barbu urmărea – în chip declarat – să resusciteze oda pindarică şi spiritul Eladei: orfică, dionisiacă şi pitagoreică în „parnasiene", balcanică, pendulând între „grotescă" şi „epifanie" (Ioana Em. Petrescu)

în *Isarlâk*, Grecia barbiană e una geometrică, euclidiană în *Joc secund*. Creaţie a unui poet care se credea „suflet mai degrabă religios decât artistic” şi a unui matematician de elită (Dan Barbilian, cu contribuţii în domeniu recunoscute internaţional) pentru care există un punct înalt în care geometria se întâlneşte cu poezia, opera lirică a lui Barbu presupune, spre a fi înţeleasă, un tenace proces de „acutumare” (Al. Paleologu). Ediţia de faţă, alcătuită de un pasionat al faptului documental și al amănuntului filologic, oferă materia întreagă pentru un atare proces.

„Versurile din ciclul final (*Isarlâk*) indică o receptare senzorială şi sentimentală a lumii, care are densitate, culoare, sunet şi e promiţătoare de prea umane voluptăţi. În ciclul median [*Uvedenrode*], realul se devalorizează: poemele ascund concepte, idei, sau ne instruiesc, în chip superior didactic, de sensul universului (*Oul dogmatic*, *Ritmuri pentru nunţile necesare*). E o formă tranzitorie. În fine, în *Mod* şi în celelalte poezii din primul ciclu [*Joc secund*], nu mai aflăm reprezentări senzoriale, ci o lume redusă la două dimensiuni, abstractă şi spiritualizată.” (Nicolae MANOLESCU)

„Eliberarea de capcana formelor accidentale, eliberarea de rătăcirea oarbă prin Labirint, e sensul implicit al poeziei lui Ion Barbu și sensul pe care Brâncuși îl dă, explicit, întregii sale creații, înțeleasă ca «negare a labirintului» prin «libertatea deplină a operei».” (Ioana Em. PETRESCU)

*

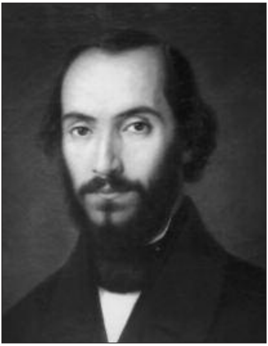
Ediţie alcătuită de Mircea Coloşenco. Prefaţă de Eugen Simion:

28. Opere, vol. I, 2000, XCVI+1152 pag. ***Versuri***: *După melci*; *Joc secund*; *Versuri parnasiene*; *Versuri de circumstanţă*; *Autografe oferite*; *Traduceri*. ***Addenda***: *Dedicaţii în versuri, Versuri cu dedicaţie, Autografe primite*.

29. Opere, vol. II, 2000, VI+1190 pag. ***Proză - Partea I***: *Proză de idei*: I. Consideraţii teoretice de critică şi istorie literară; II. Declaraţii literare; III. Portrete; IV. Receptări şi repere în filosofia ştiinţei; V. Atitudini politice; VI. Jurnal de creaţie (1946-1959); VII. Diverse. ***Partea a II-a***: *Epistole*.

Vol. I-II: 131 lei.

Volumele au apărut în colaborare cu Editura Univers Enciclopedic.

Nicolae
BĂLCESCU
(1819-1852)

Disputată deopotrivă de istoria politică și socială – în primul rând, grație capodoperei *Românii supt Mihai Voevod Viteazul*, apoi limbii și stilului celorlalte scrieri – și de istoria literară, opera lui Nicolae Bălcescu nu se deosebește principial de cea a majorității autorilor români din primele epoci ale literaturii române, care sunt ale unei generoase simbioze de domenii și stiluri. Priviți circumspect și cu suspiciuni în momentele de triumf ale autonomiei esteticului, acești creatori multipli sunt redescoperiți în aspectele de politropie a receptării, sensibile la heteronomia operei și la abordarea textului din perspective variate și nu o dată conjugate. Readucerea în actualitate – în condiții tehnice de gală – a operei lui Bălcescu, prin ediția academică a lui Gheorghe Zane, revăzută şi actualizată de Dorina Rusu, se află în deplină concordanță cu asemenea deschideri spre lectura polivalentă ai căror contemporani suntem din 1990 încoace. Dar apariția celor două tomuri are și o semnificație superior etică și formativ-educativă, de model. Cum de puține ori

se întâmplă în istoria politică și în cea literară, la Bălcescu a existat o perfectă congruență între opera scrisă și cea așa-zicând trăită, altfel spus între adevărurile scrisului și cele ale activității lui politice, congruență dusă până la identificarea tuturor actelor vieții cu dezideratele năzuințelor lui sociale, naționale și universal-umaniste și umanitariste. Bibliografia lui se suprapune ideal biografiei, cele două laturi converg într-o simbolistică a fervorii și incandescenței pure și purificatoare. Este și ceea ce constituie liantul interior al *tuturor* actelor publice și scrierilor lui Nicolae Bălcescu – operă a unei vieți fidel încorporate în ea. Faptul că o secțiune a ediției de față conține bogata lui corespondență (e vorba de cea trimisă, însă în secțiunea de note și comentarii a aparatului critic aceasta este frecvent întregită cu scrisorile de răspuns, care dă un plus de luminescență celor dintâi) nu face decât să confirme, prin ilustrare imediată, această aserțiune.

„C'était un érudit de premier ordre, et pourtant un esprit pratique, très-net, très-lumineux. Il eût été le grand historien de son pays et, sans nul doute, un de ses chefs des plus sages." (Jules MICHELET)

„Deși Bălcescu se întemeiază pretutindenea pe izvoare și scrierea lui [*Românii subt Mihai Voevod Viteazul*] e rezultatul unei îndelungate și amănunțite munci, totuși munca nu se bagă nicăiri în samă, precum în icoanele meșterilor mari nu se vede amestecul amănunțit de văpsele și desemnul îngrijit linie cu linie. O neobicinuită căldură sufletească, răspândită asupra scrierii întregi,

topește nenumăratele nuanțe într-un singur întreg și, asemenea scriitorilor din vechime, el îi vede pe eroii săi aevea și-i aude vorbind după cum le dictează caracterul și-i ajunge mintea, încât toată descrierea persoanelor și întâmplărilor e dramatică fără ca autorul să-și fi îngăduit a întrebuința undeva izvodiri proprie ca poeții.” (M. EMINESCU)

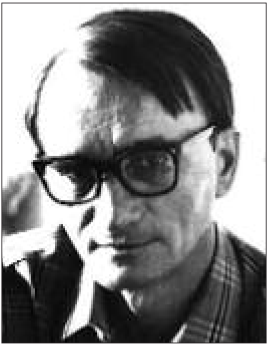
„Istoricul Bălcescu știe să dea seamă de faptele trecutului cu o exactitate rămasă necunoscută lui Heliade, preocupat totdeauna să găsească sub evenimentele istorice semnificația lor generală. Filosof al istoriei este și Bălcescu în unele din momentele sale, dar față de galimatiasul teoretic al *Echilibrului*, cu cât mai limpezi, mai însumate, mai sigure, sunt reflecțiile lui Bălcescu...” (T. VIANU)

*

Ediție critică de Gheorghe Zane şi Elena G. Zane. Reactualizare şi indice de nume Dorina N. Rusu. Cuvânt înainte de Dan Berindei. Introducere de Eugen Simion:

30. Opere, vol. I, 2017, CXX+966 pag. ***Scrieri istorice, politice şi economice (1844-1852)***.

31. Opere, vol. II, 2017, 1660 pag. ***Românii supt Mihai Voevod Viteazul***; ***Corespondenţă***; ***Scrisori***; ***Memorii***; ***Adrese***; ***Documente***.
Vol. I-II: 160 lei.
Volumele au apărut în colaborare cu Muzeul Naţional al Literaturii Române.

Ştefan BĂNULESCU
(1926-1998)

Proza lui Ştefan Bănulescu, scriitor originar din Făcăenii ialomiţeni, este prefaţată de un ciclu de versuri dedicat toposului principal al creaţiei sale, *Câmpia*, cu o geografie exotică şi o umanitate fabuloasă, populată de legende, superstiţii şi mituri. Insolită în peisajul unei literaturi ce nu se emancipase bine de realismul socialist, culegerea de nuvele *Iarna bărbaţilor* (1965) venea cu o proză a cărei lume începe în realul imediat şi trece pe nesimţite în teritoriul unui fantastic sub coaja căruia stau arhaicul şi arhetipalul. *Cartea de la Metopolis* (1977) (prim volum dintr-o suită, *Cartea Milionarului*, ce n-a mai continuat) propune un ţinut imaginar (ca şi faulknerianul Yoknapatawpha sau Macondo-ul marquezian) şi „o tipologie nouă în epica românească” şi pe care „de aici înainte, critica literară va trebui s-o numească *tipologia bănulesciană*” (E. Simion): o lume eclectică, dar funciar bizantină, a unui Bizanţ crepuscular, decadent, în care „fiecare personaj reprezintă contrafacerea sau imitaţia degradată a unui erou

veritabil” (E. Negrici). Glosele din „bătălia cu povestiri” şi memorialistica inclusă în ediţie contribuie mai mult la înţelegerea şi plasarea pertinentă a acestui autor insolit.

„În ciuda bunei primiri făcute la publicare, nuvelele lui Ștefan Bănulescu devansau cu mult timpul literaturii de atunci, față de care erau, de fapt, cu totul autonome; într-un deplin consens cu spiritul lumii înfățișate în opera lui, evoluția creatoare a scriitorului s-a desfășurat într-un chip atât de personal încât numai cu greu și totdeauna prin forțarea datelor el poate fi încadrat într-o evoluție mai generală a prozei românești de după război. Pe care literatura lui nu o contrazice, căreia nu i se opune, dar nici nu i se subordonează; îi aparține însă în fiecare moment prin dezvăluirea unei alte laturi.” (Mircea IORGULESCU)

*

Ediţie îngrijită de Oana Soare. Prefaţă de Eugen Simion:

32. Opere, vol. I, 2005, LXIV+1136 pag. ***Iarna bărbaţilor***; ***Cartea milionarului***; ***Proză eseistică***.

33. Opere, vol. II, 2005, 1240 pag. ***Proză memorialistică***; ***Publicistică***; ***Corespondenţă***. Volumul are ilustraţii (pag. 1217-1232).
Vol. I-II: 92 lei.
Volumele au apărut în colaborare cu Editura Univers Enciclopedic.

Lucian
BLAGA
(1895-1961)

Lucian Blaga, scria Emil Cioran în 1934, „este cea mai completă personalitate din România, deoarece s-a ridicat la acelaşi nivel pe toate planurile în cari s-a realizat”. A le numi în ordinea intrării lor în scenă e imposibil, fiindcă ele sunt sincrone: poezie şi aforistică, teatru şi filosofie, eseistică şi publicistică. Opera întreagă e rodul unei personalităţi-monolit, „planurile” apar sudate pe dedesubt, lianţii fiind dominaţi de supratema „misterului”, factor determinant al originalităţii părţilor şi întregului. Ei i se supun arta poetică din *Poemele luminii*, din celelalte volume antume, ca şi din ciclurile postume (cu corolarul aforistic din *Pietre pentru templul meu*) înţelegerea mitică a satului românesc şi teoria metaforei „revelatorii” din *Trilogia culturii*, precum şi fundamentele *Trilogiei cunoaşterii*, nefiindu-i străin nici „patosul expresionist” al pieselor de teatru. Aceeaşi supratemă susţine şi reversul medaliei: golită de mister, lumea devine un „paradis în destrămare” şi intră în „vârsta de fier”; biserica odată ridicată,

Manole şi zidarii lui se simt invadaţi de „pustietate”, Noe e înconjurat de adversitatea celor care nu pricep taina arcei sale. Intrat, după 1944, sub dictatura unui regim politic cu care a refuzat să colaboreze şi, astfel, să-şi renege şi să-şi denatureze crezul artistic şi filosofic – un regim politic el însuşi al destrămării, diametral opus, prin chiar filosofia lui, supratemei menţionate (decretată ostracizant ca „iraţionalistă”, „mistică” şi „reacţionară”) –, autorul monumentalei opere a devenit vreme de două decenii un scriitor interzis, iar apoi acceptat cu rezerve de criticii oficiali ai regimului – care totuşi n-au putut stăvili nici vocile pertinente ale criticilor independenţi şi nici influenţa „catalitică” a gândirii şi creaţiei blagiene. Cele trei volume de faţă, lucrare laborioasă a unuia dintre exegeţii de frunte ai scriitorului, George Gană, reprezintă una dintre cele mai bune ediţii critice din cultura română.

„Scrisul lui Blaga se naște mereu la granița insesizabilă dintre reflectarea datului, receptat cu o sensibilitate acută și cu o mare disponibilitate intelectuală, și proiecția de sine a propriului spirit. De aci, pe de o parte, lirismul fundamental, unitatea substanței și pecetea stilistică inconfundabilă și, pe de alta, densitatea materiei și un anumit realism, care-l împiedică pe scriitor de la speculația goală și-l ține la distanță atât față de ermetismul mallarméean, cât și față de avangarda postbelică.” (George GANĂ)

„După Eminescu, Blaga a fost poetul cel mai profund implicat în construcția unui mit poetic național, căruia a știut să-i confere o valoare universală. Temperament

goethean, el a trăit însă și a exprimat cu intensitate marile neliniști ale spiritului modern. Prin excelență interogativă, creația sa ajunge, în ultimă instanță, marea seninătate a clasicilor.” (Ion POP)

*

Ediţie critică de George Gană. Cronologie şi aducere la zi a receptării critice de Nicolae Mecu. Introducere de Eugen Simion:

34. Opere, vol. I, 2012, CCXVI+1390 pag. ***Poezii***: *Poezii antume: Poezii* (1942) (Poemele luminii, Paşii profetului, În marea trecere, Lauda somnului, La cumpăna apelor, La curţile dorului); *Nebănuitele trepte* (1943); *Addenda*; *Din periodice*; *Poezii postume* (Vârsta de fier, Corăbii cu cenuşă, Cântecul focului, Ce aude unicornul).

35. Opere, vol. II, 2012, LXXIV+1078 pag. ***Teatru***: *Zamolxe. Mister păgân* (1921); *Tulburarea apelor. Dramă* (1923); *Daria. Dramă* (1925); *Ivanca. Joc dramatic* (1925); *Înviere. Pantomimă* (1925); *Meşterul Manole. Dramă* (1927).

36. Opere, vol. III, 2012, 1116 pag. ***Teatru***: *Cruciada copiilor. Dramă* (1930); *Avram Iancu. Dramă* (1934); *Arca lui Noe. Piesă în patru acte* (1944), *Anton Pann. Piesă în trei acte* (1945).
Vol. I-III: 290 lei.

Se reproduc primele volume din ediţia critică (vol. I-VI) alcătuită cu acribie filologică şi incontestabilă competenţă istorico-literară de regretatul profesor George Gană la Editura Minerva în anii 1982-1997, revăzută acum integral de Nicolae Mecu în vederea reeditării.

M. BLECHER
(1909-1938)

Nu s-ar putea spune că M. Blecher a fost un refuzat sau un neînțeles al criticii, și asta încă de la debutul editorial cu *Întâmplări în irealitatea imediată* (1936). Pompiliu Constantinescu, M. Sebastian, Octav Șuluțiu, Eugen Ionescu au salutat fără rezerve această primă carte și au scris despre ea propoziții remarcabile, cu atât mai de apreciat dacă le plasăm în epocă – una de triumf a romanului psihologic și de analiză. Citim azi cronicile de întâmpinare scrise de ei și de alți foiletoniști (ce-i drept, puțini, dar buni – între ei, Perpessicius) și observăm că judecățile lor de constatare și de evaluare rezistă. Cu toate acestea, Blecher a fost multă vreme plasat într-o zonă marginală sau mai degrabă a indecizionalului. Și nu din considerente valorice, ci din cauza dificultății de a-l înscrie în tipologia existentă, în tabelul „canonizat" al romanului. Și aceasta atât din cauza specificului „materiei", a „lumii" *Întâmplărilor* (și, în secundar, a celorlalte două romane, *Inimi cicatrizate* și *Vizuina luminată*, ultimul apărut postum, la începutul deceniului 8), cât și a tipului de narațiune. Pompiliu

Constantinescu își începea cronica sa din „Vremea” (15 martie 1936), astfel: „Cartea dlui Blecher nu e un roman, dar nici un eseu, nu e un poem și nici un jurnal. Titlul ei spune prea mult sau nu spune nimic”. Caracterul deconcertant, venit dintr-o originalitate cu totul ieșită din comun, a făcut ca și la 1970 un comentator învățat, la zi cu lecturile și de un gust foarte fin ca Dinu Pillat, să-l înscrie pe autor în rândul cazurilor „insolite” de creatori. Prozatorul a continuat să rămână până azi în zona inclasabilului, iar interogații de felul celor puse în 1936 de Pompiliu Constantinescu au fost formulate în continuare. Roman sau autoficțiune diaristică? (Deci, la nivelul funcțiilor narative, narator-autor sau doar narator pur fictiv?) Aspirație a alterității sau a ipseității? (Respectiv, refuz dramatic al termenului opus fiecăreia dintre acestea?) Sunt întrebări puse și astăzi, și nu fără a căpăta răspuns. Însă niciuna dintre soluțiile propuse nu a fost învestită cu autoritatea definitivului (în măsura în care relativismul criticii permite acest lucru). Un lucru este sigur, căci poate fi verificat practic: opera lui Blecher deține o deschidere greu comparabilă către o multitudine de posibile, îndreptățind la existență atât de numeroase puncte de vedere, încât finalmente cea mai „adevărată” și reprezentativă este suma lor.

„Sursa de inspirație a întregii opere a lui Blecher este, indiscutabil, experiența trăită. [...] Mărturisirea e o formă de exploatare a adâncimilor ființei, un mod de a fi onest cu propria biografie. Scrisul prelungește fidel, în pagină, dâra de sânge, tremurul mușchilor, halucinația, delirul senzorial. E o proiectare febrilă a interiorității în țesătura

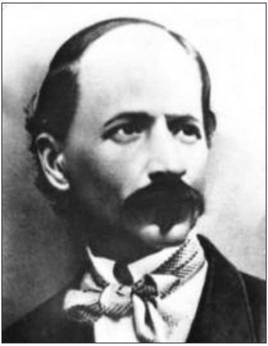
plăpândă a frazelor, o epuizare a ființei, o vlăguire a ei.” (Radu G. ȚEPOSU)

*

Ediție critică, studiu introductiv, note, comentarii, variante şi cronologie de Doris Mironescu. Postfaţă de Eugen Simion:

37. Opere, 2017, LXXVI+1604 pag. ***Întâmplări în realitatea imediată***; ***Inimi cicatrizate***; ***Vizuina luminată***; ***Proză scurtă. Aforisme***; ***Poezii***; ***Traduceri***; ***Publicistică***; ***Scrisori***; ***Arhivă. Documentar***; ***Mărturii***; ***Iconografie***. Vol.: 110 lei. Volumul a apărut în colaborare cu Muzeul Naţional al Literaturii Române.

„Volumul de față – scrie Doris Mironescu în nota asupra ediției – adună tot ce este cunoscut la această dată din scrierile lui Blecher...” Iar mai jos: „Am căutat să completez ediția cu tot ceea ce a rămas de la Blecher, motiv pentru care am adăugat la secțiunea finală, cu scrieri paraliterare, acte oficiale privind viața scriitorului și mărturii ale apropiaților săi, precum și o secțiune de ilustrații, cuprinzând desenele lui Blecher, câte sunt cunoscute până azi, dar și fotografii și imagini ale locurilor pe unde a peregrinat”. Corpusul de texte cuprinde și unul rămas nepublicat până acum, și anume prima versiune a romanului *Inimi cicatrizate*, intitulată *Țesut cicatrizat* și „sensibil diferită” de forma definitivă a narațiunii. Alcătuitorul ediției, Doris Mironescu, figură de prim-plan a eminentei generații de critici literari ce s-a impus atenţiei în jurul anului 2000, a publicat în 2011 o monografie, *Viața lui M. Blecher. Împotriva biografiei*. Prin urmare el deținea toate datele pentru a produce una dintre edițiile exemplare ale colecției. Și a făcut-o.

Dimitrie
BOLINTINEANU
(1819-1872)

Autor al unei opere dintre cele mai ample şi mai diverse (a scris poezii lirice şi filosofice, încercând şi epopeea, „basme naţionale în versuri”, romane, drame istorice, memoriale de călătorie, publicistică, toate acestea fiind simultane, un timp, cu o activitate politică de paşoptist şi unionist, ministru în timpul lui Cuza), dar şi dintre cele mai inegale, Dimitrie Bolintineanu a intrat şi a rămas în conştiinţa publică drept autorul convenţionalelor *Legende istorice*, pe când poetul de valoare e desemnat, în primul rând, de extinsul poem romantic *Conrad* – anticipare a eminescianului *Memento mori* –, de balada fantastică *Mihnea şi baba* (cu celebra ei cavalcadă, pe baza căreia G. Călinescu îl trece pe autor la capitolul „Descoperirea versului muzical”) şi, o treaptă mai jos, de poemele orientale arcadice (*Florile Bosforului* şi *Macedonele*), cu frumuseţi feminine şi tablouri de natură sărutate lasciv de soarele meridional, romancierul rămânând valabil prin *Elena*, datorită propensiunii realiste – un realism social. Ediţia de faţă, alcătuită de un vechi

cercetător al operei scriitorului, reţine reliefurile ei mai proeminente.

„Bolintineanu rămâne și azi un poet fragmentar remarcabil și o bună operă de izolare dă o colecție surprinzătoare de instantanee poetice. El este întâiul versificator român cu intuiția valorii acustice a cuvântului, care caută cuvântul pentru ceea ce sugerează dincolo de marginile lui noționale și face din vers o singură arie. Bolintineanu e auditiv și mecanic și asta duce mai aproape de poezia modernă.” (G. CĂLINESCU)

*

Ediţie îngrijită, cronologie, note, comentarii şi bibliografie de Teodor Vârgolici. Prefaţă de Eugen Simion:

38. Opere, vol. I, 2006, LXII+1520 pag. ***Poezii***: *Poezii de D. Bolintineanu atât cunoscute cât şi inedite* (1865); *Conrad* (1867); *Traianida* (1869); *Poeziile vechi şi noi ale d-lui Bolintineanu* (1855); *Brises d'Orient* (1866).

39. Opere, vol. II, 2006, 1448 pag. ***Romane***: *Manoil* (1855); *Elena* (1862); *Doritorii nebuni* (1864). ***Însemnări de călătorie***: *Călătorii pe Dunăre şi în Bulgaria* (1858); *Călătorii la Ierusalim în sărbătorile Paştelui şi în Egipt* (1867); *Călătorii la românii din Macedonia şi Muntele Athos sau Santa-Agora* (1863); *Călătorii în Asia Mică* (1866); *Insola Tenedos şi Canaris* (1859); *Călătorii în Moldova* (1858); *Vizita domnitorului Principatelor Unite la Constantinopole* (1860).

Vol. I-II: 125 lei.

Ion BUDAI-DELEANU
(1760-1820)

Opera lui Ion Budai-Deleanu, singurul mare scriitor între corifeii Şcolii Ardelene, a fost scrisă în afara ţării (autoexilat încă din 1787, autorul ei a trăit până la moarte la Lemberg/Lvov). *Ţiganiada*, capodopera sa, al cărei manuscris a fost descoperit postum şi editat (în versiunea a doua, definitivă) abia la 1925, a lipsit începuturile literaturii noastre moderne de o operă cu statut şi impact de model clasic. Sinteză de literatură europeană şi de folclor naţional, căruia scriitorul îi recunoaşte şi restituie, primul la noi, demnitatea, epopeea e opera „unui om cu desăvârşire occidental, fără a pierde nimic din spiritul ţăranului român" (G. Călinescu); sinteză de eroic întemeietor (în persoana istorică a lui Vlad Ţepeş şi în cea simbolică a lui Romândor) şi de parodie a eroicului; sinteză de text (diegeza) şi paratext (notele de subsol, comprimând o fabuloasă şi dezinvoltă erudiţie veselă), totul alcătuind „un «tratat despre fericire» în gustul secolului al XVIII-lea" (Ioana Em. Petrescu), în care personajele axiale sunt „Urgia" (Răul), forţă distructivă, şi Iubirea („Libovul Sfânt"), principiu

armonizator. Se adaugă o importantă operă filologică şi istorică, cu miză militantă şi justiţiară (*Lexicon românesc-nemţesc*, *De originibus populorum Transylvaniae*), precum şi o seamă de traduceri.

„Am putea restitui barocului, clasicismului sau romantismului elemente disparate din *Țiganiada*, dar opera în întregul ei nu se lasă integrată definitiv niciunuia dintre aceste curente și modurile diverse (clasic, anticlasic, romantic) în care Homer e înțeles de Budai-Deleanu nu fac decât să sublinieze aspirația poetului român –care se simte un întemeietor de cultură – de a redescoperi condiția originară a poeziei. De aceea, la capătul unei tradiții literare atât de îndelungate încât lasă impresia de secătuire, *Țiganiada* este o operă de început.” (Ioana Em. PETRESCU)

*

Ediţie îngrijită, cronologie, note şi comentarii, glosar şi repere critice de Gheorghe Chivu şi Eugen Pavel. Studiu introductiv de Eugen Simion:

40. Opere, 2011, CII+1354 pag. ***Ţiganiada***; ***Trei viteji***; ***Scrieri lingvistice***; ***Scrieri istorice***; ***Traduceri***.
Vol.: 72 lei.

Realizată de doi reputaţi filologi, acreditaţi prin contribuţii-reper în materie de literatură română veche şi premodernă, ediţia de faţă, definită de ei drept „diplomatică şi recapitulativă”, se distinge prin pertinenţa structurării sumarului, prin rigoarea şi acribia transcrierii textelor, ca şi prin bogăţia şi exactitatea informaţiilor din secţiunea de note şi comentarii.

Dimitrie
CANTEMIR
(1673-1723)

Mai mult decât în alte cazuri, prezentarea analitică a unui autor de factura și talia lui Dimitrie Cantemir ar risca să pulverizeze o personalitate şi o operă (copleşitoare în absolut, şi cu atât mai mult prin raportarea la epoca în care a fost scrisă, precum şi la stadiul general al culturii române de atunci), ocultând imaginea monumentală a întregului. Este de aceea de preferat formularea sintetizatoare şi chintesenţială. Dar cum în cazul lui formula nu e unică, pot fi alese două din mai multe existente. Prima aparţine lui Blaga tânăr (1923) şi circumscrie o personalitate monolitică: „Dimitrie Cantemir, contemporanul lui Leibniz, e un fel de Leibniz al nostru, de o multilateralitate în adevăr uimitoare în activitatea lui ştiinţifică, literară, artistică, politică... Cantemir e întâiul spirit al nostru de dimensiuni în adevăr europene. De personalitatea lui – între cele mai interesante ale veacului aici în Răsărit – s-a interesat un Voltaire, care, se presupune, intenţiona să scrie un studiu despre marele şi ciudatul domnitor al Moldovei.” Al doilea portret, aparţinând lui G.

Călinescu (*Istoria...*, 1941), descrie o *complexio oppositorum* şi trimite la un alt tip cultural: „voievod luminat, ambiţios şi blazat, om de lume şi ascet de bibliotecă, intrigant şi solitar, mânuitor de oameni şi mizantrop, iubitor de Moldova lui după care tânjeşte şi aventurier, cântăreţ în tambură ţarigrădean, academician berlinez, prinţ rus, cronicar român, cunoscător al tuturor plăcerilor pe care le poate da lumea, Dimitrie Cantemir este Lorenzo de Medici al nostru." Odată încheiată, ediția de faţă va ilustra toate aceste fațete ale impunătoaei personalități și opere.

*

Texte, cronologie, glosar, referințe critice și introducere la *Hronicul...* de Stela Toma. Prefață, indice de autori și introducere la *Divanul...* de Virgil Cândea. Introducere la *Istoria ieroglifică* de Nicolae Stoicescu:

41. Opere, 2003, XLVIII+1656 pag. Scrieri în limba română: ***Divanul sau Gâlceava înțeleptului cu lumea sau Giudeţul sufletului cu trupul***; ***Istoria ieroglifică***; ***Hronicul vechimei a romano-moldo-vlahilor***. Vol.: 75 lei. Volumul a fost editat în colaborare cu Editura Academiei Române.

Ediţia a II-a îngrijită de Ana-Cristina Halichias. Ediţie bilingvă (latină-română). Traducere după originalul latin de Gh. Guţu. Introducere de Maria Holban. Comentariu istoric de N. Stoicescu. Studiu cartografic de Vintilă Mihăilescu. Indice de Ioana Constantinescu. Cu o notă asupra ediţiei I de D.M. Pippidi. Postfaţă de Eugen Simion. Dosar de receptare critică de Bogdan Creţu:

42. Opere, 2014, XCIV+738 pag. ***Descrierea Stării de Odinioară şi de azi a Moldovei***.
Vol.: 63 lei.

Editarea textului latinesc şi aparat critic de Octavian Gordon, Florentina Nicolae şi Monica Vasileanu. Traducere de Ioana Costa. Cuvânt înainte de Eugen Simion. Studiu introductiv de Ştefan Lemny:

43. Opere, vol. I, 2015, XLVII+1354 pag. ***Istoria măririi şi decăderii Curţii othmane***.

44. Opere, vol. II, 2015, 1216 pag. ***Istoria măririi şi decăderii Curţii othmane***.
Vol. I-II: 164 lei.

Editarea textului latinesc, aparat critic şi indici de Florentina Nicolae. Traducere din limba latină Ioana Costa. Studiu introductiv de Andrei Eşanu şi Valentina Eşanu:

45. Opere, 2017, CLII+1736 pag. ***Despre numele Moldaviei: în vechime şi azi***; ***Istoria moldo-vlachică***; ***Viaţa lui Constantin Cantemir***; ***Descrierea stării Moldaviei: în vechime şi azi***. Vol.: 63 lei.

Editarea textului latinesc, aparat critic şi indici de Florentina Nicolae. Traducere din limba latină Ioana Costa. Studiu introductiv de Ştefan Afloroaei:

46. Opere, 2017, CCXLVIII+1128 pag. ***Icoana de nezugrăvit a ştiinţei preasfinte***; ***Pasaje neclare în Catehism***; ***O cercetare naturală a monarhiilor***; ***Elogiu pentru autor***; ***Mic compendiu de logică***. Vol.: 63 lei.

Ion Luca
CARAGIALE
(1852-1912)

Dacă Mihai Eminescu a dat expresie artistică genială părţii din noi care ne leagă de absolut, de vis şi de transcendent, Ion Luca Caragiale ne-a înfăţişat-o, în opera sa comică, pe aceea care ne blochează în zona joasă a realităţii, imediată şi relativă (G. Ibrăileanu a numit-o *mahalaua sufletească*), punând în faţa lumii româneşti oglinda măritoare a unui observator de geniu în latura morală. Oglinda a supărat, atrăgând asupra autorului, încă de la premiera comediei *O noapte furtunoasă* (1879), acuzaţiile de imoralitate şi lipsă de patriotism, reluate amplificat odată cu reprezentaţia piesei *D-ale carnavalului* (1885). În acelaşi an, T. Maiorescu îi lua apărarea într-un articol celebru, cu care începe de fapt exegeza caragialiană. Cu toate acestea, acuzaţiile au continuat, culminând cu diatriba lui N. Davidescu din 1935, *Caragiale, cel din urmă ocupant fanariot sau inaderenţa lui la spiritul românesc*. Bazat pe alte considerente, sociologice – caracterul istoric, deci perisabil, al lumii lui Caragiale, confundat cu valoarea estetică – un viitor

mare critic, E. Lovinescu, a putut crede în tinereţe că interesul pentru opera lui comică va dispărea odată cu asanarea relelor din societatea românească. La timp şi cu ecou peste timp, celor revoltaţi că denunţă străinilor „mizeriile” noastre, autorul le-a replicat în stilul său caracteristic: „O, iluştrii mei patrioţi! Dar străinii, oricât am tăcea noi despre micile noastre mizerii, ni le ştiu mai bine chiar decât ni le ştim noi – şi pe cele mici, şi pe cele mijlocii, şi pe cele mari – şi n-au nici naivitatea, ca mulţi dintre noi, să-şi facă iluziuni, nici interesul, ca mai mulţi dintre noi, să-şi minţă asupra stării noastre publice.” Obiecţiile nu au împiedicat clasicizarea scriitorului, înrâurită de contribuţiile critice esenţiale ale contemporanilor scriitorului, Maiorescu, Gherea, Dragomirescu şi Ibrăileanu, şi consolidată în timp de o exegeză ce o concurează cantitativ şi valoric pe cea eminesciană şi care totodată îi statuează valoarea universală. Suprem semnificativă în acest ultim sens este aserţiunea lui Eugen Ionescu din 1959: „Prin valoarea comediilor de moravuri şi de caractere, scrise, din păcate, într-o limbă fără circulaţie mondială, I.L. Caragiale este, probabil, cel mai mare dintre autorii dramatici necunoscuţi”. Între exegeți, se detaşează Șerban Cioculescu, a cărui afinitate pentru Caragiale (comparabilă cu cea a lui G. Călinescu pentru Eminescu) l-a împins să-şi facă din cercetarea biografiei şi operei scriitorului preocupare de o viaţă: mai întâi prin preluarea ediţiei critice rămase prin moartea lui Paul Zarifopol la un prim volum (vor fi în total şapte), mai Ediţia critică de faţă, alcătuită de o echipă de cercetători de la institutul „G. Călinescu” al Academiei Române, este

cea mai cuprinzătoare dintre toate ediţiile Caragiale. Luând „ca punct de pornire” ediţiile Zarifopol-Cioculescu, precum şi ediţia critică alcătuită de Al. Rosetti, Şerban Cioculescu şi Liviu Călin, din anii 1960, ea le depăşeşte prin structură şi sumar, beneficiind, atât la capitolul operei, cât şi la cel al aparatului critic, de întreaga contribuţie editologică şi exegetică anterioară şi cuprinde în întregime opera scriitorului. târziu prin publicarea corespondenţei, iar între timp printr-o cuprinzătoare biografie, *Viaţa lui I.L. Caragiale* (1940).

Ediţia critică de faţă, alcătuită de o echipă de cercetători de la Institutul de Istorie şi Teorie Literară „G. Călinescu” al Academiei Române, este cea mai cuprinzătoare dintre toate ediţiile Caragiale. Luând „ca punct de pornire” ediţiile Zarifopol-Cioculescu, precum şi ediţia critică alcătuită de Al. Rosetti, Şerban Cioculescu şi Liviu Călin, din anii 1960, ea le depăşeşte prin structură şi sumar, beneficiind, atât la capitolul operei, cât şi la cel al aparatului critic, de întreaga contribuţie editologică şi exegetică anterioară şi cuprinde în întregime opera scriitorului.

„Opera [comică] caragialiană privită în față cu simț de răspundere și virilitate e un avertisment și un imbold e depășire; ea servește scopurilor naționale bine înțelese, prin ricoșeu, prin implicațiile ei melioriste. [...] Dar mai este o altă operă a lui Caragiale, în mare parte necunoscută, a publicistului cultural și politic, însuflețită de o dorință reală de mai bine pentru țara sa.” (Șerban CIOCULESCU)

„Prin valoarea comediilor de moravuri și de caractere, scrise, din păcate, într-o limbă fără circulație mondială, I.L. Caragiale este, probabil, cel mai mare dintre autorii dramatici necunoscuți.” (Eugen IONESCU)

„S-a afirmat, îndată după revoluția din decembrie, că am fi ieșit din zodia lui Caragiale. S-au făcut chiar, pe această temă, unele exerciții estetice, entuziaste și premature. Revanșa lui Caragiale n-a întârziat și ea a fost, după cum știm, copleșitoare. Actualitatea lui s-a ridicat la cote nemaivăzute, singurul concurent notabil fiind, în răstimpuri, autorul *Țiganiadei*. Nu întâmplător, în fostul CPUN, de hazlie memorie, s-a făcut auzită fraza: «Domnilor, să rămânem în Caragiale și să nu cădem în Budai-Deleanu!». Soarta scriitorului nu trebuie totuși să ne îngrijoreze; el a traversat cu bine și alte perioade dificile, o va traversa și pe asta. Niciodată nu vom izbuti să-l epuizăm pe Caragiale. El este acela care întotdeauna ne va epuiza pe noi.” (Ștefan CAZIMIR)

*

Ediție îngrijită, note, comentarii de Stancu Ilin, Nicolae Bârna și Constantin Hârlav. Studiu introductiv de Eugen Simion. Ediția întâi, patru volume:

47. Opere, vol. I, 2000, 1200 pag. ***Proză literară***.

48. Opere, vol. II, 2000, 1232 pag. ***Teatru***.

49. Opere, vol. III, 2001, 1238 pag. ***Publicistică***.

50. Opere, vol. IV, 2002, 1190 pag. ***Corespondență*** (1067 scrisori).

Volumul a apărut în colaborare cu Editura Univers Enciclopedic.

Ediția a II-a, în cinci volume, ediție revăzută și adăugită de Stancu Ilin, Nicolae Bârna și Constantin Hârlav. Studiu introductiv de Eugen Simion:

51. Opere, vol. I, 2011, CXII+840 pag. ***Proză literară***: În volume: *Trei novele* (1892)*; Note şi schițe* (1892)*; Schițe ușoare* (1896); *Schițe* (1897); *Notițe și fragmente literare* (1897); *Momente* (1901); *Mitică* (1902); *Schițe nouă* (1910).

52. Opere, vol. II, 2011, VI+1050 pag. ***Proză literară***: În periodice; Postume.

53. Opere, vol. III, 2011, VI+1282 pag. ***Teatru***: *O noapte furtunoasă*; *Conul Leonida față cu reacțiunea*; *O scrisoare pierdută*; *D-ale carnavalului*; *Năpasta*; *O soacră*; *1 Aprilie* (monolog); *Modern* (monolog burlesc); *Începem! Roma învinsă* (traducere); ***Scrieri despre teatru***: *Note și schițe* (1882); ***Versuri***.

54. Opere, vol. IV, 2011, VIII+1280 pag. ***Publicistică***: În volume: *Note și schițe* (1892); *Schițe ușoare* (1896); *Culisele chestiunii naționale* (1896); *Notiţe şi fragmente literare* (1897); *1907. Din primăvară până-n toamnă* (1907); În periodice; În manuscrise. Volumul conţine ilustrații (pag. 1257-1272).

55. Opere, vol. V, 2011, VIII+1216 pag. ***Corespondență***. Volumul conţine ilustrații (pag. 1207-1210).
Vol. I-V: 351 lei.
Volumele au apărut în colaborare cu Muzeul Naţional al Literaturii Române.

Mateiu
CARAGIALE
(1885-1936)

Asemenea lui Ion Luca, tatăl său, Mateiu Caragiale a fost un artist laborios, obsedat de forma perfectă (nuvela *Remember*, dată la tipar în 1921, a fost, zice el, „remaniată progresiv” începând cu 1911, iar romanul *Craii de Curtea-Veche* a fost lucrat din 1910 până în 1926, când începe să apară în „Gândirea”). Preocupat până la obsesie de poetica „*tainei*”, ambiguităţii şi incertitudinii şi ilustrând dandysmul şi decadentismul *fin de siècle* (canonic întruchipate de sir Aubrey de Vere, eroul din *Remember*), scriitorul dă prin *Craii de Curtea-Veche* o „ficţiune memorialistică” (Ovidiu Cotruş), întreţinând deliberat confuzia între eul biografic şi cel artistic (al povestitorului), într-o naraţiune dominată de componenta unei *iniţieri*, avându-l ca subiect pe însuşi naratorul şi ale cărei niveluri îşi găsesc corespondenţe bine definite în natura morală a personajelor (abstras, reflexiv şi contemplativ, idealist etc. *vs*. de o sociabilitate gregară, activ, materialist etc.), ca şi în registrele stilistice ale relatării, de la cel înalt, nobil, la cel jos, vulgar, la

care se adaugă cel „neutru”, al povestitorului (N. Manolescu). Un ciclu de poeme, *Pajere*, anticipă cultul trecutului („a optsprezecea sută”) din roman, două proze abia începute (*Sub pecetea tainei*, *Soborul ţaţelor*) continuă poetica specifică a celorlalte două încheiate, iar un *Jurnal* de mare interes aruncă lumini clarificatoare asupra tuturora.

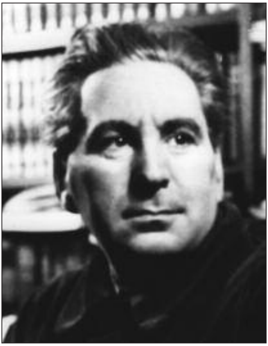
„(Re)lectura unei cărți precum *Craii de Curtea-Veche* (ca și aceea a marilor poeme sau, dintre moderni, a lui Proust sau Joyce sau Borges, și a altor câțiva, puțini) e infinită. Ca marea lui Paul Valéry din *Le cimtière marin*, ea e mereu începută, *toujours recommencée*, niciodată cu adevărat terminată sau terminată doar accidental, din oboseală, lipsă de timp sau uitare, prin care se exprimă nevoia de Altceva.” (Matei CĂLINESCU)

*

Ediţie îngrijită, studiu introductiv, note, variante şi comentarii de Barbu Cioculescu. Prefaţă de Eugen Simion:

56. Opere, 2001, CXIV+974 pag. ***Opere literare***: *Pajere*; *Remember*; *Craii de Curtea-Veche*; *Sub pecetea tainei*; ***Anexe***; ***Articole***; ***Studii heraldice***; ***Însemnări***; ***Note de lectură***.
Vol.: 72 lei.
Volumul a apărut în colaborare cu Editura Univers Enciclopedic.

De mică întindere, opera cunoscută a scriitorului este cuprinsă integral în acest volum.

George CĂLINESCU
(1899-1965)

Personalitate de o creativitate debordantă şi polivalentă, îndreptăţind situarea în galeria oamenilor de Renaştere produşi de cultura română (Cantemir, Hasdeu, Pârvan, Iorga, Eliade), G. Călinescu frapează prin extraordinara originalitate a operei, în toate compartimentele ei. Poetul scrie versuri livreşti, cu menţiunea că pentru el cultura devenise o a doua natură. Romancierul porneşte de la tehnica balzaciană (cazul cel mai caracteristic: *Enigma Otiliei*, 1938), pe care însă o deturnează prin intervenţia unei perspective inedite, a „ochiului estetului", din care rezultă „un balzacianism fără Balzac" (N. Manolescu), creând totodată o comedie umană a carnavalescului, „jocoserioasă" (N. Balotă), marcată de voluptatea caricaturalului, formulă îmbogăţită (*Bietul Ioanide*, 1953) cu introducerea „eseului romanesc" şi a „dramei omului superior în lumea românească" (E. Simion) şi complicând-o prin inserţii de roman poliţist, care dau un plus de culoare celui politic ca şi celui erotic. Comedia umană din creaţiile epice se continuă cu

„gâlceava înţeleptului cu lumea” din vasta şi complexa eseistică, unde prim-planul îl ocupă tot geniul său caracterologic. Criticul şi istoricul literar impun nu numai prin noutatea şi adesea insolitul judecăţilor, dar şi prin revoluţionarea a însuşi statutului teoretic al celor două discipline, căci prin studiile *Tehnica criticii şi a istoriei literare* (1939)şi *Istoria ca „ştiinţă inefabilă” şi sinteză epică* (1947), el introduce un nou concept de critică şi istorie literară, pus sub semnul creaţiei. Pe o asemenea platformă teoretică e scrisă *Istoria literaturii române de la origini până în prezent* (1941), sinteză inedită în plan european, neegalată în plan naţional şi care, alături de cele lovinesciene, a creat canonul literaturii române, rămas în linii mari neschimbat până azi, operă totodată justiţiară, datorită căreia scriitori ca Heliade, Slavici, Coșbuc, Macedonski au fost scoşi din (pen)umbră şi trecuţi în rândul clasicilor. Cum însuşi a spus-o, monografiile *Viaţa lui M. Eminescu* şi *Opera lui M. Eminescu* – repere mereu valabile în exegeza poetului naţional – au fost gândite (şi) ca operaţii preliminare sintezei din 1941, prin ele istoricul literar putând stabili maximul valoric, piscul cel mai înalt în funcţie de care a ridicat ulterior întreaga hartă a literaturii române. Extraordinară prin dimensiuni şi calitate este şi publicistica, operă însumând, în ediţia realizată de o echipă de cercetători ai Institutului de Istorie şi Teorie Literară „G. Călinescu” al Academiei Române, 12 mari volume aducând la lumină și texte necunoscute (de pildă, prima versiune, mult deosebită de cea publicată, a strălucitului eseu *Universul poeziei*) sau greşit interpretate şi, nu în

ultimul rând, stând mărturie, în a doua parte a ei, pentru destinul dramatic al unui creator de mare formare confruntat cu o „istorie pe care geniul său nu o merita” (E. Simion). Editând romanele, Nicolae Mecu le restituie forma originară, anterioară intervențiilor cenzurii comuniste.

„Valoarea permanentă la care țintește și ajunge temperamentul lui critic este monumentalul, totdeauna evident prin materia multă și aprins până la urmă atât de amănuntul scăpărător, cât și de însuși stilul cantității. În limitele monumentalului, afirmațiile critice, intuițiile, impresiile, asociații, disociații, referința erudită, paradoxul, raționamentele, sofismele și mai cu seamă metaforele sar una asupra altora, se încalcă, se asupresc, se acopăr și reapar, luptându-se încolăcit și alcătuindu-se astfel într-o impunătoare arhitectură de stil baroc.” (Vladimir STREINU)

„Opera lui G. Călinescu reprezintă o piatră de hotar pentru critica, pentru literatura și, nu mai puțin, pentru întreaga cultură română. În acest sens nu e deloc lipsit de relevanță faptul că autorul care a lansat cele mai fertile idei din critica românească [...] rămâne și singurul pe care continuatorii săi l-au considerat genial.” (Andrei TERIAN)

*

Ediție îngrijită, cronologie, note, comentarii, variante şi repere critice de Nicolae Mecu. Prefață de Eugen Simion:

57. Opere, vol. I, 2004, CXII+872 pag. ***Romane***: *Cartea nunții* și *Enigma Otiliei*.

58. Opere, vol. II, 2004, 1864 pag. ***Romane***: *Bietul Ioanide* și *Scrinul negru.*

Ediție coordonată de Nicolae Mecu. Text îngrijit, note şi comentarii de Nicolae Mecu, Oana Soare, Alexandra Ciocârlie, Pavel Țugui și Magdalena Dragu. Prefață de Eugen Simion:

59. Opere, vol. I, 2006, CXXXVI+1606 pag. ***Publicistică (1920-1932)***.

60. Opere, vol. II, 2006, 1344 pag. ***Publicistică (1933-1935)***.

Vol. I-II: 126 lei.

61. Opere, vol. III, 2007, VI+1766 pag. ***Publicistică (1936-1938)***.

62. Opere, vol. IV, 2007, XIV+1486 pag. ***Publicistică (1939)***.

Vol. III-IV: 94,50 lei.

63. Opere, vol. V, 2008, XII+1172 pag. ***Publicistică (1940-1946)***.

64. Opere, vol. VI, 2008, 1184 pag. ***Publicistică (1946-1947)***.

Vol. V-VI: 126 lei.

Ediție coordonată de Nicolae Mecu. Ediție îngrijită de Alexandra Ciocârlie, Alexandru Farcaș, Nicolae Mecu, Pavel Țugui, Daciana Vlădoiu. Prefață de Eugen Simion:

65. Opere, vol. VII, 2009, VI+1528 pag. ***Publicistică (1948-1955)***.

66. Opere, vol. VIII, 2009, 1680 pag. ***Publicistică (1955-1957)***. Vol. VII-VIII: 126 lei.

67. Opere, vol. IX, 2010, VI+1282 pag. ***Publicistică (1958-1959)***.

68. Opere, vol. X, 2010, 1216 pag. ***Publicistică (1960-1962)***.
Vol. IX-X: 126 lei.

69. Opere, vol. XI, 2012, VI+1178 pag. ***Publicistică (1963-1965). Conferințe***.

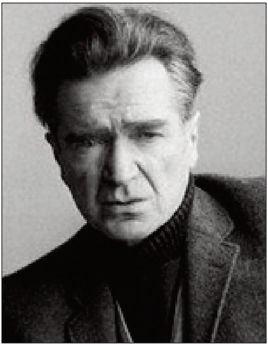
70. Opere, vol. XII, 2012, XVIII+1550 pag. ***Publicistică (Postume și inedite)***.
Vol. XI-XII: 145 lei.

Ediție critică de Nicolae Mecu, Ileana Mihăilă, Daciana Vlădoiu. Introducere de Eugen Simion:

71. Opere, vol. I, 2016, LXX+1178 pag. ***Viața lui Mihai Eminescu***; ***Opera lui Mihai Eminescu (1)***.

72. Opere, vol. II, 2016, 976 pag. ***Opera lui Eminescu (2)***.

73. Opere, vol. III, 2016, 1424 pag. ***Eminesciene dincolo de monografie***.
Vol. I-III: 194 lei.
Volumele I-III (2016) au apărut în colaborare cu Muzeul Naţional al Literaturii Române.

Emil
CIORAN
(1911-1995)

După fulminanta irupere din anii ’30 ai secolului trecut, când din cauza împrejurărilor istorice cărţile lui incendiare nu au putut beneficia de o receptare detaşată, liberă de partizanatul ideologic şi politic, Emil Cioran, devenit pentru autorităţile comuniste unul dintre cei mai periculoşi şi condamnabili români „transfugi” (plecase în Franţa în 1937 cu o bursă şi ulterior se stabilise la Paris), devine un nume interzis, doar spre sfârşitul regimului Ceauşescu, publicându-i-se cu mare dificultate un volum de *Eseuri* (1988). După 1989 este pusă în circulaţie, prin traduceri, opera lui scrisă în franceză şi sunt publicate în mari tiraje şi cărţile sale româneşti, se scriu studii şi cărţi despre el, sunt discutate liber etapele şi punctele delicate ale biografiei şi operei româneşti şi, dincolo de controversele legate de asemenea aspecte particulare ale omului şi creaţiei sale, Cioran îşi capătă locul de drept în cultura naţională, acela de mare filosof şi scriitor, ducând pe cele mai înalte trepte – în cultura română şi în cea europeană – arta eseului. Ediţia

întocmită cu devotament, răbdare şi acribie cu adevărat benedictine de către Marin Diaconu se constituie într-un eveniment cultural de anvergură: este pentru prima dată când sunt adunate între copertele aceleiaşi ediţii *toate* scrierile româneşti ale lui Cioran (din volume şi – ceea ce constituie marea noutate – din *periodice*), în acest fel punându-se la îndemâna conaţionalilor săi un instrument cu funcţie cel puţin dublă: pentru înţelegerea *în întregul ei* a operei eseistului scrisă în limba sa maternă şi pentru punerea ei faţă-n faţă cu aceea care l-a făcut celebru în lume – limba franceză. În plus, ea ne dă posibilitatea să urmărim pas cu pas întreaga *devenire* a marii personalităţi şi creaţii. Este o ediţie care nu escamotează nimic din ceea ce, în opera cioraniană, nu poate fi acceptat din punct de vedere ideologic-politic de către cititorul de azi, şi editorul, şi coordonatorul colecţiei pornind de la ideea că adevărul nu trebuie ocultat nici atunci când nu (ne) convine.

„Din conflictul dintre conștiință și viață (ci nu din acel dintre viață și spirit) scoate Cioran un sens nou al spiritului: zbuciumul necontenit al conștiinței stânjenite de viață, care se răzbună punând viața în problemă. În problemă fără soluție. Lupta cu incertitudinile tale proprii: agonie și disperare. [...] Se vede că teza lui Cioran e un antropolgism agonic al lucidității și al disperării, iar atitudinea metafizică nu e altceva decât refuzul resemnării sau al împăcărilor iluzorii, cu toate că păstrează în el certitudinea totală a înfrângerii. Spiritul, rană. Conștiința, sabie.” (Mircea VULCĂNESCU)

„Cioran este, probabil, cel mai important moralist într-o literatură – cum este literatura română – în care moraliștii ocupă, alături de poeți și critici, primele locuri în ierarhia creației. E neîntrecut în a suci ideile și a scoate din gusurile și dezgusurile lui propoziții memorabile. Sunt multe asemenea propoziții norocoase și ele alcătuiesc, în limba română, o operă considerabilă în sfera filosofiei morale.[...] Devenind scriitor moralist, Iov modern a știut să-și valorifice suferințele într-o utopie neagră în care, fapt curios, strălucesc intens luminile apocalipsului...” (Eugen SIMION)

*

Ediție îngrijită de Marin Diaconu. Introducere de Eugen Simion:

74. Opere, vol. I, 2012, CCXCII+1372 pag. ***Volume (1)***: *Pe culmile disperării* (1934); *Cartea amăgirilor* (1936); *Schimbarea la față a României* (1936); *Lacrimi și sfinți* (1937); *Amurgul gândurilor* (1940). Volumul cuprinde ilustrații.

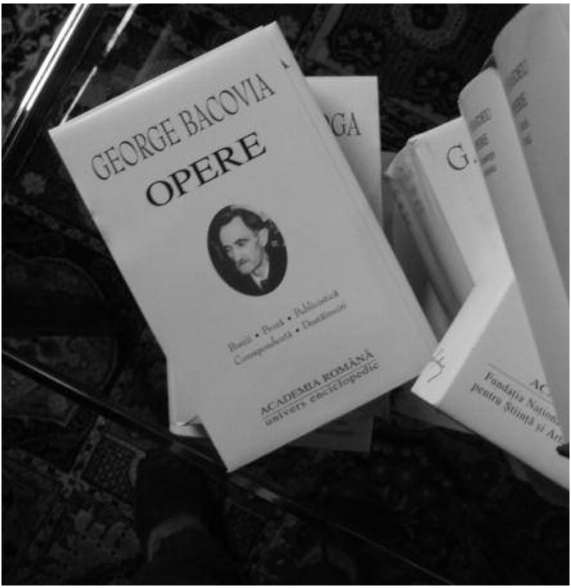
75. Opere, vol. II, 2012-1996 pag. ***I. Volume (2)***: *Îndreptar pătimaș* (1940-1944, 1991); ***II. Publicistică***; ***III. Manuscrise***; ***IV. Corespondență (trimisă, 1930-1947)***; ***V. Rapoarte; Addenda***: Emil Cioran – *Conștiința ca fatalitate*, Emil Cioran – *Breviar pătimaș*; Corespondență primită (1931-1943); Repere critice (1933-2011); Aurel Cioran – *Fișier bibliografic*; Eleonora Cioran – *Despre posteritatea manuscriselor românești ale lui Emil Cioran*; Nicolas Cavaillis, *Cioran – Manuscrits roumain* (1940-1946); Manuscrise românești ale lui Emil Cioran (1927-1947); Mihai Sorin Rădulescu –

Emil Cioran și genealogia sa.
Vol. I-II: 193 lei.

76. Opere, vol. III, 2017, VI+1408 pag. ***Volume (3)***: *Îndreptar pătimaş (II)* (1940-1944); *Razne*; *Despre Franţa*; ***Publicistică (2)***; ***Interviuri***; ***Corespondenţă***.

Ediție îngrijită de Marin Diaconu. Traducerea scrisorilor din limba franceză de Ileana Littera:

77. Opere, vol. IV, 2017, 1082 pag. ***Corespondenţă***; ***Note şi comentarii***. Volumul cuprinde ilustraţii.
Vol. III-IV: 150 lei.

George
COŞBUC
(1866-1918)

Debutul editorial (cu *Balade şi idile*, 1893) al ardeleanului George Coşbuc, în plină epocă de expansiune a eminescianismului, consacra un mare poet al universului rustic, frapând prin originalitatea perspectivei. Imaginea, care a făcut şcoală, de „poet al ţărănimii", propusă în 1897 de critica sociologică a lui C. Dobrogeanu-Gherea, se vede răsturnată către mijlocul veacului al XX-lea de Vladimir Streinu: suverana viziune idilică a cosmosului coşbucian este fructul unui punct de vedere citadin, „căci perspectiva bucolică se deschide de pe «trotuar» asupra vieţii rustice, dar nu şi din miezul acestei vieţi asupra ei însăşi". Opera originală este flancată, la un nivel valoric comparabil, de cea a traducătorului, care a dat versiuni-reper ale unor opere clasice (*Odiseea* lui Homer, *Eneida* şi *Georgicele* lui Vergiliu, *Sakuntala* indianului Kalidasa), triumfând prin traducerea capodoperei lui Dante, *Divina Comedie*, versiune dintre cele mai valoroase în lume şi până astăzi neegalată în plan naţional, însoţită de un tom de comentarii bogate în

clarificări şi intuiţii fertile. Se adaugă o serie de scrieri de popularizare pe teme istorice (*Războiul nostru pentru neatârnare*, *Povestea unei coroane de oţel*) şi etnofolclorice (*Superstiţiile păgubitoare ale poporului nostru*).

„Coșbuc nu este numai un desăvârșit tehnician, dar nu rareori și un poet mare, profund original, un vizionar al mișcărilor sufletești sempiterne, cu un accent ardelenesc numaidecât evident, inimitabil și tocmai pentru aceea așa de des imitat. El a izbutit, ca și Eminescu de altfel, să facă poezie înaltă care să fie sau măcar să pară pricepută poporului și să educe astfel la marele lirism o categorie de oameni străini în chip obișnuit de literatură.” (G. CĂLINESCU)

„... Coșbuc urmărește configurarea unei utopii în care elementele naturale devin «surogate mitologice» [...]. De aceea ni se pare că, în esență, universul coșbucian are structura feericului, voalată, neîngrădită nici de stereotipiile basmului, netulburată nici de terorile imaginare specifice fantasticului. [...] Lumea lui Coșbuc este un spectacol inventat, de la ceremonialul general-uman, nunta ori moartea, și feeria arhaic-infantilă, hibernală sau estivală (*Iarna pe uliță*, *Noapte de vară*), până la feericul pur (*Nuntă în codru*).” (Petru POANTĂ)

*

Text stabilit şi cronologie de Gavril Scridon. Ediţie revăzută, note, comentarii, repere critice, bibliografie şi indici de Gheorghe Chivu. Studiu introductiv de Dumitru Micu:

78. Opere, vol. I, 2006, CLX+1086 pag. ***Poezii***: A. Din volume: *Balade şi idile, Fire de tort, Ziarul unui*

pierde-vară; Cântece de vitejie; B. Din periodice; C. Postume.
Vol. I: 66 lei.

79. Opere, vol. II, 2007, 1252 pag. ***Proză***: A. Din volume: Din *„Versuri şi proză”*; *Războiul nostru pentru neatârnare*; *Povestea unei coroane de oţel*; *Din ţara Basarabilor*; *Dintr-ale neamului nostru*; *Superstiţiile păgubitoare ale poporului nostru*; B. Din periodice; C. Varia; D. Postume; Repere critice.
Vol. II: 48 lei.
Volumele I-II au apărut în colaborare cu Editura Univers Enciclopedic.
Introducere, ediţie, note, comentarii, glosar şi repere critice de Gheorghe Chivu:

80. Opere, vol. III, 2013, XXXII+1808 pag. ***Traduceri***: Traducerea „Divinei Comedii”; Comentariu la „Divina Comedie”; Addenda.
Vol. III: 150 lei.

Ediţia începută de Gavril Scridon şi continuată de Gheorghe Chivu va mai cuprinde, printre altele, şi tălmăcirile de mare virtuozitate şi fidelitate ale bardului de la Hordou, printre care: Homer – *Odiseea*; Vergiliu – *Eneida*, *Antologie sanscrită*; Kalidasa – *Sacontala*.

Ion
CREANGĂ
(1837-1889)

Ion Creangă este cel mai înşelător geniu al Junimii. Şireteniei sale i-au căzut victimă mai întâi junimiştii, care făceau mult haz de „ţărăniile” lui spuse şi scrise şi-l caracterizau restrictiv ca „scriitor poporal”. Definiţia, pătrunsă şi în rândul publicului larg, nu este falsă, ci numai incompletă, fiindcă scriitorul izbuteşte ceea ce niciunul nu a mai reuşit: să fie *în acelaşi timp şi în aceeaşi măsură* un creator folcloric şi cult. Cei doi obraji se îmbină perfect, alcătuind un singur şi armonios chip. În poveşti, ca şi în *Amintiri...*, el reuşeşte rara performanţă de a transpune fără pierderi semnificative limbajul oral în cel scriptic, reabilitându-l astfel pe cel dintâi. Prin întreaga lui operă, Creangă săvârşeşte un radical act justiţiar, o veritabilă *restitutio dignitatis*, propulsând în lumina marii arte – şi astfel conferindu-i acte de nobleţe – o lume până la el ignorată, subapreciată, privită cu condescendenţă. Subtilităţile îi sunt multiple şi a trebuit să vină monografia lui G. Călinescu din 1938 pentru a ne revela ce se ascunde sub suprafaţa textuală. Scrie *Povestea lui Harap-*

Alb, aparent un basm popular obişnuit (cum par şi celelalte semnate de el), dar în realitate ne dă o complexă şi meşteşugită naraţiune de iniţiere, cu personaje fabuloase zugrăvite cu geniu de caracterolog. Scrie nişte aparent foarte accesibile *Amintiri din copilărie*, punând la încercare capacitatea taxonomică a criticilor. Compune nuvela *Moş Nichifor Coţcariul* şi-l pune în încurcătură pe cititorul neversat, obişnuit să caute explicaţiile în „fapte", când, în realitate, totul aici e faptă de limbaj insidios, ultrasubtil, prin care „harabagiul", sesizând că „asta pică de coaptă", deşteaptă apetitul erotic al „giupâneşicăi Malca", făcând-o să-i cadă plocon în braţe. Scrie aparent nevinovata (o poveste pentru copii, spunem toţi) *Punguţa cu doi bani*, care în lectura cititorului expert nu se arată lipsită de simbolistică sexuală – şi de altfel povestea ar fi avut la Junimea şi o versiune licenţioasă. Compune două poveşti deocheate, păcălindu-i de data aceasta pe amatorii de pornografie, fiindcă în prim-planul naraţiunilor stă măiestria artistică, adică frumosul, *pour les connaiseurs*, acesta. Râde şfichiuitor, prinzându-i în cursă pe criticii stalinişti, bucuroşi să găsească în avara babă chiaburimea, în moş ţărănimea săracă, iar în rebelul cocoş clasa muncitoare revoluţionară, când, de fapt, cum ne învaţă criticii veritabili, râsul lui Creangă este unul carnavalesc, igienizant-regenerator. Paginile sale sunt copleşite de un haz contagios. Iată însă că în ultima vreme exegeţi de talia lui Valeriu Cristea şi Eugen Simion descoperă în ele şi multă cruzime. Suceşte, în fine, frazele în aşa fel încât ne pune logica în stare de criză, dar tot el ne linişteşte, fiindcă

pentru cititor, ca şi pentru ţărişoara lui, „n-ar fi rău să fie bine”.

„Scriitori ca Creangă nu pot apărea decât acolo unde cuvântul e bătrân și echivoc și unde experiența s-a condensat în formule nemișcătoare. Era mai firesc ca un astfel de prozator să răsară peste câteva veacuri, într-o epocă de umanism românesc. Născut cu mult mai devreme, Creangă s-a ivit acolo unde există o tradiție veche și deci și o specie de erudiție, la sat, și încă la satul de munte de dincolo de Siret, unde poporul e neamestecat și păstrător.” (G. CĂLINESCU)

„*Omul lui Creangă* este un tip esențialmente elegiac, nostalgic, stă cu fața spre trecut și suspină după ceea ce a fost și nu mai este și, în același timp, vede lumea în alcătuirile ei comice. Se bucură de spectacolul vieții, dar îl judecă uneori cu surprinzătoare cruzime. Morala lui este, în fundamentul ei, clasică, și Creangă însuși este un moralist clasic, care nu se încurcă prea mult cu zonele intermediare. Desparte clar și judecă drept, când este vorba de virtuțile și căderile morale omenești.” (Eugen SIMION)

*

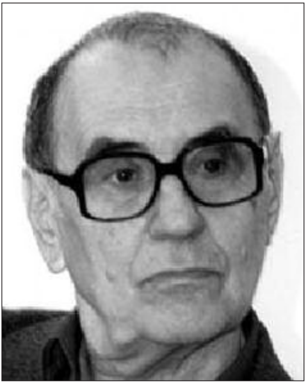
Ediţie critică, note, variante şi glosar de Iorgu Iordan şi Elisabeta Brâncuş. Ediţie revăzută şi adăugită. Introducere de Eugen Simion:

81. Opere, 2000, CXX+1396 pag. ***Poveşti***; ***Amintiri din copilărie***; ***Povestiri***; ***Varia***; ***Corespondenţă***; ***Poveşti „corosive”***; ***Note şi variante***.
Vol.: 96 lei. Volumul a fost realizat în colaborare cu Editura Univers Enciclopedic.

Ediţie critică, note şi variante, glosar de Iorgu Iordan şi Elisabeta Brâncuş. Ediţie revăzută şi adăugită de Grigore Brâncuş. Prefaţă de Eugen Simion:

82. Opere, 2014, CXXXII+1356 pag. ***Poveşti***; ***Amintiri din copilărie***; ***Povestiri***; ***Varia***; ***Corespondenţă***; ***Poveşti „corosive”***; ***Note şi variante***.
Vol. 67 lei.

Ştefan Augustin DOINAŞ
(1922-2002)

În receptarea comună a operei poetice a lui Ștefan Aug. Doinaș s-a petrecut un fenomen de transfer și de hibridare a percepției. Intelectual foarte cultivat, cu un grund filosofic și literar dobândit la școala culturii germane, traducător al unora dintre cele mai dificile opere ale literaturii universale (exemplul suprem: *Faust*, capodopera lui Goethe), eseist descifrând exemplar gramatica și pedagogia lirismului și, totodată, practicând o critică de poezie ce îmbină finețea sensibilității proprie criticii de artist cu erudiția și rigoarea criticilor de meserie, poezia lui a putut fi lesne asimilată unei emanații intelectualiste, ceea ce nu o dată a făcut ca recunoașterea sa ca mare poet să fie rostită în *mezza-voce*. Lipsită de aderențe facile, această poezie, izvorâtă dintr-o personalitate creatoare pentru care cultura a devenit natură și servită de o dicțiune specială pe care Ov.S. Crohmălniceanu, afiliind-o curentului *Jugendstil*, o consideră unică în lirica română (v. citatul de mai jos), s-a impus, în percepția

criticii, drept una dintre creațiile majore ale poeziei noastre din a doua jumătate a secolului trecut. Odată depășită dificultatea descifrării ei (constând, în primul rând, în înlăturarea aparențelor abstracte, de poezie „conceptuală"), opera poetului Doinaș își revelează dimensiunea mitică și vibrațiile de adâncime ale lirismului orfic. Dramatismul ei, lipsit complet de gesticulație exterior-retorică și, prin urmare, fiind cu atât mai autentic și mai profund, pune, ca orice mare creație, întrebările fundamentale ale existenței umane. Inventarul acestor interogații capitale a fost încununat, în ultima parte a vieții poetului, cu acelea presupuse de problematica psalmilor, din nefericire puțin comentați la apariție și asupra cărora Eugen Simion se oprește acum într-un amplu capitol al introducerii la ediție, consacrat lor în chip special, văzând în ei sinteza ultimă a poeziei autorului.

Ediția de față, alcătuită de istoricul literar Alexandru Ruja (care acum două decenii ne-a dat integrala Aron Cotruș, iar de curând, în seria „Opere fundamentale", două cuprinzătoare volume Ioan Alexandru), este cea mai amplă de până acum, adunând la un loc întreaga operă poetică a lui Ștefan Aug. Doinaș apărută în volume și în periodice. Este o ediție critică în care „variantele" sunt de cele mai multe ori poeme de sine stătătoare, întregind în fapt corpusul de texte. Generoasele repere critice dau seamă de o diversitate a interpretărilor pe care numai o mare poezie o poate obține.

„...la epoca respectivă și ulterior, noi n-am avut corespondentul românesc al poeziei unui Stefan George

sau Hofmannstahl [...]. Cu Doinaș, o extrem de subtilă formulă poetică, absentă până la el în lirica noastră, își capătă încetățenirea. Sonuri neauzite înainte în limba noastră pornesc să răsune dintr-odată cu un timbru fascinant. Nu e puțin să înfăptuiești așa ceva. Când e vorba de o pleiadă întreagă poetică, lucrurile devin mai simple. În astfel de cazuri, lucrează și legea numerelor mari. Un stil poetic poate astfel cristaliza prin contribuția mai multor talente, nu neapărat foarte puternice. Ca o singură voce să realizeze o atare experiență e nevoie de daruri puțin comune." (Ov.S. CROHMĂLNICEANU)

*

Text ales şi stabilit, note, comentarii, variante, cronologie şi indici de Alexandru Ruja. Introducere de Eugen Simion:

83. Opere, vol. I, 2016, CLX+1230 pag. ***Cartea mareelor***; ***Omul cu compasul***; ***Seminţia lui Laokoon***; ***Alter ego***; ***Ce mi s-a întâmplat cu două cuvinte***; ***Papirus***; ***Anotimpul discret***; ***Hesperia***; ***Vânătoare cu şoim***.

84. Opere, vol. II, 2016, 1436 pag. ***Interiorul unui poem***; ***Arie şi ecou***; ***Lamentaţii***; ***Aventurile lui Proteu***; ***Psalmi***; ***Ovidiu la Tomis***; ***Versuri „din exil"***; ***Ontopoeme***; ***Ad usum delphini***; ***Cameră de luat vederi***; ***Parabole lirice***; ***Răzleţe***; ***Poezii din reviste***.
Vol. I-II: 164 lei.

Petru DUMITRIU
(1924-2002)

Studiază filosofia la ea acasă, adică în Germania; ziua de 23 August îl prinde în ţară, unde rămâne în continuare; în 1947 debutează cu un volum de rafinate proze scurte, remarcat de Călinescu; trece apoi cu arme şi bagaje de partea realismului socialist, devenind, ca răsplată, un răsfăţat al regimului, totuşi căutând (şi izbutind), printr-un mare roman de familie – frescă a societăţii româneşti de la 1860 până la zi – ca, dincolo de tributul plătit ideologiei oficiale, să-şi dea măsura uriaşelor lui înzestrări; pe 22 ianuarie 1960 pleacă cu maşina în Germania comunistă, trece în Berlinul occidental şi cere azil politic; fostul potentat al Uniunii Scriitorilor, director de editură şi de consiliu al editurilor îşi câştigă acum pâinea cotidiană ca funcţionar; scrie mereu, denunţând regimul din ţară, dar neluând în braţe nici civilizaţia vestică, unde descopere o altă faţă a „Vârstei de fier”, pentru care eseurile sale religioase se vor o replică şi un îndreptar spiritual; regimul din România îl pune la

stâlpul infamiei ca ruşinos „transfug”, îl scoate din biblioteci, programe şcolare şi manuale, dar nu intră nici în graţiile Vestului; devine astfel un scriitor fără de ţară. După 1989, doi critici – Eugen Simion şi George Pruteanu – îl vizitează la Metz şi scot apoi incitante cărţi de convorbiri conţinând mărturisiri de preţ: pentru unii dezvăluiri dramatice şi căinţă sinceră, pentru alţii probe de cinism. Aceasta a fost odiseea lui Petru Dumitriu, cel mai cult romancier român postbelic şi unul dintre cei mai înzestrați creatori epici români.

„Excelând în portrete, romancierul [din *Cronică de familie*] le concepe în funcție de o *qualité maîtresse* poetică. Observarea fizionomiilor sau a trupului denotă o mare vocație a schimonosirii. O mizantropie abia mascată conduce mâna portretistului în aceste imagini fizice naturaliste și arcimboldești. Detaliul sordid e îngroșat; cea mai desăvârșită frumusețe are un aer morbid; ravagiile vârstei, grăsimea, sechelele bolilor, decrepitutdinea nu sunt niciodată uitate.” (Nicolae MANOLESCU)

*

Ediţie îngrijită de Ecaterina Ţarălungă. Prefaţă de Eugen Simion:

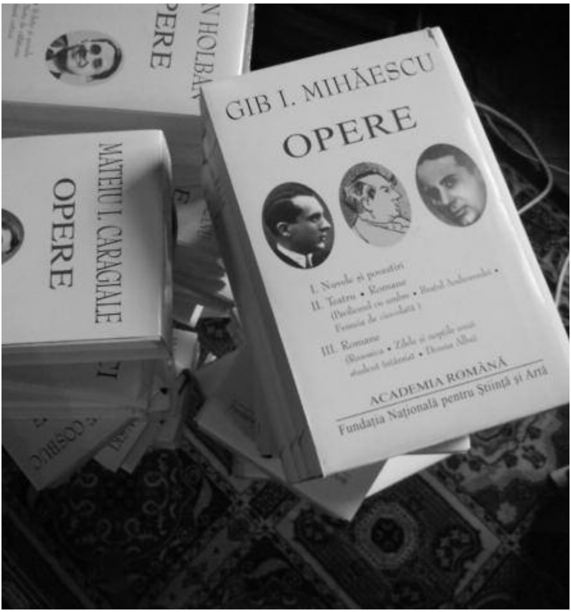
85. Opere, vol. I, 2004, CXX+1326 pag. ***Publicistică. Dosare de securitate. Eseuri. Proză. Alte texte*** (*Despre viaţă şi cărţi; Noi şi neobarbarii*; *Din periodice*; *Euridice*. *8 proze*); ***Cronică de la câmpie***. Volumul cuprinde ilustraţii.

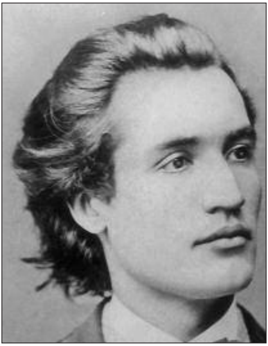
86. Opere, vol. II, 2004-1784 pag. ***Cronică de familie***.

87. Opere, vol. III, 2004-1982 pag. ***Colecţii de Biografii,***

Autobiografii şi Memorii contemporane.
Vol. I-III: 208 lei.
Volumele au apărut în colaborare cu Editura Univers Enciclopedic.

Volumele nu cuprind scrierile realizate cu conştiinciozitate sub semnul ucigător al „realismului socialist" (*Drum fără pulbere*, *Pasărea furtunii* ş.a.).

Mihai EMINESCU
(1850-1889)

Destinul naţional al operei lui Mihai Eminescu începe cu ediţia *Poezii*, alcătuită de T. Maiorescu şi apărută în decembrie 1883. Până atunci de circulație restrânsă practic la cercul revistei „Convorbiri literare”, poezia eminesciană cunoaşte deodată o bruscă iradiere în toate provinciile româneşti. Catalizat de tragica îmbolnăvire a poetului, în vara aceluiaşi an, tot acum se naşte ceea ce avea să fie numit mitul Eminescu. Consolidat de epocalul articol al lui Maiorescu *Eminescu şi poeziile lui* (1889), în care criticul Junimii profeţea covârşitoarea influenţă a verbului poetului în veacul care urma, mitul eminescian îşi îmbogăţeşte componentele şi-şi amplifică iradierea pe măsură ce văd lumina tiparului noi teritorii ale creaţiei: publicistica politică, poezia postumă, dramaturgia. Cât priveşte interpretarea, momentul crucial al exegezei şi publicării operei eminesciene este marcat de deceniul 4 al secolului al XX-lea, când apar lucrările lui G. Călinescu *Viaţa lui M. Eminescu* (1932) şi *Opera lui M. Eminescu* (în cinci volume,

1934-1936), urmate de monumentala ediţie critică întocmită de Perpessicius, *M. Eminescu, Opere* (primul volum în 1939), care va fi încheiată de o echipă condusă de Petru Creţia (partea filologică) şi D. Vatamaniuc (istorie literară), la sfârşitul deceniului 9 şi va număra 17 volume *in quarto*. Două decenii mai târziu, din iniţiativa şi sub îndrumarea acad. Eugen Simion, prinde realitate visul mai vechi al filosofului C. Noica de publicare a „Caietelor Eminescu" la Biblioteca Academiei. A rezultat un număr de 38 de volume masive, tipărite, prin măiestria artistului plastic Mircia Dumitrescu, în aşa fel încât copia manuscriselor să fie mult mai lizibilă decât originalul. Simultan cu această nesperată realizare şi din aceeaşi iniţiativă, Parlamentul României votează o lege prin care ziua de 15 ianuarie (a naşterii lui Eminescu) este declarată „Ziua culturii naţionale".

În loc de orice alt comentariu şi totodată în concordanţă cu cele de mai sus, să recitim finalul articolului maiorescian din 1889, memorabilele concluzii ale articolului *M. Eminescu, poet naţional* (12 iunie 1964), scris de cel mai important exeget al poetului, iar în final aserțiunea blagiană de rezonanță filosofică și antropologică din *Trilogia culturii*.

„Pe cât se poate omenește prevedea, literatura poetică română va începe secolul al 20-lea sub auspiciile geniului lui, și forma limbei naționale, care și-a găsit în poetul Eminescu cea mai frumoasă înfăptuire până astăzi, va fi punctul de plecare pentru toată dezvoltarea viitoare a vesmântului cugetării românești." (T. MAIORESCU)

„Există o condiţie excepţională care ridică pe Eminescu deasupra poeţilor de circulaţie mărginită. A cunoscut poporul şi provinciile româneşti, a devenit familiar cu speculaţiile filosofice cele mai înalte, a iubit fără a fi fericit, a dus o existenţă nesigură şi trudnică, a trăit într-un veac ingrat ce nu răspundea idealului său, a plâns şi a blestemat, apoi s-a îmbolnăvit şi a murit foarte tânăr. Tot ce a avut de spus, a spus până la 33 de ani. Viaţa lui se confundă cu opera, Eminescu n-are altă biografie. Un Eminescu depăşind vârsta pe care a trăit-o ar fi ca un poem prolix. Însăşi nebunia pare o operă de protest. Şi de aceea oricine îl va citi, pe orice punct al globului, va înţelege că Eminescu a exemplificat o dramă a omului, că el a scris în versuri o zguduitoare biografie. Alţii au o operă eminentă şi o biografie monotonă şi fără semnificaţie. Rar se întâmplă ca un poet să fie sigilat de destin, să ilustreze prin el însuşi bucuriile şi durerile existenţei şi de aceea multă vreme M. Eminescu va rămâne în poezia noastră nepereche.” (G. CĂLINESCU)

„Există o «Idee Eminescu», iar aceasta s-a zămislit sub zodii românești” (Lucian BLAGA)

*

Ediţie îngrijită de D. Vatamaniuc. Prefaţă de Eugen Simion:

88. Opere, vol. I, 1999, LXVII+1002 pag. ***Poezii***: Poezii publicate în timpul vieţii; Din manuscrise.

89.Opere, vol. II, 1999, 1262 pag. ***Proză***: Proze publicate în timpul vieţii; Din manuscrise; Versiuni. Variante. Texte aferente. Exerciţii; ***Teatru***: Drame istorice; Alte drame; Comediile; ***Literatura populară***: Poeme originale de inspiraţie folclorică;

Basme în proză.

90. Opere, vol. III, 1999, 1264 pag. ***Publicistică (1877-1888)***: Studii şi articole publicate în timpul vieţii; Din manuscrise; ***Corespondenţă. Fragmentarium***.
Vol. I-III: 200 lei.

91. Opere, vol. IV, 2000, VIII+1846 pag. ***Publicistică (1876-1880)***: Studii şi articole publicate în timpul vieţii; Din manuscrise.

92. Opere, vol. V, 2000, 1924 pag. ***Publicistică (1880-1889)***: Studii şi articole publicate în timpul vieţii; Din manuscrise.
Vol. IV-V: 150 lei.

93. Opere, vol. VI, 2003, XII+1620 pag. ***Dicţionarul de rime***; ***Traduceri***; ***Transcrieri***; ***Note de curs***; ***Note de lectură***; ***Excerpte***; ***Corespondenţă*** [Prozodie; Filologie; Estetică; Cultură şi ştiinţă; Despre literatură şi artă; Literatură universală; Addenda (Corespondenţa Mihai Eminescu – Veronica Micle)].

94. Opere, vol. VII, 2003, VI+1550 pag. ***Traduceri***; ***Transcrieri***; ***Note de curs***; ***Note de lectură***; ***Excerpte*** **(**Istorie; Geografie; Filosofie; Etică; Psihologia popoarelor; Economie; Sociologie şi politică; Drept; Ştiinţe).
Vol. VI-VII: 150 lei.

Ediţie critică, note, variante şi cronologie de Perpessicius. Diferenţe textuale şi un comentariu asupra ediţiei Perpessicius de Nicolae Georgescu. Introducere de Eugen Simion:

95. Opere, 2013, 1536 pag. ***Poezii***.
Vol.: 87 lei.

Ediţie critică şi note de D. Vatamaniuc.

Introducere de Eugen Simion:

96. Opere, vol. I, 2015, XLIV +1394 pag. ***Articole politice*** (Publicistică – Studii şi articole publicate în timpul vieţii; Din manuscrise); ***Fragmentarium***.

97. Opere, vol. II, 2015, 1808 pag. ***Articole politice***.

98. Opere, vol. III, 2015, 1536 pag. ***Articole politice***.

Vol. I-III: 251 lei.

Ediţie critică de Dumitru Murăraşu. Cuvânt înainte de Eugen Simion:

99. Opere, vol. I, 2017, LVI+1016 pag. ***Poezii (1866-1877)***.

100. Opere, vol. II, 2017, 844 pag. ***Poezii (1878-1883)***.

Vol. I-II: 100 lei.

Volumele I-II (2017) au apărut în colaborare cu Muzeul Naţional al Literaturii Române.

Ediția *Poezii* de la poziția 94 a apărut în preajma celebrării din 2014 a „Zilei culturii naţionale" (15 ianuarie), marcând totodată apariţia celui de al 150-lea volum din colecţia „Opere fundamentale", o apariție ce se constituie și într-un omagiu adus marelui editor eminescian Perpessicius.

Nicolae
FILIMON
(1819-1865)

Ingerând câte ceva din toate formele de roman contemporane lui, deşi fără a le metaboliza până la a le topi într-o creaţie monolitică, Nicolae Filimon, prozator, publicist, primul nostru cronicar muzical, reuşeşte, în *Ciocoii vechi şi noi* (1863), să dea drept de cetate epică unei lumi (noua clasă, burghezia) şi mai ales să creeze un tip de cursă lungă în proza noastră, arivistul (preludat de Mitică Râmătorian din nuvela *Nenorocirile unui slujnicar*, 1861), cu menţiunea: „Dinu Păturică e un Julien Sorel valah. […] nu e un simplu şi vulgar vânător de avere, ci un însetat de toate senzaţiile vieţii” (G. Călinescu). Creatorul de personaje foloseşte doar paleta alb-negru şi portretul exterior, fără analiză psihologică („...nepriceput în a citi în suflete, a devenit în schimb expert în citirea pe chipuri”, asertează N. Manolescu). Totuşi, personajele au un contur memorabil. La fel, descrierile (Bucureştii de la 1820), chiar dacă ele nu poartă încă amprenta personajelor. Memorialul *Escursiuni în Germania meridională* (1858) e opera unui autodidact amator

de cultură (de muzică, în primul rând), de pitorescul oamenilor şi locurilor, dar şi de conversaţie, reprodusă cu vervă.

„Dinu Păturică are meritul nu numai de a fi cap de serie, dar, în această postură, prin chiar specificul operei lui Filimon, prin realismul ei naiv-justițiar, de a fi o existență emblematică, încât, oglindiți în imaginea lui, continuatorii săi îi amplifică prestigiul estetic, îi precizează, printre meandrele alcătuirii lor morale și psihice, conturul epic. [...] Bogata posteritate a lui Dinu Păturică, dându-i o autentificare de prim ordin, dovedește că ființa sa imaginară a corespuns unei lungi perioade din istoria societății românești și prin aceasta problematica sa, oricât de primară, crește spre mai complexe și mai profunde interogații autohtone de natură spirituală." (I. NEGOIȚESCU)

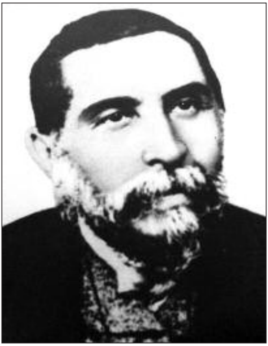
*

Ediţie îngrijită, prefaţă, note şi bibliografie de Mircea Anghelescu:

101. Opere, 2005, XLX+1270 pag. ***Ciocoii vechi şi noi***; ***Nuvele. Basme***; ***Escursiuni în Germania Meridională***; ***Publicistică***.

Vol.: 52,50 lei.

Volumul a apărut în colaborare cu Editura Univers Enciclopedic.

Ion
GHICA
(1816-1897)

Când ne gândim la el ca scriitor, ne apare spontan în minte propoziția-medalie a lui G. Călinescu: „Opera lui Ghica este muzeul Carnavalet al nostru, organizat de un bun artist”. O (aproape) coincidență cronologică întărește parcă „definiția” criticului: muzeul menționat, care avea să adune tot ce e mai caracteristic pentru istoria Parisului, a fost deschis în 1866, iar *Scrisorile către V. Alecsandri*, unde este reînviată istoria „micului Paris”, se publică în „Convobiri literare” un deceniu și ceva mai târziu. Tot în *Istoria...* sa din 1941, Călinescu mai spune că povestitorul deține o imaginație „arabă”, ceea ce, între altele, vrea să sugereze policromia exotică a evocărilor și, de asemenea, că acestea sunt aburite de un aer de poveste orientală, rostită molcom și cu efect aromitor, eventual „la gura sobei”, de dragul destinatarului, poetul de la Mircești, pentru care focul din cămin era într-adevăr un succedaneu al „doritului soare”. Prozatorul dotat cu geniu memorialistic, impresionând fără egal prin extraodinara memorie a locurilor, oamenilor și

faptelor și reușind totodată să recreeze o atmosferă prin resuscitarea vorbirii persoanelor devenite personaje, și-a folosit înzestrarea (sau poate mai nimerit ar fi să spunem, sorescian, că talentul de povestitor l-a luat pe dinainte) nu numai în faimoasele epistole literare trimise prietenului său, poetul. *Convorbiri economice* izbutesc performanța de a prezenta pe înţelesul nespecialiștilor o materie exactă, abstractă și complicată, și aceasta grație darului lui Ion Ghica de a narativiza tot ce i se ivește sub condei. Însă – altă performanță – literaturizarea nu afectează valoarea de adevăr a acestor pagini de superioară popularizare, a căror valabilitate era recunoscută și la 1937 de către un eminent economist, academicianul Victor Slăvescu. Duhul povestitorului infuzează, de asemenea, o fabuloasă corespondență – veritabil discurs de escortă personalizată a operei majore.

Toate acestea, plus o seamă de alte evocări, apoi de disertații și articole pe diverse teme de istorie socială, economică și politică, sunt reunite în cele trei masive volume ale ediției din seria „Opere fundamentale". Ele reiau ediția critică a lui Ion Roman apărută în urmă cu câteva decenii la Editura Minerva, actualizată și adăugită de o echipă de cercetători de la Institutul de Istorie şi Teorie Literară „G. Călinescu". Sunt astfel republicate pentru întâia oară de la apariție câteva texte cu caracter istoric, politic și social în care tânărul Ghica pledează cauza Principatelor, înfățișând puterilor occidentale nu numai situația lor internă, ci și pericolul expansionismului rusesc. Se editează, de asemenea în premieră, un discurs al „beiului de

Samos" în fața senatului insulei.

„*Scrisorile* lui Ion Ghica, de o încântătoare varietate, trecând în revistă un secol de viață românească, din sumbrele vremi ale lui Mavrogheni până în pragul istoriei contemporane, reușesc să afirme triumful scrisului spontan, al spiritului digresiv și al euforiei anecdotice." (Șerban CIOCULESCU)

*

Ediție critică şi studiu introductiv de Ion Roman. Revăzută și actualizată de Daciana Vlădoiu, Alexandra Ciocârlie, Ileana Mihăilă, Alexandru Farcaş, Oana Soare şi Nicolae Mecu. Prefață de Eugen Simion:

102. Opere, vol. I, 2017, CCLVIII+1322 pag. ***Scrisori către V. Alecsandri; Convorbiri economice***.

103. Opere, vol. II, 2017, XX+1724 pag. ***Studii. Articole. Documente***.

104. Opere, vol. III, 2017, LXII+1554 pag. ***Corespondenţă***.

Vol. I-III: 210 lei.

Volumele au apărut în colaborare cu Muzeul Naţional al Literaturii Române.

Octavian
GOGA
(1881-1938)

Debutul editorial (*Poezii*, 1905, premiul „Năsturel-Herescu” al Academiei Române) a însemnat pentru Octavian Goga atingerea maximei lui performanţe estetice şi de receptare. Autorul devenea fulgerător cel mai popular poet al începutului de veac, fiind „selectat” masiv graţie congruenţei depline dintre „extraordinara *reverie a resurecţiei şi a izbăvirii*” (E. Simion) şi orizontului de aşteptare al întregii comunităţi româneşti, ca şi coerenţei (ce se va păstra mereu) dintre vocea artistului şi militantismul fervent şi tenace al omului politic – devenit, după 1918, deputat, ministru şi, pentru nici două luni (1937-1938), prim-ministru al unei echipe guvernamentale de extremă naţionalistă. Volumele care au urmat (*Ne cheamă pământul*, *Din umbra zidurilor* etc.) îl continuă pe primul, nemaiavând însă unitatea lui de monolit şi nici forţa şi „hermetismul” de acolo (G. Călinescu) al rostirii, în timp ce versurile postbelice (*Din larg*, volum apărut postum, 1939) sunt mărturii ale unei sfâşietoare (de)zbateri lăuntrice, patosul militantului

civic şi politic rămânând să se manifeste în răsunătoare discursuri şi articole vaticinare (*Mustul care fierbe*) şi în evocări expresive (*Precursori*). Ca dramaturg, este notabil mai ales prin observaţia socială din *Domnul notar*.

„În poezia lui Goga dăm de structura poeziei lui Eminescu, dar astfel acoperită încât abia se bagă de seamă. Goga a intuit mai bine decât oricare geniul poetului *Doinei* și a știut să-l continue cu materie nouă. Și Eminescu, și Goga cântă un inefabil de origine metafizică, o jale nemotivată, de popor străvechi, îmbătrânit în experiența crudă a vieții, ajuns la bocetul ritual, transmis fără explicarea sensului. De aceea poezia lui Goga este greu de comentat, fiind cu mult deasupra goalelor cuvinte, de un farmec tot atât de straniu și zguduitor. După Eminescu și Macedonski, Goga e întâiul poet mare din epoca modernă, sortit prin simplitatea aparentă a liricei lui să pătrundă tot mai adânc în sufletul mulțimii, poet național și totdeodată pur ca și Eminescu.” (G. CĂLINESCU)

*

Ediţie, note, variante şi comentarii de Ion Dodu Bălan. Introducere de Eugen Simion:

105. Opere, vol. I, 2001, LX+1352 pag. ***I. Poezii: În volume:*** *Poezii* (1905); *Ne cheamă pământul* (1909); *Din umbra zidurilor* (1913); *Din larg* (1939). ***În periodice:*** *Poezii originale; Traduceri; Poezii* (1973) (poezii inedite şi poezii apărute în periodice); ***II. Teatru***; ***III. Mărturii. Însemnări. Jurnale***.

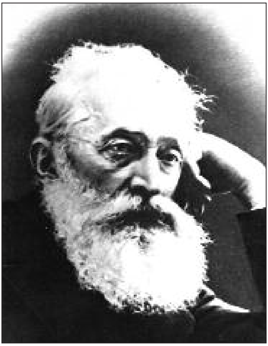
Volumul a apărut în colaborare cu Editura Univers Enciclopedic.

Vol. I: 71 lei.

106. Opere, vol. II, 2010, XII+1486 pag. ***Publicistică în volume:*** *O seamă de cuvinte* (1908); *Ce e „Tribuna" zilelor noastre* (1911); *Însemnările unui trecător* (1911); *Strigăte în pustiu* (1915); *Mustul care fierbe* (1927); *Precursori* (1930); *Aceiaşi luptă Budapestea-Bucureşti* (1930).

Vol. II: 71 lei.

Ediţia se va încheia cu un al treilea masiv volum de publicistică extrasă din periodicele vremii.

Bogdan Petriceicu
HASDEU
(1838-1907)

Geniu enciclopedic, savant de temperament romantic, deschizător de drumuri şi întemeietor în lingvistică, filologie, folcloristică (*Principie de lingvistică*, grandiosul dicţionar *Etymologicum Magnum Romanie*, culegerea comentată *Cuvente den bătrâni*), istoric de neţărmurită fantezie (*Istoria critică a românilor*), fondator şi conducător al primelor reviste specializate de la noi în domeniile menţionate („Columna lui Traian” ş.a.), Bogdan Petriceicu Hasdeu a fost, în acelaşi timp, o personalitate literară prestigioasă din epoca Junimii, manifestându-se, prin temperament şi orientare, ca principal opozant al lui Maiorescu şi al celebrei societăţi ieşene. Autor de versuri, postulând un model de „poezie neagră, o poezie de granit”, „mişcată de teroare şi palpitând de ură”, prozator pe teme istorice (v. romanul neterminat *Ursita*), mânuind într-un chip modern pastişa şi parodia în *Duduca Mamuca* / *Micuţa* (1864), „mică bijuterie indiscretă şi intertextuală” (N. Manolescu), dramaturg cu merite majore, dând, prin *Răzvan şi*

Vidra (1867), prima noastră dramă istorică valabilă, cap de serie al unei tradiţii remarcabile, iar prin *Trei crai de la răsărit* (1879) înscriindu-se el însuşi într-o tradiţie, cea a denunţării stricătorilor de limbă. Spirit prin excelenţă critic şi polemic, Hasdeu este şi un gazetar temut, exersându-se şi în comentarea (teoretică şi practică) a literaturii, precum amplul articol *Mişcarea literelor în Ieşi* (1863), una dintre primele manifestări româneşti de critică literară.

„Geniu de înspăimântătoare vastitate, Hasdeu și-a cheltuit puterile sale creatoare cu o nepăsare pe care numai un prinț, un romantic și un erou ca el și-o putea îngădui. Din tot ce ar fi putut crea, au rămas multe șantiere, și foarte puține monumente. Dar planurile acestor șantiere sunt suficiente să acorde semnificație istorică unei întregi epoci.” (Mircea ELIADE)

„Opera hasdeană rămâne ca literatură a imaginațiunii științifice, ca un roman al senzației investigative. Cu veleități pozitiviste, cu tendința de a reconstitui dintr-un dinte de cal un dinozaur, Hasdeu e un Al. Dumas al istoriei și un Edgar Poe al filologiei. El posedă până la virtuozitate arta de a ațâța curiozitatea, de a irita și de a amâna, de a lăsa pe cititor în prada celei mai furioase nevoi de a afla imposibilul.” (G. CĂLINESCU)

*

Ediţie îngrijită, cronologie, note, comentarii, variante de Stancu Ilin şi Ionel Oprişan. Introducere de Eugen Simion:

107. Opere, vol. I, 2006, LXXXVIII+1760 pag. ***I. Poezii din volume:*** *Poezii* (1873); *Sarcasm şi ideal* (1897);

Din periodice; *Din manuscrise*; *Poezii de tinereţe*; *Traduceri*. ***II. Proză din volume:*** *Proză literară*, *Proză istoriografică* (*Ioan Vodă cel Cumplit*); *Memorialistică; Traduceri; Din periodice şi manuscrise: Proză literară – Romane. Nuvele; Povestiri; Pamflete. Foiletoane. Pagini umoristice; Caleidoscop satiric; Proză istoriografică; Memorialistică; Traduceri; Addenda*.

108. Opere, vol. II, 2006, 1436 pag. ***Dramaturgia, din volume***: *Răzvan şi Vidra; Trei crai de la Răsărit*; *Femeia*. ***Din periodice***: *Răposatul postelnic*; *Scenete. Dialoguri*. ***Folcloristica***: *Drept cutumiar*; *Studii de tinereţe în limba rusă*; *Lucrări în limba română* (prefeţe, studii, articole, recenzii, rapoarte academice şi note bibliografice).

Vol. I-II: 132 lei.

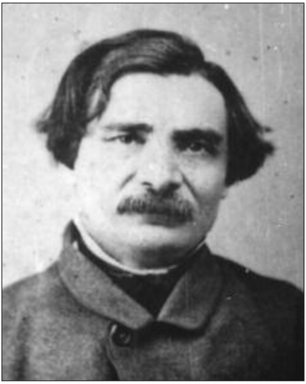
109. Opere, vol. III, 2007, VI+1546 pag. ***Studii şi articole literare, filosofice şi culturale***; ***Studii şi articole de economie politică***.

110. Opere, vol. IV, 2007, 1880 pag. ***Publicistică politică (1858-1904)***.

Vol. III-IV: 129 lei.

Volumele au apărut în colaborare cu Editura Univers Enciclopedic.

Această ediţie, alcătuită de doi cercetători experimentaţi ai Institutului de Istorie şi Teorie Literară „G. Călinescu", vizează întregul spectru de preocupări ale acestei personalităţi.

Ion HELIADE-RĂDULESCU
(1802-1872)

Eclectice, ideile sale estetice nu l-au împiedicat, totuşi, pe Ion Heliade Rădulescu să-şi manifeste în creaţia literară înclinaţiile structurale, prin care „literatura română intră în marile spaţii ale romantismului european şi implică în substanţa ei orizontul istoriei, al filosofiei istoriei şi al gândirii religioase...” (M. Anghelescu). *Zburătorul*, poem unanim recunoscut drept capodopera lui lirică, este doar faţa vizibilă a unei opere poetice uimind prin amploarea şi exuberanţa fanteziei şi aspirând să reconstituie mitopoetic naşterea şi devenirea cosmosului şi a umanităţii (*Anatolida sau Omul şi forţele*), în construcţii ce revelează „un mistic la modul dantesc, cu uriaşe viziuni profetice” (G. Călinescu). Operaţie continuată în fabuloasa proză de idei din *Biblicele* şi *Echilibrul între antiteze*, în care integrează organic şi istoria propriei lui patrii. Pe lângă acestea, actuala ediţie publică, pentru prima dată în limba ei originală, piesa esenţială a memorialistului, *Souvenirs et impressions d'un*

proscrit (Paris, 1850) şi broşura *Le protectorat du Czar ou la Roumanie et la Russie*, apărută în acelaşi an şi tot în Franţa; de asemenea, se restituie în condiţii de performanţă filologică al treilea text din tripticul parizian (editat la noi o singură dată, însă defectuos, în 1893, în traducere): *Mémoirs sur l'histoire de la régénération roumaine ou sur les événements de 1848 accomplis en Valachie*. În întregul ei, este o ediţie care documentează imaginea unui Heliade organic şi sistematic, propusă de editor în studiul său introductiv.

„Pentru Ion Heliade Rădulescu *a scrie* înseamnă, în sensul cel mai plin, *a face*. Noțiunea de gratuitate (plăcere) nu intră în limbajul său. Nici aceea de angoasă, răspândită printre spiritele întemeietoare. Limpede, hotărât este la Heliade sentimentul *datoriei*. Literatura este o datorie, o *politică* („iată dar că devărata literatură a unei națiuni este adevărata ei politică") și competența ei se întinde de la gramatică la ideea de divinitate. A scrie este, în aceste condiții, un act politic fundamental: înainte de a fi o manifestare a eului, de a exprima *un mod de a fi*, poezia este conștiința unei nații și rolul ei este să formeze o limbă și să creeze o mitologie națională." (Eugen SIMION)

*

Ediţie îngrijită, prefaţă, note şi bibliografie de Mircea Anghelescu:

111. Opere, vol. I, 2002, XLIII+1300 pag. ***Versuri; Proză; Scrieri istorice şi memorialistice***.

112. Opere, vol. II, 2002-1080 pag. ***Istoria critică universală; Biblice; Echilibru între antiteze***.

Vol. I-II: 150 lei.
Volumele au apărut în colaborare cu Editura Univers Enciclopedic.

Anton HOLBAN
(1902-1937)

„E mai normal să profiţi de literatură pentru a-ţi face portretul interior şi a căuta să-ţi prelungeşti existenţa. […] Tot ce am scris [...] este rezultatul propriilor mele experienţe” – mărturiseşte Anton Holban. „Literatura lui [...] este o transcriere mai stilizată a aceloraşi nelinişti care l-au torturat ca om”, afirmă criticul Pompiliu Constantinescu, înainte de a se fi publicat aşa-numitul testament literar din care am citat. Dintr-o asemenea înţelegere a creaţiei a ieşit una dintre formele cele mai pure ale romanului românesc autenticist şi de analiză, ilustrată la vârf de tripticul maturităţii scriitorului, *O moarte care nu dovedeşte nimic* (1931), *Ioana* (1934) şi *Jocurile Daniei* (roman apărut postum, 1971), romane „statice”, care, spre deosebire de cele „dinamice” (cantonate în zona „lucrurilor exterioare oamenilor”), „te obligă a rămâne înăuntrul oamenilor”, cum asertează scriitorul într-o încercare de teoretizare. O operă scrisă parcă la întrecere cu timpul necruţător şi care îl proiectează pe nepotul lui E. Lovinescu între protagoniştii bătăliei pentru

înnoirea romanului românesc, unul care a dat realizări de primă mărime, pe care ediţia de acum ne ajută să le scoatem din marginalitate.

„Anton Holban a fost un «analist» în înțelesul cel mai propriu al cuvântului. Prozatorul face parte din familia Hortensiei Papadat-Bengescu și a lui Camil Petrescu. Literatura sa, asemănătoare sub o anumită latură celei practicate în cercul «Sburătorul», e consacrată mai ales sondajelor interioare, se ocupă cu disecția mentală a stărilor sufletești, are un caracter pronunțat psihologic.” (Ov.S. CROHMĂLNICEANU)

*

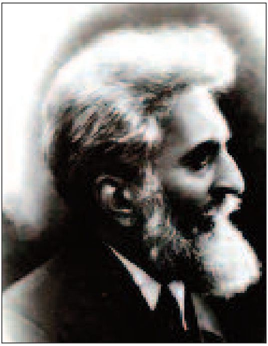
Ediţie îngrijită, cronologie, note şi comentarii de Elena Beram. Studiu introductiv de Eugen Simion:

113. Opere, vol. I, 2005, LXXX+958 pag. ***Romane*** (*Romanul lui Mirel; Parada dascălilor; O moarte care nu dovedeşte nimic; Ioana; Jocurile Daniei*); ***Schiţe şi nuvele***.

114. Opere, vol. II, 2005, 1126 pag. ***Teatru*** *(Oameni feluriţi; Rătăciri);* ***Note de călătorie; Comentarii critice***.

Vol. I-II: 66 lei.

Volumele au apărut în colaborare cu Editura Univers Enciclopedic.

Garabet IBRĂILEANU
(1871-1936)

Puţine destine critice româneşti au fost atât de puţin previzibile ca acela al lui G.[arabet] Ibrăileanu. A încerca să-l defineşti printr-una dintre etape înseamnă a neglija faptul fundamental că, în opera sa, conceptul critic e o realitate dinamică, aflată într-o continuă devenire. Adept, la început, al determinismului sociologic al lui Gherea (pozitivist, materialist, marxizant), pe care-l combină şi-l relaxează curând prin apelul la psihologie (de la care împrumută factorul mediator al „temperamentului"), păstrând în continuare tipul de gândire determinist, dar mutându-l în zona etnicului şi elaborând – în paginile revistei „Viaţa românească", fondată şi condusă de el vreme de 27 de ani – teoria „specificului" (cu corelatul ei, teoria „selecţiei"), în ultimă instanţă privilegiat în raport cu esteticul, Ibrăileanu ajunge finalmente să formuleze dezideratul criticii „complete", care solidarizează *toate* metodele şi al cărei scop ultim este identificarea şi argumentarea valorii estetice. Contradicţiilor dintre etapele succesive, stinse în

sincretismul criticii totale, le corespund cele sincronice, dintre opţiunea conceptuală de la un moment dat şi cea rezultată din exerciţiul (practic) al criticului de/pe text. Astfel, preferinţa teoretică pentru romanul „de creaţie" (şi, *grosso modo*, pentru o literatură tradiţională) e simultană cu comentarea entuziastă a celui „de analiză". Aşa se face că Ibrăileanu este unul dintre primii şi cei mai pasionaţi comentatori români ai lui Proust şi că tot el va scrie unul dintre cele mai pure romane de analiză din literatura română (*Adela*, 1933), apreciat la superlativ de un alt mare critic, aflat întreaga lui viaţă pe o baricadă de ideologie literară: „un model de literatură psihologică" în care „totul [e] solubilizat în perfecta adaptare a ritmului sufletesc cu cel al alocuţiunii" (E. Lovinescu).

„Fanatic și sceptic, religios și ateu, pesimist și optimist, aristocrat și democrat, delicat și violent (și s-ar mai putea găsi multe dublete de acestea), iată atâtea dualisme care fac din G. Ibrăileanu una din cele mai complexe personalități pe care le-a avut cultura noastră, unul din acele *esprit-carrefour* prin excelență." (Mihai RALEA)

*

Ediţie coordonată de Victor Durnea. Introducere de Eugen Simion:

115. Opere, vol. I, 2014, XLII+1350 pag. Cuprinde volumele de critică şi istorie literară publicate de G. Ibrăileanu în timpul vieţii: ***Spiritul critic în cultura românească****;* ***Scriitori şi curente****;* ***Opera literară a d-lui Vlahuţă***.

116. Opere, vol. II, 2014, 1280 pag. Cuprinde prima parte a compartimentului de critică şi istorie literară din periodice: ***Note şi impresii****;* ***După război****;* ***Cultură şi literatură****;* ***Scriitori români şi străini****;* ***Studii literare****.*

Vol. I-II: 145 lei.

Panait
ISTRATI
(1884-1935)

Fiu al unei spălătorese românce şi al unui contrabandist grec care-l părăseşte la vârsta de un an; repetent de două ori în şcoala primară; băiat de prăvălie, ucenic plăcintar, ucenic în sala cazanelor în docurile Brăilei; hamal în port; zugrav; fecior de casă şi chelner la un hotel; servitor într-un spital; închis şi condamnat pentru solidaritate cu revoluţia rusă din 1905; militant socialist; rătăcind de la Brăila la Bucureşti, Alexandria (Egipt), Pireu, Napoli, Damasc (ca pictor de firme); întorcându-se la Brăila, apoi la Bucureşti, ca militant de marcă al Partidului Social-Democrat, pe urmă la Cairo, Paris (zugrav), Lausanne (lucrător manual), din nou Paris, apoi Nisa (zugrav, ambalator de cărţi, vânzător stradal de ochelari), unde încearcă să se sinucidă, dar e salvat. Trimite o epistolă lui Romain Rolland, care-l îndeamnă să scrie literatură. Aceasta este – într-un expozeu lacunar – viaţa prescriitoricească a lui Panait Istrati, autor franco-român, urmărit de Siguranţă pentru activitatea sa procomunistă, vizitând URSS şi dezvăluind lumii (*Vers l'autre flamme*, Paris, 1929 / *Spovedania unui*

învins) adevărata faţă a regimului sovietelor, scriindu-şi prozele de imaginaţie în franceză (învăţată ca autodidact) şi pe unele traducându-şi-le singur: „un Gorki balcanic” (R. Rolland) făcând cunoscută cititorilor europeni o umanitate inedită din zona Bărăganului şi a Brăilei, avându-i ca protagonişti pe Chira Chiralina, Moş Anghel, Codin, chipuri de haiduci etc., precum şi pe Adrian Zografi, naratorul-personaj, *alter ego*-ul său. „A făcut profesiune de om, în timp ce se face din ce în ce mai mult profesiune din tăierea firului în patru”, scria la moartea sa un spirit raţionalist şi clasic, adversar al tehnicii cazuistice, Şerban Cioculescu.

„Mica noastră literatură ar fi înscris o pagină de mare glorie dacă ar fi avut norocul ca Istrati să scrie în limba română.” (Pompiliu CONSTANTINESCU)

*

Ediţie îngrijită, cronologie, note şi comentarii de Teodor Vârgolici. Traduceri (vol. II) de Alexandru Talex. Introducere de Eugen Simion:

117. Opere, vol. I, 2003, CL+1206 pag. ***Povestiri, Romane***: *Trecut şi viitor; Moş Anghel; Ţaţa Minca; Casa Thűringer; Biroul de plasare; Chira Chiralina; Codin; În lumea Mediteranei. Apus de Soare; Pescuitorul de bureţi*.

118. Opere, vol. II, 2003, 1164 pag. ***Povestiri. Romane***: *Haiducii; Domniţa din Snagov; Neranţula; Ciulinii Bărăganului; În lumea Mediteranei. Răsărit de Soare; Spre altă flacără. Spovedanie pentru învinşi*.
Vol. I-II: 150 lei.

Volumele au apărut în colaborare cu Editura Academiei Române şi Editura Univers Enciclopedic.

Mihail
KOGĂLNICEANU
(1817-1891)

Într-o epocă în care presiunea și mirajul globalizării (pornit, acesta, din convingere reală sau numai din impuls de imitație snoabă și din ambiția de plasare în „siajul" ultimului „trend") riscă să genereze amnezii culturale, o operă precum aceea lăsată de Mihail Kogălniceanu vine ca un corectiv și ca un model de situare în lume și, totodată, de raportare la inovație și la tradiție. Un model de dreaptă socotință, întrupat de un gânditor și un om practic care nu era străin nici de una, nici de cealaltă. Fiu al vornicului moldovean și al descendentei dintr-o veche familie genoveză stabilită la Cetatea Albă, format la luminile Occidentului, dar începându-și opera printr-un compendiu de istorie națională, Kogălniceanu deținea toate datele pentru a deveni vocea ideală a moderației. Întreaga sa lucrare politică, literară și culturală este vertebrată – așa cum demonstrează studiul introductiv al ediției – de o astfel de situare; totul, într-un registru stilistic care lui G. Călinescu i-a apărut drept cel mai puțin retoric din întreaga generație pașoptistă. Ironia literatului,

fie că e a prozatorului sau a comentatorului-îndrumător, este una din mărcile acestui stil: acidă atât cât să disloce inerțiile, dar îndeajuns de benignă ca să fie constructivă, adică să unească, iar nu să ducă la pernicioasa, dizolvanta „dizbinare”. Limitându-ne la omul de litere, observăm că directiva „Daciei literare” (din care s-au tras apoi toate programele principalelor reviste de la 1848), disertația susținută de protagonistul romanului rămas doar început, *Tainele inimei*, policromul tablou al Iașilor întâlnit în același text sau mai exoticele secvențe ale jurnalului spaniol sunt – toate acestea și indiferent de gen – emanații ale aceluiași spirit de echilibru fertil, productiv. Prin fire, ca și prin voință și opțiune, pregătit să răspundă imperativelor momentului istoric, Kogălniceanu își folosește disponibilitățile imaginației, meditației și teoretizării doar atât cât să pună pietrele de temelie inițiativei practice, construcției în real. Același raport a făcut ca scriitorul, care se anunța în chip strălucit, să părăsească potecile ficțiunii și ale gratuității în favoarea legislatorului și îndrumătorului cultural, iar apoi, odată cu ivirea terenului favorabil desfășurării geniului său practic, după Unirea din 1859, să se investească integral în treburile cetății. Literatura a pierdut astfel un posibil mare scriitor, în vreme ce politica a câștigat cu certitudine un bărbat de statură inegalabilă (v. citatul de mai jos din Iorga).

Ediția de față, care, chiar lipsită de marea operă oratorică a lui Kogălniceanu, ilustrează îndeajuns valențele aminite mai sus, o reia pe cea întocmită mai de mult de Dan Simonescu, adăugându-i texte noi. Este vorba, în primul rând, despre instructivul

și savurosul epistolar din prima tinerețe (scrisorile adresate „cu multă fiască plecăciune” tatălui său, proverbialul „băbaca”), editat cu știință și acribie de Andrei Nestorescu, apoi de alte câteva texte editate de Monica Vasileanu – înzestrata tânără cercetătoare de la Institutul de Lingvistică al Academiei Române, care și revizuiește filologic întregul corpus de texte al ediției (e suficient să menționăm recolaționarea jurnalului spaniol, deficitar copiat și descifrat de vechiul editor). A rezultat o ediție superioară celei dintâi, sub raportul sumarului, precum și al calității filologice.

„Un om genial, cel mai mare conducător cultural și politic pe care l-au avut românii în epoca modernă” (N. IORGA)

„Vocația principală a lui Kogălniceanu este aceea de pedagog, sfătuitor, îndrumător al nației, adică de moralizator. Un moralizator care vrea să reformeze societatea și moravurile ei, dar nu în chip radical și cu mare grabă, pentru a nu strica tradițiile sănătoase, temeinice și, de bună seamă, pentru a nu sminti omul românesc. Este un reformist moderat, și în privința moralei individuale, și în privinţa celei colective. El predică iscusința și ceartă neiscusința [...]. Este, se înțelege, de partea civilizației, dorește ca ea să se întindă pe pământul românesc, dar nu uită să atragă atenția asupra «prisosului de civilizație», adică asupra exceselor ei.” (Eugen SIMION)

*

Texte alese şi stabilite, note, comentarii şi glosar de Dan Simonescu și Andrei Nestorescu. Reviziure filologică, cronologie şi indici de Monica Vasileanu. Repere critice de Dorina Rusu şi Nicolae Mecu. Cuvânt înainte de Alexandru Zub. Introducere de Eugen Simion:

119. Opere, vol. I, 2017, CXXXVI+1014 pag. ***Scrieri literare***: *Programe literare; Proză; Teatru; Versuri; Memorialistică; Corespondenţă*.

120. Opere, vol. II, 2017, 896 pag. ***Scrieri culturale***: *Articole; Cuvântări.*

Vol. I-II: 150 lei.

Text ales şi stabilit, note şi comentarii, revizuire filologică, indice şi repere critice de Dorina N. Rusu. Prefață de Alexandru Zub:

121. Opere, vol. III, 2017, XXX+1554 pag. ***Scrieri istorice***: *Scrieri istorice; Introduceri, prefeţe, note de editor; Însemnări şi note istorico-culturale; Documente, studii, cuvântări; Naraţiuni de inspiraţie istorică.*

Vol. III: 95 lei.

Volumele I-III au apărut în colaborare cu Muzeul Naţional al Literaturii Române.

Eugen
LOVINESCU
(1881-1943)

Există, la o privire fugară, un paradox al receptării operei lui E. Lovinescu: deși criticul a teoretizat, i-a pledat cauza și l-a impus printr-un program și o strategie promovate cu o consecvență niciodată relaxată, estetismul său a fost atacat și condamnat – cu o consecvență egală celei a promotorului – de pe platforme de ideologie social-politică și culturală. Paradoxul este însă numai aparent, fiindcă doctrina sa estetică și însuși conceptul (și practica lui subiacentă) de modernism, în cadrul căruia criticul își aplică judecata de valoare, sunt derivate dintr-o ideologie de același tip. Pe asemenea baze este atacat și condamnat Lovinescu dinspre tabăra tradiționalistă (exemplul cel mai concludent, și ca durată, și ca intensitate: polemica de o viață cu N. Iorga), cea a dreptei interbelice și, în primul rând, a extremei ei, iar după 1945, cea a extremei stângi. Contestarea cea mai radicală și, mai ales, mai insidioasă și mai perfidă s-a făptuit însă nu prin luptele de idei din interbelic, duse într-un regim de libertate a cuvântului, ci în

timpul regimului comunist. Și nu atât în primele două decenii, de stalinism mai mult sau mai puțin „pur și dur”, cât atunci când jugul ideologic se mai relaxase, și anume în anii ’70-’80 ai secolului trecut. Mai precis, cele mai insidioase, perfide și periculoase pe termen scurt și lung au venit din partea curentului așa-numit protocronist, care nu a ezitat, *in extremis*, să-l înscrie pe Lovinescu în tabăra trădătorilor de patrie. Prelungiri ale acestei ofensive au continuat și după 1989, când protocronismul s-a revigorat în noul context ideologic, al integrării europene și al globalizării. Firește, apărarea valorilor lovinesciene nu a lipsit, nici în anii național-socialismului ceaușist, nici în cei de după 1989. Toate acestea spun limpede un lucru: opera teoretică și critică a lui E. Lovinescu s-a aflat *mereu* în actualitate. Iată de ce se impunea reeditarea ei sistematică, cu text integral și comentarii provenite din toate taberele și neestropiate de cenzură. Programul a fost început cu cele două *Istorii ale literaturii române contemporane* (1926-1929 și 1937) și, aproape simultan, cu *Istoria civilizației române moderne* (1924-1926), nava-fanion a ideologiei lovinesciene, punând – prin conceptul central de sincronism – fundamentul întregii acțiuni a criticului. Ediția restituie textul integral al lucrării și prezintă – într-un aparat critic al cărui volum îl depășește pe cel al textului – geneza, contextul ei și al apariției, tabloul atât de contradictoriu al receptării, de la 1926 până în prezent, multe dintre compartimentele secțiunii de note și comentarii constituindu-se în studii de istorie literară. Ediția continuă prin publicarea – pentru prima dată

integrală – a ciclului junimist, din care a apărut deja primul volum, conținând clasica monografie T. *Maiorescu*.

„E. Lovinescu avea structura unui credincios normal, fără mistică. Credea în viața literară, în permanența valorilor, într-un depozit etern al tuturor evenimentelor. [...] Văzându-și existența istorică proiectată pe eternitate, E. Lovinescu avea o amenitate de caracter pe care n-a putut-o strica niciuna din normalele alterări ale sufletului uman. Indiferența lui pentru valorile neliterare era așa de profundă, încât în preajma lui ședeai, ca intelectual, într-un aer purificat, respirabil" G. CĂLINESCU)

„Pentru înțelegerea spiritului lovinescian, *Istoria civilizației române moderne* e hotărâtoare. Dacă orice carte încorporează o stare morală, o psihologie în clipa cunoașterii de sine, lucrarea sociologică a lui Lovinescu poate fi considerată un... poem sociologic pe tema liberalismului, scris de un intelectual care, prin toată alcătuirea lui intimă, e legat de vechiul spirit moldovenesc, tradiționalist. Rațiunea învinge însă afecțiunea, aici ca şi peste tot, în critica lovinesciană". (Eugen SIMION)

*

Ediție coordonată de Nicolae Mecu. Text îngrijit, note şi comentarii de Alexandra Ciocârlie, Alexandru Farcaş, Nicolae Mecu şi Daciana Vlădoiu. Introducere de Eugen Simion:

122. Opere, vol. I, 2015, CCVI+1170 pag. ***Istoria literaturii române contemporane*** (*Evoluţia*

ideologiei literare; Evoluţia criticei literare; Evoluţia poeziei lirice).

123. Opere, vol. II, 2015, 1344 pag. ***Istoria literaturii române contemporane*** *(Evoluţia „prozei literare”; Mutaţia valorilor estetice)*; ***Istoria literaturii române contemporane (1900-1937)***.
Vol. I-II: 154 lei.

Ediție critică de Nicolae Mecu şi Oana Soare. Introducere de Eugen Simion:

124. Opere, 2016, XLVIII+1086 pag. ***Istoria civilizaţiei române moderne***.
Vol.: 70 lei.

Volumul a apărut în colaborare cu Muzeul Naţional al Literaturii Române.

Ediție coordonată de Nicolae Mecu. Text îngrijit de Daciana Vlădoiu. Note, comentarii și indice de nume de Oana Soare. Introducere de Eugen Simion:

125. Opere, vol. I, 2017, XXXVI+1050 pag. ***Ciclul junimist***: monografia *T. Maiorescu*.
Vol. I: 95 lei.

Alexandru
MACEDONSKI
(1854-1920)

Temperament romantic, Alexandru Macedonski este, de asemenea, scriitorul român de la confluenţa secolelor al XIX-lea-al XX-lea, cel mai receptiv la schimbările de paradigmă instituite de curentele occidentale ale vremii: parnasianism, simbolism / decadentism, naturalism, dar şi neoclasicism (prezentate în cenaclul său „Literatorul” şi în revista omonimă), cunoscute la sursă şi care se plachează pe structura lui genuin romantică, într-o operă alimentată neîncetat de „personalismul acut” (Adrian Marino) al celui ce trăieşte la cele mai înalte cote afective decăderea materială şi socială a familiei nobiliare, nerecunoaşterea şi oprobiul public, acutizate major după publicarea epigramei vizându-l pe Eminescu bolnav (1883). Opera se va constitui prin urmare drept reacţie la ceea ce autorul considera a fi materialism trivial, abuzuri şi injustiţii ale epocii, pe de o parte deschizându-se furibund-polemic către contemporani, iar pe de alta izolându-se princiar în sfera inaccesibilă celorlalţi

(epataţi ca burghezi materialişti, stupizi şi insensibili), a purităţii, sublimului, spiritualului, într-un cuvânt a Idealului şi Artei. *Noaptea de mai*, *Noaptea de decemvrie*, *Rondelurile*, ca şi nuvelele, poemele în proză, romanul *Thalassa*, piesele de teatru *Le Fou?* şi *Moartea lui Dante* se vor revendica de la această dualitate/complementaritate. Marginalizat, minimalizat şi ocultat decenii la rând prin impactul biografiei asupra bibliografiei, Macedonski este recuperat ca mare scriitor (un clasic) spre mijlocul secolului al XX-lea, prin acţiunea editorială a lui T. Vianu (*Opere*, I-IV, 1939-1946), capitolul din *Istoria...* lui G. Călinescu (1941), apoi prin masiva şi erudita monografie a lui A. Marino din 1966-1967.

„Macedonski este poetul dematerializărilor succesive, al transfigurărilor graduale, care introduc în univers organizări și modificări calitativ noi, cu tendința convertirii la regimul spiritual a întregii materii și existențe. Aceasta este și marea sa vocație, atributul suprem al originalității sale literare.” (Adrian MARINO)

*

Ediţie alcătuită de Mircea Coloşenco. Introducere de Eugen Simion:

126. Opere, vol. I, 2004, XCVI+2160 pag. ***Partea întâi: Scrieri în limba română – Versuri (volume)***: *Prima verba* (1872); *Poesii* (1882); *Excelsior* (1895); *Flori sacre* (1912); *Poema rondelurilor* (1927); *Din colecţii şi periodice (1870-1920)*; ***Proză (volume)***: *Cartea de aur* (1902); *Thalasa. Marea epopee* (1916/1969); *Din colecţii şi*

periodice (1875-1920); *Poeme în proză*.

127. Opere, vol. II, 2004, 1924 pag. ***Dramaturgie***: *Unchiaşul sărăcie; Iadeş!; Saul;* ***Traduceri şi adaptări*** *(din colecţii şi periodice)*; ***Partea a doua: Scrieri în limba franceză – Versuri (în volum)***: *Bronzes* (1897); ***Proză (în volum)***: *Le Calvaire de feu*, roman (1906); *Balalaïkas, Contes Scyto-slaves* (1911); *Povestiri (din colecţii şi periodice)*. ***Dramaturgie***: *Le fou?; La mort du Dante*; *Scénario*.

Vol. I-II: 122 lei.

128. Opere, vol. III, 2007, VIII+1312 pag. ***Publicistică***: *Literatorul. 1880-1919*: I. Cuvinte-program; II. Poetică. Filosofie. Cugetări; III. Conferinţe. Cuvântări; IV. Analize literare; V. Cronici teatrale; VI. Polemici. Campanii de presă; VII. Articole ştiinţifice, financiare şi politice; VIII. Monumente istorice; IX. Figuri contemporane; X. Necrologuri; XI. Adnotări bibliografice şi culturale; XII. Societatea revistei „Literatorul"; XIII. Addenda; XIV. Extrase din presă şi corespondenţă despre Al. A. Macedonski.

Vol. III: 56 lei.

Volumele au apărut în colaborare cu Editura Univers Enciclopedic.

Volumul al treilea al ediţiei de „Opere" cuprinde, în ordine cronologică, contribuţiile publicistice ale lui Alexandru Macedonski în revista înfiinţată şi dirijată de el, „Literatorul".

Titu MAIORESCU
(1840-1917)

Fiu al profesorului filolog Ioan Maiorescu (paşoptist moderat, adversar al preluării modelelor străine fără adaptarea lor la realităţile naţionale), T. Maiorescu a fost o personalitate de mare complexitate. Jurist de formaţie şi practicând avocatura („moşia mea"). Om politic aparţinând aripei junimiste a Partidului Conservator, de mai multe ori ministru şi într-un rând prim-ministru (1912-1913). Din 1871 fără întrerupere deputat în Parlamentul României, reputat ca mare orator, temut prin stringenţa logică şi ironia *discursurilor* sale, pe care, precedate de introduceri privind istoria politică a ţării, le publică în cinci volume (1897-1915). Profesor de logică – autor al unui manual celebru – şi de filosofie la universităţile din Iaşi şi Bucureşti. Ideolog cultural, creator al teoriei „formelor fără fond" (*În contra direcţiei de astăzi în cultura română*, 1868) şi, pe această platformă, strălucit polemist în ofensiva împotriva falsului şi mediocrităţii din toate domeniile vieţii publice.

Membru fondator, lider şi mentor al societăţii literare Junimea şi al revistei „Convorbiri literare”, teoretician şi critic literar. Este întemeietorul criticii estetice în literatura română, separând valoarea artistică de celelalte şi instituind-o ca obiectiv specific al creaţiei literare şi deopotrivă al criticii, definind moralitatea artei ca implicită dimensiunii ei estetice (ca funcţie de „ficţiunea ideală” şi de „înălţarea impersonală”) (*Comediile d-lui I.L. Caragiale*, 1885). Plasându-l, pe baza a numai trei poezii (gest de mare risc, indicând intuiţie, siguranţă a gustului şi curaj critic), în fruntea „noii direcţii” imediat după Alecsandri şi proclamându-l „poet, poet în toată puterea cuvântului”, tot el este acela care prin articolul *Eminescu şi poeziile lui* (1889) îl statuează ca poet de geniu şi, prin observaţiile privind personalitatea şi opera, trasează direcţii esenţiale ale eminescologiei, prognozând şi impactul uriaş al poetului asupra literaturii secolului al XX-lea şi a întregului viitor „vestmânt al cugetării româneşti”. *Jurnalul*, început în 1855 şi încheiat cu câteva săptămâni înainte de moarte, este piesa cea mai extinsă temporal din întreaga diaristică românească şi una dintre capodoperele genului la noi, dezvăluind extraordinara voinţă autoformativă a tânărului, dar şi faţa obscură, dramatic traversată de furtuni lăuntrice devastatoare, a „olimpianului”. Un extrem de bogat *epistolar* acompaniază opera diaristului.

„La răspântiile culturii române veghează ca și odinioară degetul lui de lumină: pe aici e drumul. Autoritatea i s-a menținut și astăzi pentru că pleacă din

înseși izvoarele spirituale fără moarte ale logicei, bunului simț, bunului gust, și s-a realizat într-o formă pură, fără vârstă.” (E. LOVINESCU)

„Ca la toți marii scriitori români, lucrarea seculară a limbii se concentrează și la el într-un mare salt înainte, încât darul unui singur om pare și de data aceasta a înlocui opera înceată a mai multor generații. Nimeni nu scrisese ca Maiorescu mai înainte și puțini l-au egalat în vigoare, concizie și proprietatea exprimării mai târziu. Nu este deci exagerat a spune că în domeniul său propriu, lucrarea la care a supus graiul nostru nu a fost cu nimic mai prejos decât aceea a lui Mihai Eminescu.” (Tudor VIANU)

*

Ediţie îngrijită, cronologie, note şi comentarii de D. Vatamaniuc. Studiu introductiv de Eugen Simion:

129. Opere, vol. I, 2005, XCIV+1466 pag. ***Critice, I-III (1866-1907)***: *Recenziuni literare; Rapoarte la Academie; Discursuri ocazionale*.

130. Opere, vol. II, 2005, 1124 pag. ***Traduceri***: ***I. Poezii*** (în presă şi în manuscrise); ***Literatura populară*** (în presă şi în manuscrise); ***II. Proze*** (în volum, în presă, în manuscrise); ***III. Teatru*** – în volum: *Copilul Eyolf* de H. Ibsen; în presă – Din *Faust* de Goethe; *Filozofie; Postume; Încercări literare* (poezii, proze, teatru); *Istorie; Filologie; Lingvistică*. Vol. I-II: 86 lei.

Ediţie îngrijită, prefaţă, note şi bibliografie de D. Vatamaniuc. Introducere de Eugen Simion:

131. Opere, vol. III, 2006, XXVIII+1126 pag. ***Discursuri parlamentare cu priviri asupra dezvoltării politice a României sub domnia lui Carol I (1866-1888)***.

132. Opere, vol. IV, 2006, 1360 pag. ***Discursuri parlamentare cu priviri asupra dezvoltării politice a României sub domnia lui Carol I (1888-1917)***.

Vol. III-IV: 106 lei.

Volumele I-IV au fost editate în colaborare cu Editura Univers Enciclopedic.

Text stabilit, traducere, nota asupra ediţiei, note, glosar şi indici de Ana-Maria Dascălu şi Bogdan Mihai Dascălu. Tabel cronologic de Tiberiu Avramescu. Prefaţă de Eugen Simion:

133. Opere, vol. I, 2013, LXVIII+1274 pag. ***Jurnal, vol. I: 1855-1882***. Vol. I: 84 lei.

Text stabilit, traducere, note şi comentarii de Ana-Maria Dascălu și Bogdan Mihai Dascălu. Ediţie revizuită filologic, notă asupra textului românesc şi indice de Adina Dragomirescu. Revizuirea textelor în limbi străine de Gabriela Danţiş. Prefaţă de Eugen Simion:

134. Opere, vol. II, 2017, XVIII+1214 pag. ***Jurnal, vol. II: 1883-1889***.

135. Opere, vol. III, 2017, 1248 pag. ***Jurnal, vol. III: 1890-1897***.

Vol. II-III: 140 lei.

Volumele au apărut în colaborare cu Muzeul Naţional al Literaturii Române.

Volumele I-III cuprinzând *Jurnalul* maiorescian

sunt segmentate fiecare în câte două mari compartimente: în primul, destinat cititorului obişnuit, acesta va afla transcrierea modernă a textelor scrise în limba română de T. Maiorescu în anii 1850, precum şi traducerea textelor scrise în limba germană şi mai puţin în limba franceză; în secţiunea a doua, secţiunea-martor, destinată specialiştilor, se publică textele în limba română exact aşa cum le-a scris Maiorescu, precum şi originalele, redactate în limbi străine, îndeosebi în germană şi franceză.

Gib I. MIHĂESCU
(1894-1935)

Dispărut prematur, înainte de a-şi fi actualizat întregul potenţial alimentat de „o putere de creaţie impresionabilă ca elementele oarbe ale firii” (Ş. Cioculescu), Gib. I. Mihăescu a apucat totuşi să dea indicii concludente privitoare la direcţia originală în care se îndrepta talentul său. Privită în ansamblu, opera lui este o radiografie a obsesiei împinse până la patologic: obsesia erotică în primul rând, ilustrată mai întâi în nuvele (*La „Grandiflora”*, 1928), apoi întruchipată memorabil de locotenentul Ragaiac, protagonistul romanului *Rusoaica* (1933), combinată în celălalt roman valoros, *Donna Alba* (1935), cu obsesia ascensiunii sociale, totul într-o proză de analiză a pornirilor obscure şi de observaţie socială, în spiritul unui realism dus până la punctul în care fenomenele investigate se învecinează cu fantasticul.

„*Rusoaica* este capodopera lui Gib I. Mihăescu. Cu un material în parte cules personal, în parte sugerat de

povestirile unor camarazi militari, romancierul a eșafodat construcția cea mai puternică a carierei sale. [...] Prin simbolismul ei implicit, ea îmbogățește nu numai literatura națională de care e legată prin limbă, dar însăși literatura continentală, prin adevărul general omenesc, precum și prin infuzarea nu știu cărui misticism slav, de derivație dostoievskiană – fenomen de altfel de răspândire europeană.” (Șerban CIOCULESCU)

*

Ediţie îngrijită, studiu introductiv, cronologie, note, comentarii şi variante de Alexandru Andriescu:

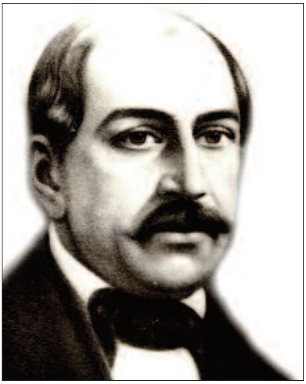
136. Opere, vol. I, 2008, CLXXX+1212 pag. ***Nuvele şi povestiri***: *Scrieri de tinereţe* (1919-1921); *La „Grandiflora”* (1928); *Vedenia* (1929); *Din periodice* (1921-1935); *Nuvele regăsite* (îngrijite de Leon Baconsky).

137. Opere, vol. II, 2008, 1104 pag. ***Teatru***: *Pavilionul cu umbre; Confraţii; Sfârşitul; Criză în barou.* ***Romane***: *Braţul Andromedei; Femeia de ciocolată*. ***Texte recuperate***.

138. Opere, vol. III, 2008, 1520 pag. ***Romane***: *Rusoaica; Zilele şi nopţile unui student întârziat; Donna Alba*.

Vol. I-III: 174 lei.

Ediţia, publicată iniţial la Editura Minerva, a fost revăzută integral în vederea reeditării; de altfel, datorită calităţilor ei ştiinţifice incontestabile, a primit premiul „Perpessicius” al Muzeului Naţional al Literaturii Române (premiu rezervat edițiilor critice).

Constantin
NEGRUZZI
(1808-1868)

Dacă pentru a ajunge la maturitate marea poezie a trebuit să-l aştepte pe Eminescu, iar romanul pe Slavici şi Rebreanu, nuvelei româneşti i-a fost dat să-şi înceapă cariera printr-o capodoperă: *Alexandru Lăpuşneanu* (1840), de Costache Negruzzi, scriere, zice Călinescu, putând ajunge la fel de celebră ca şi *Hamlet* dacă ar fi fost scrisă într-o limbă de uz universal. Coincidente cronologic şi nu departe valoric de ea stau cele 22 de schiţe din ciclul *Negru pe alb – Scrisori la un prieten*, modele de concizie caracterologică în felul fiziologiilor uzuale în epocă, dar şi glose în manieră eseistică pe teme diverse: miniaturi pline de vervă, scrise într-o limbă literară surprinzător de evoluată pentru o vreme care era una a dibuirilor şi experimentelor fanteziste. Se adaugă nuvela *O alergare de cai*, revelată în ultimul timp drept o „bijuterie de precizie tehnică” (N. Manolescu). Natura şi disciplina clasică a autorului (graţie cărora el construieşte şi frazează limpede, armonios şi cu maximă economie a mijloacelor)

tempereazǎ – exceptând ceea ce el însuşi şi-a definit ca „pǎcatele tinereţelor” – excesele de tot felul, în numele bunului simţ şi al spiritului critic, însuşiri ce l-au determinat pe G. Ibrǎileanu sǎ-l numeascǎ „primul junimist”. Ediţia criticǎ de acum e opera unui filolog dublat de istoricul literar autor al unei monografii C. Negruzzi, profesorul ieşean Liviu Leonte.

„În rândul primilor realiști stă Costache Negruzzi, natură cumpătată și discretă, stăpân pe acea disciplină interioară care îl împiedică să se destăinuiască prea abundent și care, în locul expresiei patetice a propriilor sentimente, preferă observația exactă a realității exterioare, însuflețită uneori prin comentariul său ironic. Trăind în afară mai mult decât în sine, Negruzzi observă natura și omul. (Tudor VIANU)

*

Ediţie criticǎ, note şi variante de Liviu Leonte. Studiu introductiv de Eugen Simion:

139. Opere, 2009, LXXVIII+1234 pag. ***Pǎcatele tinereţelor; Prozǎ. Poezie***.
Vol.: 69 lei.

Publicatǎ iniţial în seria de „Opere” a Editurii Minerva, ediţia a fost în întregime revizuitǎ în vederea reeditǎrii, fiind reintroduse în text şi paragrafele eliminate de cenzurǎ. Ca atare, ţinând seama de valoarea ei ştiinţificǎ, a primit premiul „Perpessicius” pentru ediţii critice al Muzeului Naţional al Literaturii Române.

Hortensia
PAPADAT-
BENGESCU
(1876-1955)

Opera Hortensiei Papadat-Bengescu realizează, printr-o metamorfoză asupra căreia ideologia critică a lui E. Lovinescu a jucat un rol catalitic (scriitoarea frecventând cu fidelitate cenaclul „Sburătorul”), trecerea de la proza subiectivă, lirică şi impresionistă (*Femeia în faţa oglinzei* ş.a.), la cea obiectivă din marele roman al familiei Hallipa, care, prin primele trei piese (*Fecioarele despletite*, *Concert din muzică de Bach*, *Drumul ascuns*), a făcut din autoare un creator de primă mărime al romanului psihologic românesc, aşa cum este clasată ferm de exegeza de după 1960 (faţă de judecăţile minimalizante şi indecise ale criticii interbelice), E. Simion asertând că „ciclul Hallipilor aduce o tipologie nemaiîntâlnită până atunci în romanul românesc şi, mai ales, vine cu un stil nou de a scrie. Un stil în care pătrunde masiv eseul romanesc şi analiza psihologiilor în mişcare”. Reconstituind devenirea burgheziei româneşti, în speţă a celei din „Cetatea vie”, adică Bucureştiul de după Primul Război Mondial, ciclul

poate fi înţeles şi ca ilustrarea epică a replicii de factură ideologică liberală pe care Lovinescu o dăduse teoriei maioresciene a „formelor fără fond” . „A adopta întâi, a se adapta îndată, a se pătrunde pe urmă. Era o metodă inversă. Aşezau întâi etajul pe piloni şi apoi lucrau de la el, în jos, tencuiala”, sună o inserţie eseistică de mare pondere euristică din primul roman. Istoria e continuată în romanele mai ample, dar şi afectate de prolixitate, *Rădăcini* şi *Străina*.

„Plăcerea prozatoarei este să vadă cum scapătă sufletul, cum își mărturisește mizeria și suferințele, după ce a făcut totul ca să pară de viță aleasă. Au dispărut eleganțele, precauțiile și tonul corect, locul lor luându-l frivolitatea, mahalagismul și tertipul. [...] Am putea spune că între autoare și eroi se instaurează un raport de adversitate și beligeranță, cu adevărat captivant. Romanciera, care nu-și mai iubește personajul cu pasiune flaubertiană, îl spionează și-l perchiziționează fără îndurare, în vreme ce acesta luptă să-și ascundă păcatele și infirmitatea.” (Al. PROTOPOPESCU)

*

Ediţie coordonată de Gabriela Omăt. Text îngrijit de Viviana Şerbănescu. Note şi comentarii de Eugenia Tudor Anton şi Gabriela Omăt. Studiu introductiv de Eugen Simion:

140. Opere, vol. I, 2012, LXIV+1392 pag. ***Romane***: *Femeia în faţa oglinzei; Balaurul; Fecioarele despletite; Concert din muzică de Bach; Drumul ascuns.*

141. Opere, vol. II, 2012, 1512 pag. ***Romane***:

Logodnicul şi *Rădăcini*.

142. Opere, vol. III, 2012, 1840 pag. Romanul inedit ***Străina*** (Studiu de arhivă şi selecţia lotului manuscris de Elena Docsăneanu).
Vol. I-III: 304,50 lei.

Romanul *Străina*, crezut multă vreme pierdut, este publicat pentru prima dată în ediţia de faţă, graţie dificilei şi acribioasei „ipoteze de reconstituire” a Gabrielei Omăt, care revizuieşte şi completează întreaga ediţie a Eugeniei Tudor Anton, apărută iniţial la Editura Minerva. Ediţia a primit recent (2013) premiul „Perpessicius” pentru ediţii critice al Muzeului Naţional al Literaturii Române.

Marin PREDA
(1922-1980)

După convingătorul debut cu volumul de nuvele *Întâlnirea din Pământuri* (1949), carte novatoare la noi prin introducerea masivă a tehnicii comportamentiste, cu corelatul ei – absenţa naratorului omniscient –, şi aducându-i autorului, prin chiar acestea, acuza (ideologizată, anatemizantă şi penalizantă în epoca realismului socialist) de naturalism, romanul *Moromeţii*, I (1955) îl consacră pe Marin Preda drept clasic al literaturii române. Romanul îmbogăţea imaginarul epic românesc cu o zonă inedită, satul din Câmpia Dunării, schimba major perspectiva tradiţională asupra lumii rurale şi crea un tip memorabil de ţăran, Ilie Moromete, pentru care pământul nu mai reprezintă scopul ultim, ci o valoare-mijloc pentru o existenţă liberă: „Domnule, eu întotdeauna am trăit independent”, va spune eroul în volumul al doilea (1967), carte subtextual subversivă, punând în cauză, prin vocea lui Moromete (erou cu credibilitate şi prestigiu sporite, căci el devenise deja *categorie* tematică şi

stilistică: „morometţianismul”), colectivizarea agriculturii, după cum *Intrusul* pune sub semnul întrebării industrializarea socialistă forţată. Caracter subversiv, merge, în *Cel mai iubit dintre pământeni* (1980) – roman „*total*”, zice la apariţie E. Simion: erotic, politic, social, eseistico-filosofic –, până la denunţarea pe faţă a „erei ticăloşilor” (regimul comunist) şi reduce până la insignifianţă ponderea cedărilor ideologice pe care a fost nevoit să le facă spre a-şi putea publica marile opere (între reuşite, o carte-jurnal de creaţie, *Viaţa ca o pradă*, 1977). În total, o literatură produsă de o mare conştiinţă morală în neîntreruptă stare de veghe şi de alertă, preocupată cu dramatică fervoare de „blestematele chestiuni insolubile”, ca şi de etica scrisului şi de confruntarea pe viaţă şi pe moarte cu abisurile acestuia.

„Meritul principal al lui Marin Preda e de a fi dat prozei noastre un volum de conștiință corespunzător. [...] Nu în sens civic, moral sau artistic – sensuri față de care autorul *Imposibilei întoarceri* și al unei opere atât de perfecte ca *Moromeții* nu este și nu poate rămâne străin –, ci în Acela mai special de complexitate a trăirii, de totalitate a exprienţelor interioare (și orice experiență, de orice natură, devine în ultimă instanță interioară), de amplitudine a comprehensiunii.” (Valeriu CRISTEA)

„În *Cel mai iubit dintre pământeni*, confesiunile, portretele, reflecțiile morale (foarte serioase, foarte profunde) alcătuiesc un dens roman de moravuri, scris de un moralist de forță. Puțini au remarcat această dimensiune (excepțională) a epicii lui Marin Preda.

Prozatorul este un moralist autentic, aforismele lui (în sfera existențială) sunt memorabile. A scris în fond un roman puternic, care nu s-ar putea numi altfel decât romanul unei conștiințe reflexive în timpul unei dictaturi odioase.” (Eugen SIMION)

*

Ediţie îngrijită de Victor Crăciun. Prefaţă de Eugen Simion:

143. Opere, vol. I, 2002, CXIV+1358 pag. ***Nuvele şi povestiri***: *Întâlnirea din Pământuri; Îndrăzneala; Friguri; Desfăşurarea*; *Din publicaţii şi alte volume, din manuscrise şi dactilograme*; *Morometţii* (I).

144. Opere, vol. II, 2002, 1736 pag. ***Moromeţii*** (II); ***Risipitorii****;* ***Intrusul****;* ***Marele singuratic***.

145. Opere, vol. III, 2002, 1660 pag. ***Delirul****;* ***Cel mai iubit dintre pământeni***.

Vol. I-III: 280 lei.

146. Opere, vol. IV, 2003, XII+1348 pag. ***Viaţa ca o pradă****;* ***Imposibila întoarcere***; ***Convorbiri cu Florin Mugur****;* ***Articole şi eseuri din publicaţii şi manuscrise****;* ***Articole. Interviuri şi alte convorbiri***.

Vol. IV: 70 lei.

Un al cincilea volum va cuprinde însemnările subiective (jurnalele intime), corespondenţa scriitorului, în bună parte inedită, precum şi documente privitoare la biografia şi opera lui Marin Preda.

Liviu
REBREANU
(1885-1944)

Când, în 1920, apărea romanul *Ion*, E. Lovinescu (reticent, ca teoretician şi promotor al modernismului sincronist, faţă de proza rurală, în favoarea celei citadine şi intelectuale) saluta în el primul roman românesc cu adevărat obiectiv, în vreme ce N. Iorga îl desfiinţa în termeni apocaliptici. Faptul e semnificativ pentru revoluţia săvârşită de autor: prin Ion, Liviu Rebreanu dădea lovitura de moarte întregii literaturi (şi ideologii) sămănătoriste. Revoluţia o pornise mai devreme, însă la scară mică şi fără vizibilitate, în nuvelistica pe teme ţărăneşti, începută în 1912 cu volumul *Frământări*. Fresca satului ardelean de la 1900, având-ul în centru pe eroul exponenţial şi simbolic, făcea loc, peste 13 ani, epopeii ce reconstituia tragedia ţărănească de la 1907, dând ampla şi memorabila imagine a psihologiei contradictorii a masei: romanul *Răscoala*. Între timp, realismul rebrenian urmase şi alte traiectorii de succes: romanul psihologic prin

Pădurea spânzuraţilor (1924), anticipat de puternicele nuvele *Iţic Ştrul dezertor* şi *Catastrofa*, şi cel ezoteric şi mistic prin *Adam şi Eva*, cu cel din urmă scriitorul arătând limpede (ca şi micul roman de psihologie abisală *Ciuleandra*) că poate trece şi „dincolo de realism" (I. Simuţ). Romanele ce au urmat experimentează fără reuşite notabile naraţiunea erotică (*Jar*), a mediului citadin şi politic (*Gorila*) sau intriga poliţistă (*Amândoi*). Prin capodoperele sale, Rebreanu rămâne un mare constructor al romanului, creator de planuri şi de mase ample ca şi de detalii cu grea semnificaţie, la care el ajunge printr-o însuşire proprie doar marilor romancieri: calmul epic, al cărui efect e surprins de G. Călinescu într-o formulă memorabilă despre *Răscoala*, dar valabilă și pentru celelalte capodopere: „Frazele, considerate singure, sunt incolore ca apa de mare ţinută în palmă, câteva sute de pagini au tonalitatea neagră-verde şi urletul mării".

„(Liviu Rebreanu) este un romancier al luptei și al pasiunilor. Schema tuturor creațiilor sale ar putea fi reprezentată într-un fel generalizat prin imaginea liniștii sfâșiate, a tăcrilor apaente sub care mocnesc pasiuni. Satul «părea» mort în *Ion*, țara – liniștită în *Răscoala*, conștiința lui Apostol Bologa – împăcată în *Pădurea spânzuraților*." (Lucian RAICU)

„Pentru Liviu Rebreanu scrisul are o valoare etică supremă, pentru că dă rost vieții sale, îl transformă ca om, iar unele dintre scrierile sale, cele mai bune, pot fi interpretate ca «*rugăciuni*» sau implorări simbolice de

iertare, pentru că suspiciunea, care l-a afectat profund pe scriitor, stârnește vinovăția – chiar și fără justificarea reală, dar cu atât mai greu de înlăturat. [...] Deși s-a «*sfiit totdeauna să scrie pentru tipar la persoana întâi*», după cum declară în *Cred*, Liviu Rebreanu nu poate ascunde o vinovăție, mai mult sau mai puțin inventată, decât prin mecanismele sublimării într-un imaginar care răscumpără și disculpă trecând-o prin alambicurile nevăzute ale inconștientului.” (Ion SIMUȚ)

*

Ediţie alcătuită de Mircea Coloşenco şi Ilderim Rebreanu. Prefaţă de Eugen Simion:

147. Opere, vol. I, 2001, LXXII+1320 pag. ***Ion; Pădurea spânzuraţilor; Adam şi Eva***.

148. Opere, vol. II, 2001, 1014 pag. ***Ciuleandra***; ***Crăişorul Horia***; ***Răscoala***.

149. Opere, vol. III, 2001, 1104 pag. ***Jar; Gorila***; ***Amândoi***.

Vol. I-III: 280 lei.

Ediţia va fi continuată cu volume cuprinzând nuvele, povestiri, dramaturgie, publicistică, memorialistică şi corespondenţă. Ilderim Rebreanu, unul dintre autorii ediţiei, este fiul lui Tiberiu Rebreanu, fratele cel mai mic al lui Liviu Rebreanu.

Mihail
SEBASTIAN
(1907-1945)

Dispărut, într-un absurd accident automobilistic, la nici 38 de ani împliniţi, Mihail Sebastian a lăsat nu numai o seamă de virtualităţi, ci şi realizări. Ca romancier, a exersat modalităţi diverse: lirică, realistă, eseistică şi ideologică; dramaturgul aduce o formulă proprie, mixând în chip original umorul cu poezia, în compuneri care s-au bucurat de succes la un public larg; jurnalul ţinut între 1935-1944 şi publicat după 1989 e un document complex: pentru propria creaţie, dar şi pentru generaţia din care autorul făcea parte (cea a discipolilor lui Nae Ionescu, între care s-a prenumărat), totodată jurnal politic, erotic, „de criză" și, nu în ultimul rând, o meditaţie privind condiţia evreului în cultura română. Valoroasa şi vasta lui activitate de cronicar literar este, în acelaşi timp, şi secţiunea cea mai puţin cunoscută a operei (au fost strânse în volum, de Cornelia Ştefănescu, doar începuturile acestei foiletonistici), de aceea actuala ediţie critică, restituindu-i integral creaţia, va deveni un

instrument de lucru indispensabil pentru (re)descoperirea scriitorului. Ediţia este rezultatul muncii unui grup de cercetători ai Institutului de Istorie şi Teorie Literară „G. Călinescu” al Academiei Române.

„Calitatea principală a lui Mihail Sebastian a fost luciditatea, dublată de expresia rapidă, directă, tăioasă ca o lamă de Toledo. [...] Scrisul lui nu evită scrisul gazetăresc, stil vorbit, cu fața la public, într-o vreme când critica literară se cam îmbâcsea într-un stil pe care Tudor Vianu l-a numit scriptic. Este însă totodată un scris dens, ferm, cu acel curaj al afirmației care-l relevă pe criticul de vocație.” (Șerban CIOCULESCU)

*

Ediţie coordonată de Mihaela Constantinescu-Podocea. Text ales şi stabilit, note, comentarii şi variante de Mihaela Constantinescu-Podocea şi Oana Safta. Prefaţă de Eugen Simion:

150 Opere, vol. I, 2011, LXXXII+1598 pag. ***Proză***: *Fragmente dintr-un carnet găsit; Femei* (roman)*; De două mii de ani* (roman)*; Cum am devenit huligan; Deschiderea stagiunii; Oraşul cu salcâmi; Accidentul*.

Ediţie coordonată de Mihaela Constantinescu-Podocea. Text ales şi stabilit, note, comentarii şi variante de Mihaela Constantinescu-Podocea, Liliana Corobca şi Petruş Costea. Postfaţă de Eugen Simion:

151. Opere, vol. II, 2011, 1040 pag. ***Teatru***: *Jocul de-a vacanţa; Steaua fără nume; Insula; Ultima oră;*

Nopţi fără lună; Potopul; ***Corespondenţă***.
Vol. I-II: 131 lei.

Ediţie coordonată de Mihaela Constantinescu-Podocea. Text ales şi stabilit, note, comentarii şi variante de Mihaela Constantinescu-Podocea, Oana Safta şi Petruş Costea:

152. Opere, vol. III, 2013, VIII+1352 pag. ***Publicistică (1926-1929)***.

153. Opere, vol. IV, 2013, 1312 pag. ***Publicistică (1930-1932)***. Vol. III-IV: 161 lei.

Ediţie coordonată de Mihaela Constantinescu-Podocea. Text ales şi stabilit, note, comentarii şi variante de Mihaela Constantinescu-Podocea şi Oana Safta. Prefaţă de Eugen Simion:

154. Opere, vol. V, 2014, VIII+936 pag. ***Publicistică (1933-1934)***.

Text ales şi stabilit, note, comentarii şi variante de Oana Safta şi Petruş Costea:

155. Opere, vol. VI, 2014, 1280 pag. ***Publicistică (1935)***.
Vol. V-VI: 145 lei.

Ediţie coordonată de Mihaela Constantinescu-Podocea. Text ales şi stabilit, note, comentarii şi variante de Mihaela Constantinescu-Podocea şi Petruş Costea:

156. Opere, vol. VII, 2015, VIII+1288 pag. ***Publicistică (1936-1937)***.

157. Opere, vol. VIII, 2015, 1504 pag. ***Publicistică (1938-1945)***.

Vol. VII-VIII: 145 lei.

După finalizarea voluminoasei secţiuni a publicisticii scriitorului, urmează să fie tipărit şi *Jurnalul* acestuia cu mare ecou, nu numai în România, tipărit pentru întâia oară în anul 1996 de Gabriela Omăt.

Ion D. SÎRBU
(1919-1989)

Fiu de miner, singurul comunist (încă din ilegalitate) din Cercul Literar de la Sibiu, asistent al lui Blaga la catedra de Estetică a Universităţii clujene şi eliminat din învăţământ odată cu acesta, arestat şi condamnat de regimul comunist la închisoare politică, şomer, apoi vagonetar de mină şi, în fine, secretar literar la un teatru, primind dreptul de a publica, dar neputându-şi tipări scrierile cele mai valoroase, mort de cancer cu numai trei luni înainte de căderea regimului Ceauşescu, I[on] D[esideriu] Sîrbu a urcat, după 1989, pe culmile ierarhiei literare româneşti, fiind recunoscut drept unul dintre puţinii noştri mari scriitori cu operă de sertar. Romanul *Adio, Europa!* – o distopie radiografiind cu maximă luciditate şi putere de reprezentare totalitarismul comunist românesc – face pandant cu extraordinarul *Jurnal al unui jurnalist fără jurnal*, operă de bogată substanţă existenţială, filosofică şi morală, o capodoperă a genului diaristic, şi cu o voluminoasă

corespondenţă, de aceeaşi complexitate ideatică şi existenţială, aureolată de valoarea literară.

„Cartea [*Jurnalul unui jurnalist fără jurnal*] este o amară meditație segmentată în aforisme despre condiția noastră în «epoca de aur», trecătoare, și în epoca balcanică, definitivă. Încercări de definire în timp și spațiu. Sunt ziceri obsesive, care se înalță, cad și iarăși se cațără spre lumină, ca sforțările unuia de a trece peste un zid înalt. Ritm gâfâit, încordare aprigă. Se simte încordarea disperată de a se menține în lumea spiritului. După aceea vezi resemnare și eșuare în melancolie. Cartea e dramatică și tristă. «Sunt pagini de pus pe piept, când oi muri», mi-a spus odată.” (Marin SORESCU)

„Cucerind limba română și lăsându-se cucerit de ea ca de o adevărată *religie*, «orfanul de limbă maternă» Ion D. Sîrbu devine, prin toate scrierile sale, un adevărat *performer al exprimării*. Epitetul umoristic, adesea foarte politizat, derivat din substantivul propriu – epitet exploziv, eclatant prin noutate, prin surpriză – reprezintă doar unul din mijloacele acestei performanțe.” (Valeriu CRISTEA)

*

Ediţie îngrijită, cronologie şi note de Toma Velici în colaborare cu Tudor Nedelcea. Introducere de Eugen Simion:

158. Opere, vol. I, 2013, CXL+1268 pag. ***Jurnalul unui jurnalist fără jurnal***. Volumul conţine ilustraţii.

159. Opere, vol. II, 2013, XXXIV+1598 pag. ***Corespondenţă***.

Vol. I-II: 168 lei.

Ioan SLAVICI
(1848-1925)

Clasat de Maiorescu, referindu-se la prozator, drept „cel mai capabil scriitor al Junimii”, subapreciat sau ignorat de critica interbelică, reabilitat şi trecut între marii clasici de G. Călinescu (*Istoria*..., 1941), Ioan Slavici şi-a păstrat până astăzi acest loc prestigios în canonul literar românesc, prozatorul fiind recunoscut unanim ca întemeietor, la noi, al nuvelei realiste psihologice (*Novele din popor*, 1881; *Pădureanca*, 1884) şi ca precursorul cel mai afin şi mai valoros al lui Rebreanu, cu un rol decisiv în emanciparea prozei contemporane de lirism şi de tezismul idilizant, tocmai în epoca de pregătire şi de ecloziune a ideologiei literare sămănătoriste (romanul *Mara*, o capodoperă, apare în revistă în 1894, iar în volum abia în 1906). Pătrunderea psihologică şi simţul acut şi avizat al observaţiei sociale, alături de intenţionalitatea pedagogică a celui care s-a vrut dintotdeauna dascăl, definesc şi memorialistica sa (*Lumea prin care am trecut*), conţinând pagini de neocolit în cunoaşterea

lui Eminescu, student la Viena, sau a militantismului naţional ardelean *(„Tribuna” şi tribuniştii*). Cuprinzând şi publicistica politică, civică şi culturală, actuala ediţie umple un mare gol, fiindcă restituie o latură prea sumar cunoscută şi adesea tendenţios citită, dar care în realitate se constituie într-un nou relief pe harta operei întregi a scriitorului. Ea pune astfel la îndemâna cititorilor un Slavici *de descoperit*.

„Aparent placid, tern (ca și stilul prozei sale), el observă și înregistrează, iar mișcarea sentimentală vizibilă doar în «idilele» primelor scrieri, cu viziunea ritualică a existenței rurale, e repede reprimată, ca și accentul unui umor greoi, pentru care în mod vizibil nu avea vocație. Ascunsă, ca și puterea fizică bănuită în mâinile lui mari, de meșteșugar dedat cu uneltele primitive, aspirația acestui creator e forța, singura capabilă să cioplească mari ansambluri umane.” (Mircea ZACIU)

*

Ediţie de Constantin Mohanu. Prefaţă de Eugen Simion:

160. Opere, vol. I, 2001, LXXIX+1102 pag. ***Nuvele***: ***I. În volume:*** *Popa Tanda; Scormon; Budulea taichii; Moara cu noroc* şi altele.

161. Opere, vol. II, 2001, 1092 pag. ***Nuvele în volume*** (continuare). ***II. În periodice***.
Vol. I-II: 130 lei.

Text ales şi stabilit, note şi comentarii, repere critice şi glosar de Constantin Mohanu. Prefaţă

de Eugen Simion:

162. Opere, vol. III, 2003, 878 pag. ***Mara*** (roman); ***Din bătrâni*** (I. *Luca*, II. *Manea* – naraţiuni istorice).

163. Opere, vol. IV, 2003, 1128 pag. ***Din două lumi**; **Cel din urmă Armaş**; **Corbei**; **Din păcat în păcat***.

Vol. III-IV: 130 lei.

164. Opere, vol. V, 2004, 920 pag. ***Poveşti. Teatru***.

Vol. V: 130 lei.

165. Opere, vol. VI, 2005, 112 pag. ***Memorialistică***: *Închisorile mele; Amintiri; Lumea prin care am trecut*.

Vol. VI: 58 lei.

166. Opere, vol. VII, 2006, 1614 pag. ***Publicistică literară***: *Scrieri istorice şi etnografice*.

Vol. VII: 69 lei.

167. Opere, vol. VIII, 2007, 1704 pag. ***Publicistică literară***: *Scrieri istorice şi etnografice*; *Scrieri sociale şi economice*.

Vol. VIII: 66 lei.

Volumele I-VIII au apărut în colaborare cu Editura Univers Enciclopedic.

Ediţie critică de Dimitrie Vatamaniuc. Prefaţă (vol. IX) şi cuvânt înainte (vol. X) de Eugen Simion:

168. Opere, vol. IX, 2010, XXVIII+1540 pag. ***Publicistică social-politică***: *„Tribuna" şi epoca sa*.

Vol. IX: 71 lei.

169. Opere, vol. X, 2012, XVIII+1302 pag. ***Publicistică social-politică***: *Problema naţională. Memorandul*.

Vol. X: 75 lei.

170. Opere, vol. XI, 2017, XX+1484 pag. ***Publicistică social-politică***: *De la Războiul de Independenţă la*

Primul Război Mondial.

Vol. XI: 103 lei.

Volumul XI a apărut în colaborare cu Muzeul Naţional al Literaturii Române.

Volumul X cuprinzând publicistica lui Ioan Slavici din anii redactării şi procesului *Memorandumului* prezintă un excepţional interes în legătură cu opiniile patriotice ale acestuia privind lupta de supravieţuire a românilor din Transilvania la sfârşitul secolului al XIX-lea.

Marin
SORESCU
(1936-1996)

Opera diversă şi vastă a lui Marin Sorescu îşi datorează valoarea, pe lângă obligatoriile înzestrări native, şi unei inteligenţe aşa-zicând de bun manager al propriilor creaţii, inteligenţă prin care şi-a conştientizat fără bovarism darurile, pe fiecare în parte şi pe toate în colaborarea lor, şi mai ales care l-a împiedicat „să-l ia scrisul pe dinainte" (expresia e a lui) şi astfel să cadă în cursa propriei maniere. În primii 10-12 ani, traducând pe limba tuturor marile teme existenţiale, combinând original ludicul, parodicul, (auto)ironia, colocvialitatea, coborârea în imanent, pe de o parte, cu lirismul, gravitatea, sentenţa metafizică (de poet), pe de alta, poezia lui se îndrumă ulterior, prin suita *La Lilieci* (I-V), spre un lirism obiectiv, reconstituind în limbaj ţărănesc şi într-o manieră narativă şi scenică satul ancestral, un topos aflat la graniţa dintre real şi imaginar. Aceeaşi inteligenţă artistică îl îndeamnă să-şi deschidă simultan drumul în teatru; un drum parabolic, pe suport biblic la început (*Iona*,

Paracliserul, *Matca*), pe suport istoric pe urmă (*Răceala*, *A treia ţeapă*). Nu a greşit nici atunci când a trecut la roman (*Trei dinţi din faţă*, *Viziunea vizuinii*, postumul *Japiţa*), un gen pe care l-a adus în perimetrul înclinaţiei sale excepţionale spre improvizaţie, digresiune eseistică şi joc de limbaj. *Tratat de inspiraţie* şi *Biblioteca de poezie românească* sunt opera unui cultivat, fin şi creativ comentator de poezie, în timp ce culegerea *Uşor cu pianul pe scări* îl evidenţiază pe cronicarul literar dotat cu acut spirit critic, nimicitor atunci când aberaţia cerea intervenţia de urgenţă a instituției ecarisajului.

„Nici chiar Beckett n-a putut să creeze o sugestie mai intensă a singurătății omului pe lume. Totuși, Sorescu își taie un drum propriu, de o ireductibilă marcă personală, încetând a mai fi un repezentant ortodox al absurdului. El își dă seama că acest absurd nu este o fatalitate inexorabilă care-l apasă pe omul modern, ci expresia unei erori a sa, ce poate fi înlăturată. Astfel, tot nonsensul vieții se datorește unei ruperi de rădăcini, care-l face pe omul actual să plutească haotic în gol. Sorescu străbate acest vid pentru a se întoarce la centrul de gravitate uman, care este legătura cu pământul, cu un anumit pământ.” (Edgar PAPU)

*

Ediţie îngrijită de Mihaela Constantinescu-Podocea. Prefaţă de Eugen Simion:

171. Opere, vol. I, 2002, LXXX+1816 pag. ***Poezii***: *Singur printre poeţi. Parodii* (1964); *Poeme* (1965); *Moartea ceasului* (1966); *Tinereţea lui Don Quijote*

(1968); *Tuşiţi* (1970); *Suflete, bun la toate* (1972); *Astfel* (1973); *Şi aerul* (1975); *Descântoteca* (1976); *Sărbători itinerante* (1978); *Ceramică* (1979); *Fântâni în mare* (1982); *Apă vie, apă moartă* (1987); *Euatorul şi polii* (1989); *Poezii alese de cenzură* (1991); *Traversarea* (1994); *Poezii* (1996).

172. Opere, vol. II, 2002-1832 pag. ***Poezii***: *La Lilieci*; *Puntea (Ultimele)* (1977); *Din periodice*, *Din manuscrise*.

Vol. I-II: 180 lei.

173. Opere, vol. III, 2003, VIII+1822 pag. ***Teatru***: *Iona; Paracliserul; Matca; Pluta Meduzei; Există nervi; Casa evantai; Desfacerea gunoaielor; Luptătorul pe două fronturi; Răceala; A treia ţeapă; Vărul Shakespeare*.

Vol. III: 50 lei.

174. Opere, vol. IV, 2005, VI+1570 pag. ***Publicistică: I. În volume***: *Teoria sferelor de influenţă; Insomnii; Starea de destin; Uşor cu pianul pe scări; Tratat de inspiraţie; Jurnal*; *Romanul călătoriilor*.

175. Opere, vol. V, 2005, LXXX+1504 pag. ***Publicistică*****:** *Biblioteca de poezie românească;* ***II. Din periodice***.

Vol. IV-V: 93 lei.

176. Opere, vol. VI, 2006, 1240 pag. ***Romane***: *Trei dinţi din faţă*; *Viziunea vizuinii.* ***Proză scurtă***: *Japiţa*.

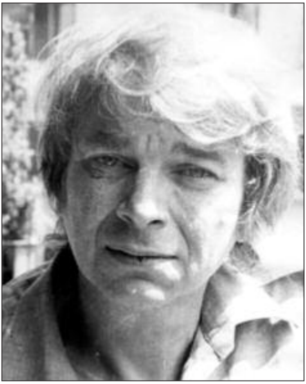
Vol. VI: 55 lei.

Volumele I-VI au apărut în colaborare cu Editura Univers Enciclopedic.

177. Opere, vol. VII, 2007, 1664 pag. ***Traduceri***: ***I. Poezii***: *Lirice* (Boris Pasternak), *Sare de lup; Casa*

din mijlocul drumului (Vasco Popa); *Tratat de inspiraţie (Secţiune transversală printr-o mireasmă); Gazela de apă* (Justo Jorge Padrón); *Flori de prun* (Tan Swie Hian); ***II. Proză***.

Vol. VII: 64 lei.

Nichita STĂNESCU
(1933-1983)

Cel mai mare poet român de după Al Doilea Război Mondial, Nichita Stănescu, lider şi simbol al generaţiei ’60, a jucat, încă de la debutul editorial cu *Sensul iubirii* (1960), un rol proeminent în reîntoarcerea poeziei noastre la lirism, după ce timp de un deceniu realist-socialist acesta fusese exilat şi desfigurat. Apoi, creatorul liric joacă un rol fără egal în revoluţionarea temelor şi limbajului poetic românesc (nu întâmplător, în cartea Ioanei Em. Petrescu, *Eminescu şi mutaţiile poeziei româneşti*, îi este rezervată o secţiune comparabilă cu aceea acordată lui Eminescu şi Ion Barbu). Eugen Simion, exeget cu o aderenţă specială la poezie, distinge patru etape ale creaţiei: (1) faza de „recuperare a subiectivităţii” şi de „reînnodare a relaţiei cu modernitatea” (de la volumul de debut până la *Dreptul la timp*); (2) „faza reflexivă, conceptualizantă”, plonjând „în chiar inima metafizicului” (de la *11 elegii*, 1966, până la *Alfa*, 1967); (3) faza despărţirii de modernism prin

„rescrierea” în spirit postmodern a „fantasmelor şi miturilor romantismului” şi a „destructurării discursului liric” (*În dulcele stil clasic*, 1970); (4) faza „metalingvistică” (*Epica magna*, 1978; *Operele imperfecte*, 1979; *Noduri şi semne*, 1982), numită astfel după un termen teoretizat de poet în *Antimetafizica* (carte postumă, 1985), unde el vorbeşte despre patru tipuri de poezie: „fonetică”, „morfologică”, „sintactică” şi, genul pentru care optează, „metalingvistică”. E de adăugat că în aceeaşi etapă el teoretizează, la modul metaforic, poezia „pulsatorie”, care nu-şi are centrul de greutate (nucleu, cuvinte-cheie) nici la început, nici la sfârşit, nici în alt loc precis determinat, ci diseminează pulsatoriu aceste nuclee, pe tot parcursul textului, o poezie fără început şi sfârşit, deschisă la ambele capete, neoferindu-se ca „operă” definitiv structurată şi finalizată, ci ca improvizaţie şi text în necontenit proces. Ceea ce confirmă concluzia aceluiaşi exeget: Nichita Stănescu este „spiritul cel mai liber pe care l-a dat literatura noastră, spiritul care a îndrăznit cel mai mult pe o plajă imensă de acţiune”.

„Conștient sau instinctiv, Nichita Stănescu definește cu propria poezie o *condiție ideală a poeziei* și interesant e că o face fără să-și epuizeze poezia. Căci, după ce ne obișnuise cu idea că nu mai are emoții, ci numai fulgurații abstracte, după ce aproape ne consolase cu faptul că *traduce* întotdeauna și *nu se identifică* niciodată, poetul trăiește convingător în fața noastră nostalgia contactului direct și sincer cu lumea.” (Mircea MARTIN)

„Nichita Stănescu este cel mai important poet român de după Al Doilea Război Mondial. Odată cu el, prin el, *logosul* limbii române ia revanșa asupra poeților ei.” (Ștefan Aug. DOINAȘ)

*

Ediţie alcătuită de Mircea Coloşenco. Prefaţă de Eugen Simion:

178. Opere, vol. I, 2002, XCIV+1640 pag. ***Versuri: I. În volume***: *Sensul iubirii* (1960); *O viziune a sentimentelor* (1964); *Dreptul la timp* (1965); *Elegii* (1966); *Roşu vertical* (1967); *Alfa* (1967); *Oul şi sfera* (1967); *Necuvintele* (1969); *Un pământ numit România* (1969); *În dulcele stil clasic* (1970); *Belgradul în cinci prieteni* (1972); *Măreţia frigului* (1972); *Epica Magna* (1978).

179. Opere, vol. II, 2002, 1540 pag. ***Versuri***: *Operele imperfecte* (1979); *Carte de citire, carte de iubire* (1980); *Oase plângând* (1982); *Noduri şi semne* (1982); *Poezia începutului* (1953-1957); *Cântece la drumul mare* (1955-1960); *Album memorial* (1984).

180. Opere, vol. III, 2002, 1360 pag. ***II. În periodice*** (1957-2002); ***III. Inedite***.
Vol. I-III: 200 lei.

181. Opere, vol. IV, 2003, X+1262 pag. ***Partea întâi – Proză*** (din volume): *Cartea de recitire* (1972); *Carte de citire, carte de iubire* (1980); *Respirări* (1982); *Amintiri din prezent* (1985); *Antimetafizică* (1985); ***Partea a doua – Traduceri*** (din volume şi periodice).

182. Opere, vol. V, 2003, 1262 pag. ***Partea a treia – Publicistică*** (din volume şi periodice); ***Partea a***

patra – Corespondenţă; ***Partea a cincea – Grafică***; ***Addenda*** (poezii inedite, autografe, iconografie).
Vol. IV-V: 150 lei.

183. Opere, vol. VI, 2005, VI+682 pag. ***Versuri; Proză; Interviuri; Traduceri***.
Vol. VI: 34 lei.

Volumele I-VI au apărut în colaborare cu Editura Univers Enciclopedic.

Antologie şi prefaţă de Eugen Simion. Album alcătuit de Mircia Dumitrescu. Cronologie de Mircea Coloşenco:

184. Poeme de dragoste. Fals jurnal intim. Album Nichita Stănescu, 2008, CXXXII+644 pag. Volumul cuprinde ilustraţii.
Vol.: 70 lei.

Volumul festiv, editat într-o prezentare grafică deosebită, asigurată de tipografia Monitorului Oficial, în care s-au imprimat toate lucrările din colecţia „Opere fundamentale”, a apărut în anul 2008, fiind menit să marcheze împlinirea la 13 decembrie a unui sfert de veac de la despărţirea de Nichita Stănescu şi, totodată, apariţia celui de al o sutălea volum din seria „Opere fundamentale”.

Constantin STERE
(1865-1936)

Născut în Basarabia într-o familie boierească, implicându-se de timpuriu în activităţi subversive, deportat şi închis în Siberia, de unde evadează în 1892, Constantin Stere se stabileşte în acelaşi an la Iaşi, unde devine dintru început teoretician şi promotor al poporanismului în latura lui socială, activând ca comiliton, la „Viaţa românească”, al lui G. Ibrăileanu. Om politic liberal, dar cu frecvente gândiri şi opţiuni independente, militează pentru intrarea României în războiul mondial alături de Puterile Centrale, ceea ce-l stigmatizează până la sfârşitul vieţii. Dezamăgit, retranşat în sine, izolându-se la moşia sa de la Bucov, scrie într-un ritm uluitor romanul *În preajma revoluţiei* (1932-1936), ficţiune memorialistică rămasă neîncheiată, excelând în reconstituirea familiei, copilăriei şi adolescenţei lui Vania Răutu (*alter ego* al scriitorului), evocarea lumii basarabene şi a vieţii de închisoare, zugrăvirea existenţei coloniilor de deportaţi, ca şi a naturii sălbatice şi stranii a Siberiei.

Romanul revalidează mijloacele prozei tradiţionale într-o epocă în care romanul românesc se afla în plin proces de modernizare.

„Volumul IV ne pune însă deodată în fața unui extraordinar prozator al geologicului. Desigur că Siberia însăși e o materie originală și că interesul ar putea veni în bună parte din inedit. Dar proza lui Stere depășește cu mult simpla documentație, ea e o epopee grandioasă a infernului geologic, o operă de contemplație și de construcție. Autorul a fost zguduit de acest episod al vieții lui și l-a izolat într-o mare și fantastică pictură murală.” (G. CĂLINESCU)

*

Ediţie îngrijită de Victor Durnea. Studiu introductiv de Eugen Simion. Postfaţă de Mihai Cimpoi:

185. Opere, vol. I, 2010, XCVI+1360 pag. *În preajma revoluţiei I* (roman): I. Smaragda Theodorovna; II. Copilăria şi adolescenţa lui Vania Răutu; III. Lutul; IV. Hotarul; V. Nostalgii.

186. Opere, vol. II, 2010, 1632 pag. *În preajma revoluţiei II* (roman): VI. Ciubăreşti; VII. În ajun; VIII. Uraganul.
Vol. I-II: 126 lei.

Publicarea unuia dintre puţinele romane-fluvii din literatura română (rămas neterminat) va fi urmată de alte volume cuprinzând selecţii din scrierile social-politice şi de memorialistică ale autorului basarabean.

Sorin TITEL
(1935-1985)

„Dacă postmodernismul românesc are, în epica românească postbelică, un precursor temeinic, acesta este Sorin Titel. Spre deosebire de prietenul şi comilitonele său, bănăţeanul D. Ţepeneag, părintele onirismului, alături de Dimov, autorul *Lungii călătorii a prizonierului* (1971) (carte de răscruce în evoluţia sa), n-a ales *aventura scriiturii* (textualismul), a ales altceva, şi anume: a introdus şi a folosit cu abilitate aventura scriiturii în cadrele generale şi solide ale *scriiturii aventurii*, proprie romanului tradiţional. În felul acesta, el n-a părăsit omul ca subiect prioritar al romanului, dar a examinat condiţia omului din mai multe direcţii şi cu mijloace variate. Introduce, între altele, mai multe voci narative, rupe planurile temporale şi le amestecă, foloseşte intens parabola şi, în genere, stilul parabolic într-o proză lucrată bine, lucrată – aş zice – «nemţeşte», adică în chip riguros, *temeinic*, cu ţesătură deasă şi trainică, în fine, [...] combină realismul programatic, tern, descriptiv, îngroşat şi

legat cu noduri strânse, cu alt tip de proză, plină de *semne* şi de simboluri.” (E. Simion, din *Prefaţa* la actuala ediţie).

„În cadrul literaturii române, prin acțiunea lui Titel – și prin cea, omoloagă ori convergentă, a unora dintre colegii săi de generație – deja vechea problemă a «inferiorității» literaturii pe teme rurale a fost rezolvată prin eliminare. Un întreg domeniu de inspirație, care a putut, la un moment dat și în condițiile date, selecta moduri de tratare diferite de cele aplicate domeniului «citadin» (și, de regulă, conservatoare), a fost pe deplin «sincronizat» cu curentul major al literaturii contemporane și repus în drepturi pe de-a întregul, readus în sfera marii literaturi printr-o abordare conformă cu orizontul estetic al contemporaneității.” (Nicolae BÂRNA)

*

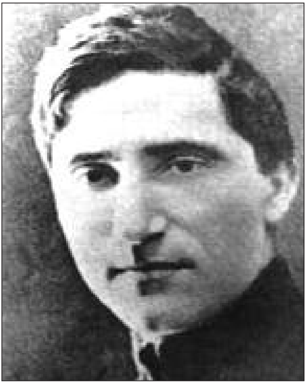
Text stabilit, cronologie, note, comentarii, variante şi repere critice de Cristina Balinte. Prefaţă de Eugen Simion:

187. Opere, vol. I, 2005, LXXXII+1586 pag. ***I. Schiţe şi povestiri***: *Copacul; Valsuri nobile şi sentimentale* (1967). ***II. Nuvele***: *Noaptea inocenţilor* (1970); *În periodice*; ***III. Romane***: *Reîntoarcerea posibilă; Dejunul pe iarbă; Lunga călătorie a prizonierului*; *Ţara îndepărtată; Pasărea şi umbra*.

188. Opere, vol. II, 2005, 1624 pag. ***Romane***: *Clipa cea repede; Femeie, iată fiul tău; Melancolie*; ***Scenarii de film***. Volumul cuprinde ilustraţii.

Vol. I-II: 115,50 lei.

Volumele au apărut în colaborare cu Editura Univers Enciclopedic.

George
TOPÎRCEANU
(1886-1937)

Un adevărat „caz” al criticii şi istoriei literare româneşti este G. Topîrceanu. Etiologia inconfortabilului său statut a fost prinsă de G. Călinescu în termeni memorabili: „El nu-i niciodată atât de liric încât să fie mare, niciodată atât de facil încât să nu fie poet”. Schema călinesciană, adăugată unei inadecvări fundamentale – poet tradiţionalist în plină epocă de expansiune a lirismului modern – i-a atras simultan reticenţa (când nu negaţia) criticilor de meserie şi o imensă popularitate în masa cititorilor, care l-au selectat *şi* ca reacţie la poezia modernă, taxată de ei drept solilocvială, dificilă, ermetizantă. Fenomenul e similar cazului Minulescu – instanţa democratică a simbolismului românesc – , ambii poeţi săvârşind, într-un ev de maximă specializare şi închidere solipsistă a limbajului poetic, o operaţie salutară de salvgardare, fie şi prin „vulgarizare”, a interesului pentru poezie în publicul larg. Dincolo însă de această disjuncţie în receptare, există suficiente argumente ce motivează editarea

lui Topîrceanu în seria „Opere fundamentale”: gravitatea din poeme ca *Balada munţilor* sau *Balada morţii*, vivacitatea umorului melancolizat al *Rapsodiilor*..., truculenţa şi iconoclastia vecină cu Avangarda (zice Petru Poantă) din „stanţele aprocrife la *Divina Comedie*”, superba parafrază la *Odiseea* şi celelalte „parodii originale”, pastişele epice (*Din vremea lui Ciubăr-vodă*), tragismul paginilor de proză autenticistă din *Pirin-Planina*, totul într-o limbă atât de îngrijită, încât ea va fi reprezentat motivul ca Nichita Stănescu să afirme că Topîrceanu „ne-a scos din vulgaritate”, într-o vreme (a anilor ’50) de triumf al limbii de lemn. Comparativ cu cele precedente, ediţia de acum, alcătuită de un reputat istoric literar, Al. Săndulescu, vechi cercetător al vieţii şi operei scriitorului, cuprinde un număr sporit de articole, cronici şi recenzii.

„Dl Topîrceanu este mai întâi un poet liric. Dar un poet liric de o natură specială. D-sa combină în multe din poeziile sale, și anume în cele mai reușite, impresionabilitatea și pasiunea celui mai subiectiv liric cu observația pătrunzătoare a unui realist. Poate din această cauză, inspirația sa poetică ne dă o impresie neobișnuită de luciditate, dacă cumva luciditatea aceasta nu se datorește controlului pe care-l exercită inteligența asupra inspirației. A releva rolul prea excesiv al inteligenței în creația lirică nu credem că este un elogiu de invidiat pentru un poet liric. De aceea ne vom permite să-i aducem dlui Topîrceanu acest elogiu.” (G. IBRĂILEANU)

*

Ediţie îngrijită, note, variante, comentarii cronologie, aprecieri critice și bibliografie de Al. Săndulescu. Introducere de E. Simion:

189. Opere, vol. I, 2014, LXXXVI+950 pag. ***Poezii***: *Balade vesele şi triste*; *Parodii originale*; *Migdale amare*; *Din periodice*; *Postume*; *Fragmente dramatice în versuri*; ***Proză literară***: Traduceri din Nadeja Ştirbey; *Scrisori fără adresă*; *Pirin-Planina*; *Minunile Sfântului Sisoe*.

190. Opere,vol. II, 2014, 1068 pag. ***Proză literară*** (*Parodii în proză*); ***Jurnale; Articole; Corespondenţă***.

Vol. I-II: 145 lei.

Ion VINEA
(1895-1964)

Dacă Tudor Arghezi a debutat editorial abia la 47 de ani, destinul literar al lui Ion Vinea (pseudonimul lui Ioan Eugen Iovanache) a vrut să fie mai spectaculos, dar și mai dramatic: poetul și-a putut vedea abia pe patul morții primul și ultimul său volum publicat în timpul vieții, pe care-l intitulase *Ora fântânilor*. Mai mult, acest unic volum antum a fost rezultatul unei selecții grăbite și nu foarte inspirate, aşa cum arată și îngrijitoarea volumului, Elena Zaharia Filipaș, veche și reputată exegetă a poetului, romancierului și publicistului. Așa s-a făcut că, spre deosebire de cei mai mulți dintre confrații lui, Vinea a devenit un poet al posterității. Însă nu numai poetul a avut această soartă. Autor a sute de articole rămase în presa interbelică, ziaristul a rămas ca și necunoscut posterității, cu excepția celor puțini – specialiștii – care au foiletat periodicele epocii ori s-au ocupat special de editarea publicisticii lui Vinea (una de stânga), așa cum a procedat tot exegeta menționată,

căci sub îngrijirea sa și a universitarei Magda Răduță a apărut de curând, și tot la Fundația Națională pentru Știință și Artă, însă într-o altă colecție, un prim și substanțial volum. A fost o temă pasionantă a criticii, aceea de a urmări relația dintre programul atât de îndrăzneț al celui care alături de Tristan Tzara a pus, încă de la începutul deceniul 2 al secolului trecut, bazele avangardismului românesc, pe de o parte, și poezia sa, pe de alta. „Vinea a prelungit, după părerea mea, simbolismul în modernitatea românească de după Arghezi, Bacovia, Blaga și Barbu – scrie Eugen Simion în introducerea la actuala ediție – și a deschis, mai înainte, împreună cu Tristan Tzara, calea avangardei românești. A părăsit-o când și-a dat seama că avangarda poate debarasa, într-adevăr, spațiul literaturii de convențiile ei statice și infecunde, dar nu poate să pună nimic în loc dacă nu dă un sens creator, fertil estetic radicalismului său. Cu disponibilitățile și cu limbajul nou al metaforei (mai exact, cu imagismul fervent și turbulent al *metaforei-obiect*), el s-a orientat spre o modernitate mai permisivă, mai gravă, cenzurată într-adevăr, de estetică, dar nu și de intoleranțele clasice ale esteticii." La rândul său, Ov.S. Crohmălniceanu observa că, asemenea lui Pierre Reverdy, limbajul poetic al lui Vinea „nu pune mare preț pe nonconformismele spectaculoase și superficiale", dar și că, „deși lasă impresia falsă de moderație", poezia sa își va vădi „efecte inovatoare profunde, în nu puține aspecte ale liricii contemporane". Ediția de față se înscrie între cele mai complexe din colecția „Opere fundamentale". Deși nu se recomandă ca atare, ea *este* de fapt o

ediție critică, aparatul ei de note, variante și comentarii alcătuind o veritabilă, riguroasă enciclopedie istorico-literară. Ea cuprinde toate datele de natură a lumina geneza și metamorfozele poemelor (nu puține au avut evoluții spectaculoase, unele variante constituind poeme de sine stătătoare), sensurile obscure, elucidate (și) prin apelul la alți comentatori, raportările la poezia interbelică etc.

„Treapta la care a ajuns poetul *Orei fântânilor* este nostalgia: o nostalgie lipsită de cutremur, domoală și nu lipsită de decorativism; dar, prin aceasta, deloc exclusă de la contactul intim cu o realitate adâncă a universului, cu o zonă a lui, de blânde fulgerări, de apariții de o clipă, de visare care acoperă discret datele cumplite ale lumii înconjurătoare.” (Ștefan Aug. DOINAȘ)

*

Text ales şi stabilit, note, comentarii, variante, cronologie şi indici de Elena Zaharia Filipaş. Introducere de Eugen Simion:

191. Opere, 2016, LXXVI+852 pag. ***Poezii***: *Ora fântânilor; Din periodice; Postume; Addenda*.
Vol.: 51 lei.

Mircea
VULCĂNESCU
(1904-1952)

În măsura în care se pot opera judecăţi de ierarhizare în interiorul unui grup de elită care a solidarizat personalităţi de talia lui Eliade, Cioran, Ionescu, Noica, se poate spune că Mircea Vulcănescu a fost cea mai luminoasă figură a generaţiei 1930. Luminoasă prin viziunea sa asupra fiinţei româneşti, care îl situa la antipodul radicalului scepticism cioranian, luminoasă prin desăvârşitul altruism moral şi cultural, care l-a predispus în chip asumat la gândirea şi acţiunea exclusiv pentru Celălalt, luminoasă prin însuşi sfârşitul său, în cumplita închisoare de la Aiud, unde a lăsat cu limbă de moarte o propoziţie ce-l saltă în zona sfinţeniei creştine: „Să nu ne răzbunaţi!" Parte a unei generaţii de creaţie care a trăit cu sentimentul urgenţei într-un moment al istoriei presimţit de ea ca nelăsându-i timpul cuvenit pentru visatul (de către reprezentanţii ei) stat de cultură la gurile Dunării, ilustrând ca nimeni altul tipul cultural al „sămănătorului de idei", de idealuri şi de imbolduri, a făurit şi a început

proiecte despre care E. Simion scrie în studiul introductiv: „Primul lucru pe care îţi vine să-l spui când vezi aceste programe faraonice este că autorul lor se pregătea să trăiască câteva sute de ani, ca omul biblic, şi că îşi asumase destinul întregii lumi româneşti."

„Era inima și temeiul grupului ce-și spunea «generația tânără», deși se manifesta în public cel mai puțin. Dacă Mircea Eliade era socotit «șeful» generației (dinainte de abdicarea ei de la pura cultură și pierderea în dezbinarea politică), Mircea Vulcănescu era cel care o legitima în adânc... [...]. Cu toții l-am fi ales pe el să ne reprezinte nu numai în fața generațiilor vechi sau a străinilor, dar și în fața oricărei instanțe și a Marelui Străin. Gândindu-mă că l-aș alege pe Goethe să ne reprezinte, ca un Noe al timpurilor mai noi, înaintea bunului Dumnezeu, avea să-mi treacă prin minte și chipul lui Mircea Vulcănescu. Avea ceva de Noe în el. Ar fi știut să umple cum tebuie o arcă." (Constantin NOICA)

„Deși avea toate calitățile să creeze o mare operă în domeniile pe care le-a îmbrățișat cu ardoarea spiritului său disociativ, n-a avut răgazul să-și ducă, din păcate, proiectele la capăt; istoria și disponibilitatea lui nemăsurată l-au risipit în fragmente și în proiecte, e drept, excepționale. Un paradox: omul de sistem nu s-a putut realiza decât în fragmente." (Eugen SIMION)

*

Ediţie îngrijită de Marin Diaconu. Prefaţă de Eugen Simion:

192. Opere, vol. I, 2005, CXXIV+1344 pag. ***I. Pentru o nouă spiritualitate filosofică; II. Către fiinţa spiritualităţii româneşti***.

193. Opere, vol. II, 2005, 1648 pag. ***III. Chipuri spirituale; IV. Prolegomene sociologice la satul românesc; V. Dimitrie Gusti – profesorul; VI. Şcoala sociologică a lui Dimitrie Gusti***.

Vol. I-II: 117 lei.

Volumele au apărut în colaborare cu Editura Univers Enciclopedic.

Nu poate fi subliniat îndeajuns meritul lui Marin Diaconu, unul dintre cei mai harnici şi mai competenţi editori de texte clasice, de a strânge între copertele a două masive tomuri, cu un aparat critic impresionant, această operă a celei mai generoase şi stimulatoare risipiri.

Duiliu
ZAMFIRESCU
(1858-1922)

Statutul de romancier al lui Duiliu Zamfirescu nu a depășit niciodată plasamentul în zona intermediarului (și axiologic, nu doar cronologic, fatal acesta): între tatonările din a doua jumătate a veacului al XIX-lea și izbânzile plenare și necontroversabile din anii ’30 ale genului. Prin *Viața la țară*, *Tănase Scatiu*, *În război*, apoi prin unele pasaje și procedee din celelalte două titluri ale *Romanului Comăneștenilor*, scriitorul a depășit elementaritatea mijloacelor predecesorilor și i-a anunțat pe triumfători fără a ajunge el însuși la împlinirile acestora din urmă (citatul de mai jos din *Istoria* lui G. Călinescu este edificator). O atare situare este principial ingrată, fiindcă însăși celebrarea – la capătul lungului drum spre deplina maturizare – a succeselor romanului românesc trece în umbră epoca eroică a pionieratului. Și chiar în uitare. Un articol din ziarul „Cuvântul” din 1932, glosând că Duiliu Zamfirescu romancierul n-a fost ocultat prin neîndurătoarele confruntări literare,

folosea tocmai cuvântul de mai sus: „a fost uitat, n-a fost lichidat". În anul 1937, Emanoil Bucuța editează scrisorile lui Duiliu către Maiorescu și apariția volumului produce o revelație, comparabilă cu aceea care a urmat publicării jurnalului lăsat de mentorul Junimii. Apariția masivului lot de scrisori, cel mai valoros din întregul epistolar zamfirescian, scotea la lumină nu numai chipul firesc al omului, acoperit până atunci de imaginea scorțoasă a diplomatului (singura lui față cunoscută până atunci), ci și un discurs de escortă al romanelor (al celor mai bune), vizându-le deoptrivă formula epică și geneza. Editarea epistolarului nu a provocat salturi în poziționarea scriitorului pe scara de valori a romanului românesc, dar a condus la mai buna comprehensiune a operei lui epice și a consolidat judecăți până atunci timide sau oscilante.

Ediția de acum are toate premisele să continue acest proces. Întocmită de un istoric literar consacrat de multă vreme creației zamfiresciene (între altele, după o antologie critică, el a dat o monografie a operei: *Introducere în opera lui Duiliu Zamfirescu*, 1979) și apreciat pentru contribuțiile sale temeinice, aceasta este prima ediție integrală a operei de romancier a autorului. Integrală în dublu sens: 1) cuprinde toate romanele scrise de acesta și 2) textul acestora este reprodus integral, fără eliminările impuse de cenzură în volumele apărute în timpul regimului comunist. Cu toate că nu se specifică pe pagina de gardă și nici în nota preliminară, avem de-a face cu o ediție critică, incluzând toate secțiunile unei asemenea întreprinderi. Diplomatul Duiliu Zamfirescu s-ar fi simțit bine în costumul de gală

oferit de un asemenea aparat, ca și de calitatea materialului și a tehnicii în care este înveșmântată acum integrala epicii lui de mari dimensiuni.

„Latura cea mai originală a romanelor lui Duiliu Zamfirescu este intenția de a nota intimitatea dintre sufletele fine, clipele de extaz erotic. Deși tratarea rămâne exterioară, apare aici pentru întâia oară pagina analitică, întrucât obiectul scriitorului nu e omul, ci o stare în sine, studiată monografic. Luate în chip absolut, aceste pagini sunt încă insuficiente, adesea naive, dar în cuprinsul literaturii noastre ele reprezintă întâiele încercări.” (G. CĂLINESCU)

*

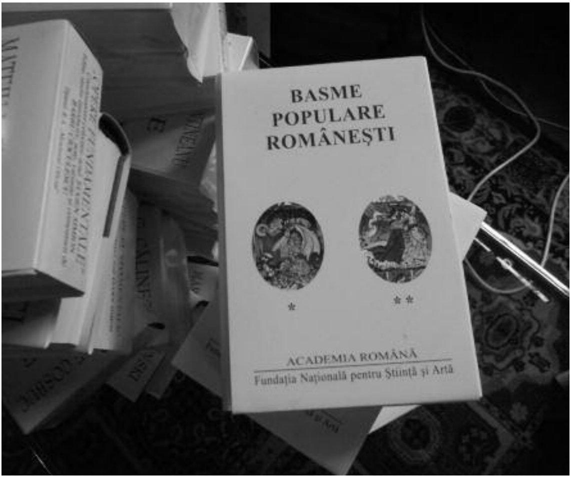
Ediție îngrijită de Ioan Adam şi Georgeta Adam. Studiu introductiv, cronologie, comentarii, note, variante şi glosar de Ioan Adam. Postfață de Eugen Simion:

194. Opere, 2015, CX+1634 pag. ***Integrala romanelor***: *În faţa vieţii; Lume nouă şi lume veche; Viaţa la ţară; Tănase Scatiu; În război; Îndreptări; Anna sau Ceea ce nu se poate; Lydda. Scrisori romane [Romanul Deduleştilor]*. Volumul cuprinde ilustraţii.
Vol.: 78 lei.

Volumul a primit Premiul „B.P. Hasdeu” al Academiei Române.

II

CULEGERI / ANTOLOGII

AVANGARDA ROMÂNEASCĂ

Discursul asupra avangardei românești poate fi precedat de câteva teme de reflecție – unele frizând paradoxul – legate chiar de apariția ei la noi. Mai întâi, avangarda reprezintă, în chip clar și decis, prima mișcare artistică și literară românească apărută fără model european (i s-ar putea alătura, din același punct de vedere, sămănătorismul, însă curente precum cel de la revista tutelată de Iorga au apărut relativ simultan în mai toate țările preponderent agrare intrate brusc și brutal în era citadină și industrială). În al doilea rând, avangarda românească apărea într-o literatură foarte tânără comparativ cu marile literaturi occidentale; prin urmare, ea nu avusese timp să-și uzeze și să-şi convenționalizeze temele și mijloacele formale: orice revoluție se produce, nu-i așa, când toate condițiile sunt coapte... În fine, avangarda se produce la noi aproape simultan cu iradierea în masă a stărilor de spirit afiliate tradiționalismului, primele ei manifestări (prin foarte tinerii Ion Vinea, Tristan Tzara și Adrian Maniu – cel din întâile lui cărți de proză, eminamente parodice și dezvăluitoare de clișee mentale și lingvistice) datând din jurul lui 1910. Dacă mișcarea are într-adevăr un înaintaș, acela este, precum se știe, unul autohton, surprinzătorul Urmuz, pe care de altfel avangardiștii înșiși și-l vor revendica cu fală drept precursor, întemeind și o revistă purtând numele lui. Există și alte teme de reflecție – veche și mereu nouă – asupra

statutului revoluționarului, moment a cărui filosofie negatoare ar putea fi rezumată în cuvântul de ordine pronunțat de Ion Vinea la 1922 în coloanele revistei sale „Contimporanul”: „Jos arta, căci s-a prostituat!” Formulată de mult, stăruie încă – fie și *sotto-voce* rostită – întrebarea dacă această mișcare eminamente rebelă și, încă în termeni violenți și gesticulatori, răsturnătoare de toate convențiile literar-artistice, nu se rezumă cumva la teribil de abrazivul ei gest de frondă și la setul ei de idei doctrinare, teoretice, fiind lipsită de materia care să dea manifestărilor și produselor sale minima substanțialitate de natură a le acroșa creației majore. Un răspuns cu actele pe masă (atât cu cele doctrinare, cât și cu ilustrarea lor poetică și narativă) ni-l oferă chiar antologia de față, numărând aproape 1.700 de pagini. Un altul, obiectiv-comprehensiv și plauzibil, ne este oferit de cercetarea aprofundată a fenomenului sub toate aspectele de către criticul și istoricul literar Ion Pop, într-un cunoscut studiu care precedă antologia. Una dintre concluziile lui afirmă: „Adeseori discursul manifestelor sună mai convingător și mai autentic decât al creației propriu-zise ce suferă din cauza imixtiunilor doctrinare, după cum ceea ce s-a numit convenția fugii de convenție subminează multe dintre producțiile avangardiștilor noștri, conducându-i spre acea «originalitate de grup» care e de fapt un alt nume al uniformizării datorate unei ilustrări fidele a «manifestului». S-a putut observa însă pe parcurs că nici creația adevărată nu e neglijabilă în acest spațiu, oricâte obiecții de «metodă» s-ar putea face. Proaspăta efervescență a imagismului unui Voronca,

exasperarea «poemelor invectivă» bogziene sau tulburătoarea alchimie verbală din «athanorul» poetic al lui Gellu Naum sunt realități peste care nu se poate trece, asociate organic unui aport teoretic novator.” Privind din altă perspectivă, a *intensității* și *gradului de radicalitate* ale fenomenului, un alt campion al înțelegerii și judecății echilibrate, Lucian Raicu, asertează: „Manifestele, foile volante ale epocii, erau adesea de o violență programatică ieșită din comun [...], mărturisind o fermă decizie de a o încheia cu un ciclu al artei și de a instaura în locul lui un altul, dar o privire cât de cât lucidă discerne aici o violență mai curând *verbală*, făcută din *cuvinte*, și nu expresia caracterului profund al avangardei noastre. Ceea ce rămâne, s-ar zice, specificitatea acesteia, este o anumită *relaxare*, o anumită *destindere*, o mișcare *lină* și *liniștită*, *temperată* și *nonșalantă*, un mod în cele din urmă *ezitant* de a înțelege *înnoirea*, o *discontinuitate* și o anumită slăbiciune a angajării într-o experiență care cere implicarea totală, intensă și fanatică.”

*

Antologie, studiu introductiv, cronologie, referinţe critice şi note de Ion Pop. Postfaţă de Eugen Simion:

195. Avangarda Românească, 2015, XCIV+1666 pag. Cuprinde următorii scriitori: Urmuz, Tristan Tzara, Ion Vinea, Jacques G. Costin, H. Bonciu, Ion Călugăru, F. Brunea, Ilarie Voronca, Stephan Roll, Mihai Cosma, Geo Bogza, Saşa Pană, Marcu Taingiu, Virgil Gheorghiu, Grigore Culcer, Constantin

Nisipeanu, Virgil Carianopol, Mihai Avramescu, M. Blecher, Eugen Ionescu, Victor Valeriu Martinescu, Taşcu Gheorghiu, Dan Faur, Miron Radu Paraschivescu, Vasile Dobrian, Gherasim Luca, Sesto Pals, Gellu Naum, Paul Păun, Dolfi Trost, Virgil Teodorescu, Paul Celan.

Vol.: 78 lei.

Volumul a apărut în colaborare cu Muzeul Naţional al Literaturii Române.

BASME POPULARE ROMÂNEŞTI

Simplul fapt că o culegere de basme apare în colecţia „Opere fundamentale”, şi încă în condiţii grafice de lux, indică prestigiul de care se bucură folclorul – în general şi basmul – în particular, în lumea academică, precum şi în cea a publicului larg. Întocmite de specialişti cu vechi acte de acreditare în domeniu, cele două volume sistematizează materia în funcţie de inventarul protagoniştilor (basme cu Ileana Cosânzeana, basme cu Pasărea măiastră etc.). Prin studiul introductiv întocmit de profesorul Nicolae Constantinescu şi prin aparatul ei critic, din care nu lipsesc reperele exegezei româneşti a basmului, ediţia tinde către o veritabilă enciclopedie a acestei specii folclorice, aşa cum este ea reprezentată în literatura română.

*

Antologie, cronologie, notă asupra ediţiei, repere bibliografice şi glosar de Iordan Datcu, Nicolae Constantinescu şi A.Gh. Olteanu. Studiu introductiv de Nicolae Constantinescu:

196. Basme populare româneşti, vol. I, 2008, XCIV+930 pag. *Ileana Cosânzeana; Broasca ţestoasă cea fermecată; Aleodor-împărat; Porcul cel fermecat; Înşir-te mărgăritari; Lupul cel năzdrăvan şi Făt-Frumos; Prâslea cel voinic şi merele de aur; Voinicul cel fără de*

tată; Făt-Frumos cu părul de aur; Zâna munţilor; Balaurul cel cu şapte capete; Greuceanu; Cele douăsprezece fete de împărat şi palatul cel fermecat; Ciobănaşul cel isteţ sau ţurloaiele blendei; Poveste ţărănească; Cei trei fraţi împăraţi; Cotoşman năzdrăvanu; Pasărea măiastră; Ţugulea, fiul unchiaşului şi al mătuşei.

197. Basme populare româneşti, vol. II, 2008, 904 pag. *Copiii văduvului şi iepurele, vulpea, lupul şi ursul; Fata moşului cea cu minte; Fata de împărat şi fiul văduvei; Cele trei rodii aurite; Hoţu împărat; Luceafărul de ziuă şi luceafărul de noapte; Împăratul şerpilor; Bogdan Viteazul; Tăleruş; Piciul ciobănaşul şi pomul cel fără căpătâi; Împăratul cel fără-de-lege; Ioviţă, Făt-Frumos; Cei trei fraţi săraci; Cei trei fraţi dornici; Un basm mitologic; Coman vânătorul; Cei trei fraţi neguţători; Dunăre Voinicul; Lucear şi Aman Cătcăun; Tinereţe fără de bătrâneţe şi viaţă fără de moarte*.
Vol. I-II: 97 lei.

Editorii au avut fericita idee de a aşeza în fruntea fiecărei categorii de basme un basm reprezentativ din culegerea lui Petre Ispirescu, probabil cel mai important culegător de folclor din literatura română.

CRONICARI MUNTENI

O culegere ce reuneşte şase cunoscute cronici pe care o privire sintetizatoare nu le poate gândi fără raportarea la surorile lor moldoveneşti, din punerea faţă-n faţă lămurindu-se mai bine personalitatea amândurora. G. Călinescu nu putea lăsa să-i scape ocazia paralelei, în care e un maestru inegalabil, şi a făcut-o în termeni lapidari şi memorabili: „Cronicarii munteni n-au arta portretistică a moldovenilor, în schimb, graţie limbii lor nervoase, a repeziciunii munteneşti, ei pot dramatiza mai viu, mai familiar”. Amplul studiu introductiv al profesorului Dan Horia Mazilu e rezultatul unei lecturi cu care ne-au familiarizat cărţile sale de după anul 2000 şi din care rezultă o prezentare îmbinând erudiţia şi disciplina academică cu naraţiunea liberă, colocvială şi actualizantă, de natură a topi distanţele temporale şi a spulbera prejudecata anacronismului, indusă de sintagma „literatură veche”.

*

Selecţia textelor, studiu introductiv, note, comentarii şi glosar de Dan Horia Mazilu:

198. Cronicari munteni, 2004, C+994 pag. Constantin Cantacuzino Stolnicul: *Istoriia Ţărâi Rumâneşti întru care să cuprinde numele ei cel dintâi şi cine au fost lăcuitorii ei atunci şi apoi cine o au mai descălecat şi o au stăpânit până şi în vremile de acum, cum s-au tras şi stă*; *Istoriia Ţărâi Rumâneşti de când au descălecat pravoslavnicii creştini (Letopiseţul*

cantacuzinesc); *Cronica Bălenilor (din Istoriile domnilor Ţării Româneşti)*; Radu Greceanu: *Istoria domniei lui Constantin Basarab Brâncoveanu Voievod*; *Istoria Ţării Româneşti de la octombrie 1688 până la martie 1717*; Radu Popescu: *Cronica lui Nicolae Mavrocordat*.

Vol.: 34 lei.

Volumul a fost realizat în colaborare cu Editura Univers Enciclopedic.

LITERATURA ROMÂNĂ MEDIEVALĂ

În opinia comună, literatura română medievală (mai numită şi „veche”) se rezumă la opera istoriografică a marilor cronicari moldoveni şi munteni, cu care cititorul obişnuit ia contact în şcoală (dar îl mai ia oare?). Simpla lectură a titlurilor de secţiuni ale culegerii alcătuite de eminentul specialist Dan Horia Mazilu arată însă că sfera ei este cu mult mai largă şi mai bogată, conturând un adevărat *continent cultural* de sine stătător, dar care atestă şi că, în pofida plasamentului geografic marginal şi a vicisitudinilor istoriei, spaţiul intelectual şi spiritual românesc al vechilor veacuri nu a evoluat rupt de cel occidental, realizând totodată o sinteză Vest-Est, în spiritul unei culturi de tip „*carrefour*”, cum a caracterizat-o odată Mihai Ralea. Culegerea ne face, o dată mai mult, să înţelegem de ce literatura română modernă, de la scriitorii paşoptişti până la cei postmoderni, nu a încetat să valorifice şi să „provoace” vechile noastre texte, stimulându-le (şi adesea inducându-le) actualitatea.

*

Antologie alcătuită de un colectiv condus de Dan Horia Mazilu.

199. Literatura română medievală, 2003, CXX+1118 pag. *I. Scrisori; II. Literatura*

hagiografică; III. Literatură parenetică; IV. Literatura istoriografică; V. Cronografe; VI. Cosmografii; VII. Literatura juridică; VIII. Literatură astrologică şi de prevestire; IX. Proză oratorică; X. Literatura de ceremonial; XI. Literatura dramatică; XII. Romanul; XIII. Poezia; XIV. Cărţile populare.
Vol.: 50 lei.
Volumul a fost realizat în colaborare cu Editura Univers Enciclopedic.

MARII CRONICARI AI MOLDOVEI

Patru autori şi tot atâtea feluri de a relata: de o sobrietate, lapidaritate şi precizie clasică la Grigore Ureche (cca 1595-1647), rafinat de cultura umanistă şi de meşteşugul retoric la Miron Costin (1633-1691) şi, nu mai puţin, la fiul său Nicolae (cca 1660-1712), însă cu un plus de subiectivitate, care la Ion Neculce (cca 1672-1745 sau 1746) izbucneşte în toată libertatea, cel mai puţin şcolit dintre tuspatru fiind, prin surplus de talent (înnăscut), şi cel mai scriitor dintre ei. Punerea lor alături oferă, în manieră cronicărească, o imagine completă asupra devenirii Moldovei de la „descălecat" (întemeierea principatului, 1359) până la 1741 şi, în acelaşi timp, oferă un fel de sinoptic al modurilor/stilurilor de a înregistra şi comenta evenimentul, dincolo de diferenţe stând ca numitor comun grija tuturor de a nu „hicleni cronica".

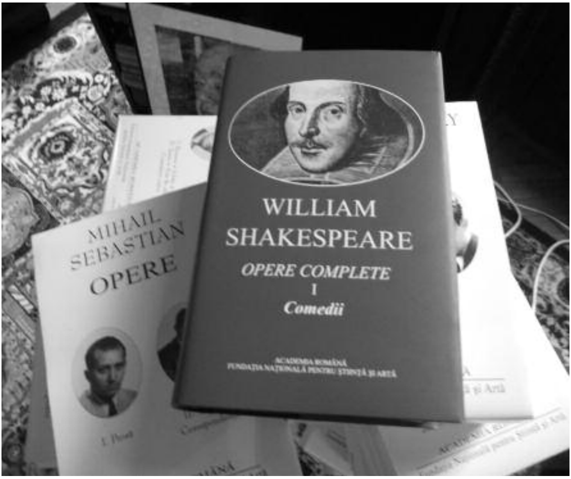
*

Ediţie, studiu introductiv, glosare, repere istorico-literare de Gabriel Ştrempel:

200. Mari cronicari ai Moldovei, 2003, XXXVI+1596 pag. Grigore Ureche: *Letopiseţul Ţărâi Moldovei de când s-au descălecat ţara şi de cursul anilor şi de viiaţa domnilor carea scrie de la Dragoş Vodă până la Aron Vodă*; Miron Costin: *Letopiseţul Ţărâi Moldovei de la Aaron Vodă încoace; De neamul moldovénilor, din ce ţară au eşit*

strămoşii lor; Nicolae Costin: *Letopiseţul Ţării Moldovei de la zidirea lumii până la 1601*; Ion Neculce: *Letopiseţul Ţării Moldovei de la Dabija Vodă până la a doua domnie a lui Constantin Mavrocordat*; *O samă de cuvinte*.
Vol.: 50 lei.
Volumul a fost realizat în colaborare cu Editura Univers Enciclopedic.

III
SCRIITORI STRĂINI

Immanuel
KANT
(1724-1804)

Prezența trilogiei kantiene (*Critica rațiunii pure*, *Critica rațiunii practice*, *Critica facultății de judecare*) într-o colecție destinată principial literaturii își are... rațiunea ei. Așa cum observă filosoful Ilie Pârvu în nota asupra ediției, „opera lui Kant a influențat profund și filosofia, și cugetarea românească, ea reprezentând referința cea mai de seamă a oricărei întreprinderi toretice din acest spațiu ideatic”. În al doilea rând, trecerea – fie și fragmentară – a acestei trilogii în limba română l-a preocupat intens pe cel mai mare poet al românilor și nu a lipsit nici din atenția fondatorului criticii românești. Astfel, Mihai Eminescu a tradus o parte deloc neglijabilă cantitativ din *Critica rațiunii pure* (aproape 150 de pagini în formatul colecției „Opere fundamentale”), iar T. Maiorescu – fragmente de o mai mică întindere din secțiunea „Estetica transcendentală” a aceleiași lucrări. Referindu-se la prima tălmăcire (pe care de altfel a și transcris-o și adnotat-o împreună cu mai tânărul Alexandru Surdu, academicianul de azi), Constantin Noica

afirma că „este traducerea celui care putea deveni cel mai mare filosof al țării noastre, dacă nu se întâmpla să fie cel mai mare poet al ei”. Iar mai departe metafizicianul enunța ideea schimbătoare de perspective că reexaminarea relației poetului cu filosofia lui Kant conduce la regândirea relației lui cu filosofia lui Schopenhauer, fără a minimaliza înrâurirea acesteia din urmă. În al treilea rând, prezența trilogiei kantiene în aceeași colecție cu Shakespeare și Proust este motivată din perspectiva limbii. Asemenea traducerilor din cei doi mari scriitori universali, versiunea românească a lui Kant stă mărturie pentru capacitatea idiomului nostru de a transporta pe solul lui un limbaj dintre cele mai originale și dificile, de data aceasta unul al abstracțiunilor. Versiunea aleasă de editor ca text de bază pentru *Critica rațiunii pure* – o versiune-reper, semnată de Nicolae Bagdasar și Elena Moisuc, cel dintâi fiind și traducătorul următoarei secțiuni a trilogiei –, raportată la fragmentul tradus de Eminescu, dă seama încă o dată de dificultatea translării uriașei opere, de progresele limbii noastre pe acest teren, dar și de calitatea superioară a unora dintre corespondențele propuse de poet.

„Da! orice cugetare generoasă, orice descoperire mare purcede de la inimă și apelează la inimă. Este ciudat, când cineva a pătruns o dată pe Kant, când e pus pe același punct de vedere atât de înstrăinat acestei lumi și voințelor ei efemere, mintea nu mai e decât o fereastră prin care pătrunde soarele unei lumi nouă – și pătrunde în inimă. Și, când ridici ochii, te afli într-adevăr în una. Timpul a dispărut și eternitatea cu fața ei cea serioasă te

privește din fiece lucru. Se pare că te-ai trezit într-o lume încremenită cu toate frumusețile ei și cumcă trecere și naștere, cumcă ivirea și pierirea ta înșile sunt numai o părere. Și inima numai e în stare a te transpune în această stare. Ea se cutremură încet din sus în jos, asemenea unei arfe eaoliane, ea este singura ce se mișcă în această lume eternă..., ea este orologiul ei.” (M. EMINESCU)

*

Ediție îngrijită de Ilie Pârvu. Studiu introductiv de Ilie Pârvu:

201. Opere, 2017, XXXVIII+1626 pag. ***Critica raţiunii pure***, traducere de Nicolae Bagdasar şi Elena Moisuc, revăzută şi corectată de Ilie Pârvu. ***Critica raţiunii practice***, traducere, studiu introductiv şi note de Nicolae Bagdasar. ***Critica facultăţii de judecare***, traducere de Vasile Dem. Zamfirescu şi Alexandru Surdu (traducerea primei introduceri de Constantin Noica). ***Anexe*** (traduceri, fragmente – *Critica raţiunii pure*): Mihai Eminescu şi Titu Maiorescu.

Vol.: 90 lei.

Volumul a apărut în colaborare cu Muzeul Naţional al Literaturii Române.

Thierry de
MONTBRIAL
(1943)

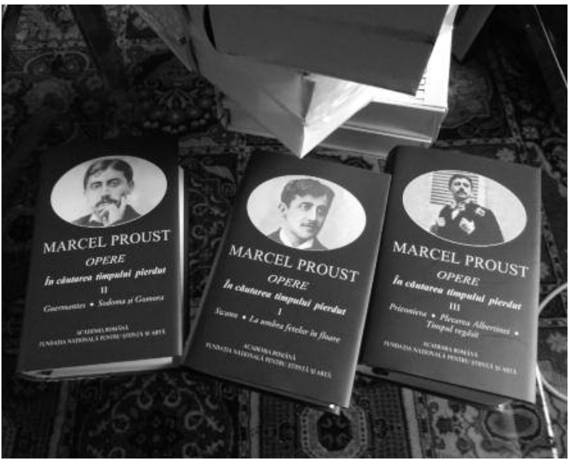
„Profesorul Thierry de Montbrial este, la origine, matematician. Azi el este cunoscut în toată lumea intelectuală ca un specialist de mare clasă în domeniul economiei și politologiei. Înainte de orice, mi se pare a fi, în tot ceea ce scrie, un filosof al sistemelor care guvernează acum o lume în plin proces de mondializare. Un filosof lucid, un filosof al acțiunii nu numai al reflecției, în fine, putem spune, un gânditor pentru care adevărul există, poate fi determinat și definit. Este, indiscutabil, una dintre marile personalități ale lumii intelectuale europene. Are totdeauna idei, este la curent cu literatura problemei în discuție, în fine, acest spirit fin și diplomatic este un om profund. I-a citit bine, se vede limpede, pe Montaigne și Pascal, iar ca matematician a încercat să aplice metodele științei sale în economie (un curent de gândire specific lumii postmoderne) și a pregătit la Universitatea din California – la Berkeley – un doctorat în economie, cu Gérard Debreu (premiul Nobel pentru economie). I-a citit cu atenție, îmi dau seama, pe

moraliștii din secolul al XVII-lea și cărțile sale arată că spiritul de finețe nu se poate dispensa – când este vorba despre filosofia istoriei, de economie și de politică – de *spiritul geometriei*.” (Eugen SIMION)

*

Ediție în limba franceză îngrijită de Doina Romanenko. Introducere de Eugen Simion:

202. La pensée et l’action, 2015, CXXIV+1588 pag. ***Livre I:*** *Praxéologie*; ***Livre II***: *Variété*).
Vol.: 72 lei.

Marcel
PROUST
(1871-1922)

Se poate vorbi de o vocaţie specială a românilor pentru opera lui Marcel Proust? Faptele răspund afirmativ, începând cu momentul foarte timpuriu al receptării ei în literatura noastră, când, aşa cum arată E. Simion în postfaţa având ca temă tocmai această receptare, „românii […] s-au dovedit, de data aceasta, spirite foarte sincrone”. Totul începe cu Mihai Ralea, care în ale sale *Scrisori din Paris*, apărute în numărul din octombrie 1920 al revistei „Viaţa românească”, publica o cronică la volumul *À l'ombre des jeunes filles en fleurs*, unde, dincolo de explicabile erori de percepţie cauzate de marea noutate a scriitorului, sunt spuse câteva lucruri pertinente. În mod paradoxal, prima receptare a romanului proustian are loc în paginile acestei publicaţii tradiţionaliste (un tradiţionalism, ce-i drept, temperat şi deschis), directorul ei literar, G. Ibrăileanu, formulând în *Creaţie şi analiză* (1926), propoziţii critice esenţiale despre scriitorul francez. Proust devine repede, alături de Gide, dar din motive diferite, argumentul forte al partizanilor

modernizării romanului nostru – pledoaria lui Camil Petrescu din lungul articol teoretic *Noua structură şi opera lui Marcel Proust* (1935) (articol care e *mutatis mutandis* un *Contre Sainte-Beuve* românesc) fiind numai un exemplu.

După traducerea mai veche datorată lui Radu Cioculescu, prin aceasta de acum se produce la noi un nou eveniment de mare cultură. Despre calitatea traducerii ca atare îşi va da seama pe cont propriu cititorul celor trei volume. Merită însă, aici, să cităm câteva fraze ce prefigurează modalitatea prin care eminenta specialistă şi poetă Irina Mavrodin, de curând dispărută, încearcă să redea cât mai fidel spiritul marii opere: „În cazul romanului proustian, ca şi în cazul poeziei, traducătorul nu are voie să rateze niciun singur cuvânt, el jucând în economia frazei rolul pe care îl joacă fiecare cuvânt în economia unui vers. Fraza ascultă de aceste legi arhitectonice sau simfonice de care ascultă fiecare volum al ciclului *În căutarea timpului pierdut*, pe de o parte, şi întregul ciclu, pe de alta, totalitatea, la cele două niveluri, reflectând (punând în abis) structura frazei, după cum fraza reflectă totalitatea."

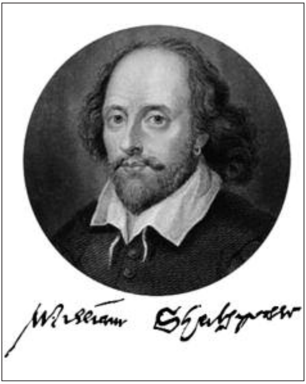
*

Studiu introductiv, tabel cronologic, traducere, note şi comentarii de Irina Mavrodin. *Nemurirea lui Proust* de Thierry de Montbrial. Postfaţă de Eugen Simion:

203. Opere, vol. I, 2011, LXXXIV+1268 pag**. *În căutarea timpului pierdut***: *Swann*; *La umbra fetelor în floare*.

204. Opere, vol. II, 2011, 1544 pag. ***În căutarea timpului pierdut***: *Guermantes*; *Sodoma şi Gomora*.
205. Opere, vol. III, 2011, 1504 pag. ***În căutarea timpului pierdut***: *Prizoniera; Plecarea Albertinei; Timpul regăsit*.
Vol. I-III: 205 lei.

Românii au fost printre primii care au receptat cu pertinenţă opera lui Proust, începând încă din anii 1920. În bibliografia ediţiei, realizată de marea traducătoare care a fost regretata Irina Mavrodin, găsim enumerate contribuţiile româneşti, unele remarcabile, aparţinând unor scriitori precum Camil Petrescu, Anton Holban ş.a.

William SHAKESPEARE
(1564-1616)

Cel mai mare dramaturg al lumii, William Shakespeare, a pătruns la noi mai întâi prin spectacole date de trupe străine (austriece, italieneşti), apoi prin traduceri, făcute iniţial prin filieră franceză, după aceea direct după originalul englez, primul asemenea traducător fiind junimistul P.P. Carp (tragedia *Macbeth*, 1864). În paralel cu primele traduceri apar şi primele comentarii (la Cezar Bolliac, bunăoară) şi influenţe (ca în poezia şi nuvelistica lui Gh. Asachi), preocuparea pentru scriitorul englez crescând vertiginos o dată cu Eminescu, în a cărui operă intertextul shakespearian se îmbină cu comentariul şi cu elogiul neprecupeţit al supremului model: „Greşind cu tine chiar iubesc greşala: / S-aduc cu tine mi-este toată fala”, mărturiseşte poetul în postuma *Cărţile*. Model este „geniala acvilă a Nordului” şi pentru Caragiale, dat ca exemplu pentru naturaleţea şi vigoarea de „tată zdravăn” cu care îşi construieşte eroii, de pildă pe unul preferat de dramaturgul român: fabulosul

Falstaff. Secolul al XX-lea aduce şi primele studii, unele monografice, cum este *Miracolul shakespearian* din cartea *Fenomenul englez* a doctorului în anglistică de la Sorbona, Dragoş Protopopescu, unul dintre cei mai valoroși shakespearologi şi traducători români. Puţin mai târziu, se poate vorbi de o veritabilă şcoală de traductologie shakespeariană, alcătuită din Leon Leviţchi, Dan Duţescu, Ion Frunzetti, Mihnea Gheorghiu, Dan Grigorescu şi alţii; critici de prestigiu ai literaturii române, ca Tudor Vianu, îi consacră studii de referinţă, Vladimir Streinu dă o traducere memorabilă a tragediei *Hamlet*, însoţită de un valoros comentariu, iar G. Călinescu, în *Istoria...* din 1941, îl foloseşte pe Shakespeare ca termen de raportare spre a dovedi europenitatea implicită a literaturii noastre (Vitoria din *Baltagul* şi Anca din *Năpasta* ilustrează „cazul lui Hamlet feminin", în poezia lui Emil Botta întâlnim un „hamletism sistematic" etc.). După Al Doilea Război Mondial, Shakespeare revine ca model inegalabil (e tematizată însăşi imposibilitatea măsurării cu el) în creaţia unor mari scriitori, ca V. Voiculescu (în sonete) şi Marin Sorescu (poemul *Shakespeare* și piesa de teatru *Vărul Shakespeare*). Dar lectorul interesat de „destinul" „marelui Will" în literatura română poate citi studiul cu care eminentul anglist Dan Grigorescu îşi prefaţează ediţia de faţă, care selectează ceea ce acesta consideră a fi cele mai bune traduceri româneşti.

*

Ediţie îngrijită, studiu introductiv (*Shakespeare în România – schiţă de istorie*), cronologie, note şi comentarii de Dan Grigorescu. Studiu introductiv (*Miracolul shakespearian*) de Dragoş Protopopescu. Cuvânt înainte de Eugen Simion:

206. Opere, vol. I, 2007, CLXXXVI+1038 pag. ***Comedii***: *Zadarnicele chinuri ale dragostei* (traducere de Ion Frunzetti şi Dan Grigorescu); *Comedia erorilor* (traducere de Ion Frunzetti şi Dan Duţescu); *Cei doi tineri din Verona* (traducere de Mihnea Gheorghiu); *Îmblânzirea scorpiei* (traducere de Dan A. Lăzărescu); *Mult zgomot pentru nimic* (traducere de Leon Leviţchi); *Cum vă place* (traducere de Virgil Teodorescu); *Visul unei nopţi de vară* (traducere de Dan Grigorescu).

207.Opere, vol. II, 2007, 1186 pag. ***Comedii***: *A douăsprezecea noapte sau ce doriţi* (traducere de Mihnea Gheorghiu); *Totu-i bine când se sfârşeşte cu bine* (traducere de Ion Fruzetti); *Nevestele vesele din Windsor* (traducere de Vlaicu Bârna); *După faptă şi răsplată* (traducere de N. Argintescu-Amza). ***Poeme***: *Venus şi Adonis* (traducere de Dan Grigorescu); *Necinstirea Lucreţiei* (traducere de Dan Grigorescu); *Jeluirea unei îndrăgostite* (traducere de Dan Grigorescu); *Pătimaşul pelerin* (traducere de G. Ciorănescu); *Phoenix şi turtureaua* (traducere de Dan Grigorescu). ***Sonete*** (traducere colectivă).

Vol. I-II: 92 lei.

Ediţie îngrijită, cronologie, note şi comentarii de Dan Grigorescu şi revăzută de George Volceanov:

208. Opere, vol. III, 2016, 1696 pag. ***Drame istorice***:

Regele Ioan (traducere de Dan Botta), *Richard al II-lea* (traducere de Mihnea Gheorghiu), *Henric al IV-lea* (Partea întâi – traducere de Dan Duţescu; Partea a doua – traducere de Leon Leviţchi), *Henric al V-lea* (traducerea de Ion Vinea), *Henric al VI-lea* (traducere de Barbu Solacolu), *Richard al III-lea* (traducere de Dan Duţescu), *Henric al VIII-lea* (traducere de Dan Grigorescu).

209. Opere, vol. IV, 2016, 1564 pag. ***Drame antice***: *Titus Andronicus* (traducere de Dan Duţescu), *Iuliu Cezar* (traducere de Tudor Vianu), *Antoniu şi Cleopatra* (traducere de Tudor Vianu), *Coriolan* (traducere de Tudor Vianu), *Troilus şi Cresida* (traducere de Leon Leviţchi), *Timon din Atena* (traducere de Dan Duţescu şi Leon D. Leviţchi), *Cymbeline* (traducere de Leon Leviţchi), *Pericle, Prinţ al Tyrului* (traducere de Taşcu Gheorghiu), *Doi veri de stirpe aleasă* (traducere de George Volceanov).

Ediţie îngrijită şi note de George Volceanov:

210. Opere, vol. V, 2016, 1396 pag. ***Tragedii***: *Romeo şi Julieta* (traducere de Virgil Teodorescu), *Neguţătorul din Veneţia* (traducere de Horia Gârbea), *Hamlet* (traducere de Violeta Popa şi George Volceanov), *Othello* (traducere de Ion Vinea), *Regele Lear* (traducere de Mihnea Gheorghiu), *Macbeth* (traducere de Horia Gârbea), *Poveste de iarnă* (traducere de Violeta Popa), *Furtuna* (traducere de George Volceanov.

Vol. III-V: 260 lei.

Volumele III-V au apărut în colaborare cu Muzeul Naţional al Literaturii Române.

WILLIAM
SHAKESPEARE
OPERE COMPLETE
ACADEMIA ROMÂNĂ
IMMANUEL
KANT
OPERE
MARCEL PROUST
OPERE
MARCEL PROUST
OPERE
WILLIAM
SHAKESPEARE
OPERE COMPLETE

ÎN CURS DE APARIŢIE

Tudor ARGHEZI, **Opere**, vol. XIII-XIV *(Traduceri)*

Charles BAUDELAIRE, **Opere** *(Poezii)*

Pompiliu CONSTANTINESCU, **Opere**, vol. I-II

Nae IONESCU, **Opere**, 2 vol. *(Cursurile de filosofie*)

E. LOVINESCU, **Opere**, vol. II-III *(Ciclul junimist)*

T. MAIORESCU, **Opere**, vol. IV *(Jurnal*)

T. MAIORESCU, *Scrieri filosofice*

Ion MINULESCU, **Opere** *(Poezii)*

Marin PREDA, **Opere**, vol. V (*Jurnal intim, scrieri confesive, corespondenţă)*

Existențialismul românesc, **Opere**, vol. I-II

Şcoala ardeleană, **Opere**, vol. I-III

ACADEMIA ROMÂNA
LITERATURII ROMÂNE
ACADEMIA ROMÂNA
LITERATURII ROMÂNE
Academia Română
DICȚIONARUL GENERAL AL LITERATURII ROMÂNE
P/R

Mihai EMINESCU

15 ianuarie
Ziua lui Mihai Eminescu
Ziua Culturii Naționale

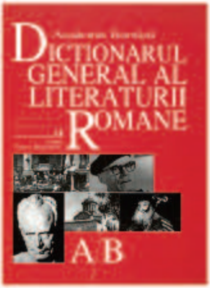
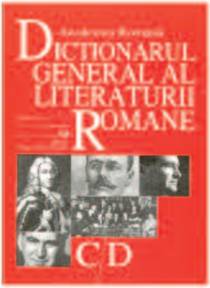
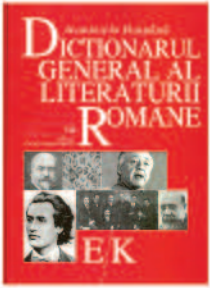
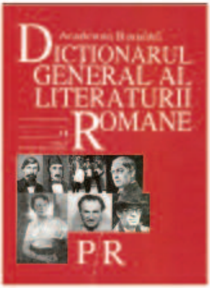
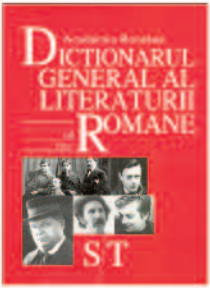
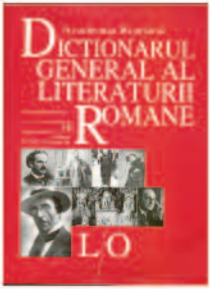
Odă

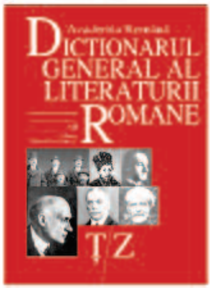
Nu credeam să-nvăț a muri vreodată;
Pururi tânăr, înfășurat în manta-mi
Coborând pieziș, de prin [illegible] în glorie
Nemuritoare

Dar, iată de-o [illegible] din [illegible]
Voi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] părinte [illegible],
Ochii mei nălțam visători la steaua
Singurătății.

Când deodată tu răsărișii în calea-mi,
Suferință tu, dureros de dulce
Pân' în fund băui voluptatea morții
Ne'ndurătoare.

Ai rupt ai [illegible] zâmbet
Tu-ți dete brațele albe flori,
Numai ochii înnourați ai lui [illegible]
Marmură rece!

DICTIONARUL GENERAL AL LITERATURII ROMANE
A B

DICTIONARUL GENERAL AL LITERATURII ROMANE
C D

DICTIONARUL GENERAL AL LITERATURII ROMANE
E K

DICTIONARUL GENERAL AL LITERATURII ROMANE
P R

DICTIONARUL GENERAL AL LITERATURII ROMANE
S T

DICTIONARUL GENERAL AL LITERATURII ROMANE
L O

60
2009
19 iunie

DICTIONARUL GENERAL AL LITERATURII ROMANE
T Z

Academia Română
DICȚIONARUL GENERAL AL LITERATURII ROMÂNE
A/B
Academia Română
DICȚIONARUL GENERAL AL LITERATURII ROMÂNE
A/B

Academia Română
DICȚIONARUL GENERAL AL LITERATURII ROMÂNE
C
Academia Română
DICȚIONARUL GENERAL AL LITERATURII ROMÂNE
C

Academia
Română

INSTITUTUL
de ISTORIE și
TEORIE
LITERARA
G. CĂLINESCU

ENCICLOPEDIA
LITERATURII
ROMÂNE VECHI

A/Z

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL de ISTORIE și TEORIE LITERARA "G. CĂLINESCU"
MUZEUL NAȚIONAL al LITERATURII ROMÂNE

ENCICLOPEDIA LITERATURII ROMÂNE VECHI

Editura Muzeului Național al Literaturii Române

A/Z

150
de volume

OPERE FUNDAMENTALE

ACADEMIA ROMÂNĂ

Fundația Națională pentru Știință și Artă

COLECȚIA

OPERE FUNDAMENTALE

catalog

2000–2014

catalog 2000-2014

COLECȚIA OPERE FUNDAMENTALE

CUPRINS